

הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ

זֹהַר תּוֹלְדוֹת

The Holy Zohar

Zohar Toldot

With English commentary by Zion Nefesh

Based on Zohar Hasulam, and the teachings of Rabbi Yehuda Halevi Ashlag

DailyZohar 2020 edition

** This is the first and an unedited edition. Please forgive any mistakes and share your comments by email to zion@dailyzohar.com

Future editions may include additional commentaries published on DailyZohar.com.

Copyright © 2020 DailyZohar.com, Zion Nefesh. All rights reserved.

You may share this file with your friends exactly AS IS. No change is allowed. You may print one copy for personal use and study. Reproduction and distribution beyond personal use of this file or parts of it without written permission is prohibited.

1. ואֵלֶּה (בראשית כח) תּוֹלְדוֹת יִצְחָק וְגו'. פָּתַח רַבִּי זִינְיָא וְאָמַר (תהלים קו) מִי יִמְלֹל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. תָּא זִינְיָא, כִּד בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסְלִיק בְּרַעוּתָא קַמֵּיהּ לְמַבְרִי עַלְמָא, הָוֵה מְסַתַּכַּל בְּאוֹרֵייתָא, וּבְרָא לֵיהּ, וּבְכָל עוֹבְדָא וְעוֹבְדָא דְבְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעַלְמָא הָוֵה מְסַתַּכַּל בְּאוֹרֵייתָא, וּבְרָא לֵיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ח) וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ אֱמוּנָה וְאֶהְיָ (דף קלד ע"ב) שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם אֶל תִּקְרִי אֱמוּנָה, אֶלָּא אוּבְיָן.

2. כִּד בְּעָא לְמַבְרִי אָדָם אִמְרָה תּוֹרָה קַמֵּיהּ, אִי בִּר נָשׁ יִתְבְּרִי, וּלְבַתֵּר יִזְוִי וְאִנְתִּי תִידוֹן לֵיהּ, אִמְרָא יְהוֹן עוֹבְדֵי יָדָךְ לְמַגְנָא, דְּהָא לֹא יִיכּוֹל לְמַסְבֵּל דִּינָךְ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אִתְקִינַת תְּשׁוּבָה עַד לֹא בְּרִאֲתִי עַלְמָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַלְמָא בְּשִׁיעָתָא דְעַבְדֵּי לֵיהּ וּבְרָא לְאָדָם, אָמַר לֵיהּ, עַלְמָא עַלְמָא, אִנְתִּי וְגִיבּוּסָךְ לֹא קִיִּימִין אֶלָּא עַל אוֹרֵייתָא. וּבְגִין כִּךְ בְּרִאֲתִי לֵיהּ לְאָדָם בְּרָא, בְּגִין דִּיתַעֲסַק בָּהּ. וְאִי לֹא, הָא אֲנָא אֶהְדַּר לָךְ לְתַהוּ וּבָהּ וְכֹלָא בְּגִינָה דְאָדָם קִיִּימָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מה) אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עֲלֶיהָ בְּרִאֲתִי. וְאוֹרֵייתָא קִיִּימָא וּמִכְרָא קַמֵּיהּ דְּבָנֵי נָשָׂא, בְּגִין דִּיתַעֲסִקוּ וְיִשְׁתַּדְּלוּ בָּהּ וְלִית מֶאֱן דִּירְכִין אוֹדְגִיָּה.

Proverb 8:30

“וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ, אֱמוּנָה וְאֶהְיָ שְׁעִשׂוּעִים, יוֹם יוֹם; מִשְׁחָקָת לִפְנֵי בְּכָל-עַתָּה.”

“then I was beside him, like a master workman, and I was daily his delight, rejoicing before him always,”

The Zohar reveals that when the Holy One Bless be He wished to create the world, he was looking into the Torah and follow it in the process of Creation.

The Torah was a tool in the hands of God as a master workman to create the world.

Before God started the work, the Torah asked him: if a man is created and immediately makes a sin then why doing the work for nothing, since your judgment is so powerful. God answered that he created the force of repentance, ‘Teshuvah’, before creation and if he sins then he can repent and I will erase the sin.

When God created the world and man he told the world: you and the entire nature are founded on the Torah and I created man to deal with the Torah and if he doesn't then I will bring you back to chaos.

The Torah tells us to study it but no one has an open ear to it.

This was the most direct translation of the two Zohar paragraphs of Toldot. The next DZ will go deeper into the meaning of this Zohar revelation.

3. בא ראה, כל מי שמתדל בתורה, מקים העולם ומקים כל מעשה ומעשה על תקונו בראוי, ואין לך כל איבר ואיבר באדם שאין בנגדו בריה בעולם. שהרי כמו שאדם נחלק לאיברים, וכלם עומדים דרגות על דרגות מתקנים אלו על אלו וכלם גוף אחד – כך גם העולם, כל אותם בריות כלם איברים איברים ועומדים אלו על אלו, וכאשר כלם מתקנים – הנה גוף [אדם] ממש. והכל כמו שהתורה. שהרי כל התורה איברים ופרקים ועומדים אלו על אלו, ובשכלם נתקנים – נעשים גוף אחד. כיון שדוד הסתכל במעשה הזה, פתח ואמר, (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינה.

3. תא וזוי, כל מאן דאשתדל באורייתא איהו קיים עלמא, וקיים כל עובדא ועובדא על תקוניה כדקא יאות, ולית לך כל שייפא ושייפא דקיימא ביה בבר נש, דלא הוי לקבליה בריה בעלמא. דהא כמה דבר נש איהו מתפלג שייפין, וכלהו קיימין דרזין על דרזין מתתקנין אלן על אלן וכלהו נוד גופא, הכי נמי עלמא, כל אינן בריין בלהו שייפין וקיימין אלן על אלן, וכד מתתקנין בלהו, הא גופא במש. וכלא כזוונא דאורייתא, דהא אורייתא כלא שייפין ופרקין, וקיימין אלן על אלן, וכד מתתקנין בלהו, אתעבידו נוד גופא. כיון דאסתכל דוד בעובדא דא, פתחו ואמר, (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינה.

4. בתורה כל הסודות עליונים חתומים שלא יכולים להשיג. בתורה כל אותם דברים עליונים שהתגלו ולא התגלו. בתורה הם כל הדברים שלמעלה ולמטה. כל הדברים של העולם הזה וכל הדברים של העולם הבא הם בתורה, ואין מי שמשגיח ומביר אותם. ומשום כך פתח (תהלים קו) מי ימלא גבורות ה' ישמיע כל תהלתו.

4. באורייתא אינן כל רזין עלאין וזתימין דלא יכלין לאתדבקא, באורייתא כל אינן מלין עלאין, דאתגליין וכלא אתגליין, באורייתא אינן כל מלין דלעילא וכלתתא, כל מלין דעלמא דין, וכל מלין דעלמא דאתי באורייתא אינן, ולית (דף קלה ע"א) מאן דישיגו וידע לון, ובגין כך פתיב, (תהלים קו) מי ימלא גבורות ה' ישמיע כל תהלתו.

The Zohar tells us that every person that studies the Torah sustains the world. Every cell in the body has a connection to a different part of creation.

“The human body, consisting of about 75 to 100 trillion cells, carries about ten times as many micro-organisms in the intestines. The metabolic activities performed by these bacteria resemble those of an organ, leading some to liken gut bacteria to a “forgotten” organ.”

The Zohar explains that as all the body parts are connected together to become one body so it will be in the final correction. The people will feel, as they are parts of one whole world. King David saw this plan and said: Psalms 104:24

מה-רבו מעשיך, יהוה – כלם, בחכמה עשית
”מלאה הארץ, קנינה

“O YHVH, how manifold are your works! In wisdom (Chokmah) have you made them all; the earth is full of your creatures.”

To understand that we need to go back to the previous Zohar paragraphs that taught us that God created the world using the Torah.

When we come to build a house we need an architect, a building plan and building blocks/elements. We can look at this from another point of view. If we see a building we know that it was made from building materials, there was a plan and someone who executed the plan. The Hebrew letters existed before the actual process of Creation.

The first thing God created before the physical world was the Hebrew letters

Genesis 1:1 “בְּרֵאשִׁית, בָּרָא אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֶת הָאָרֶץ.”

“In the beginning God created the heaven and the earth.”

בְּרֵאשִׁית – in the beginning

בָּרָא – created

אֱלֹהִים – God (ALHYM)

אֶת – Alef to Tav (Hebrew Alef-Bet)

הַשָּׁמַיִם – The heavens (the spiritual system)

וְ – and – the Alef to Tav of the lower level

הָאָרֶץ – the Earth (the lower and physical world)

The Book of Formation calls the Hebrew letters, ‘stones’ and the words, ‘arks’, ‘chests’, which are vessels with the ability to hold Light.

The entire Torah is the plan/ drawing of the architect, who is God. Every letter connects to the root souls of many, giving them life and sustenance. Every Israelite connects with his body to all parts of creation. When we study the Torah we draw life energy to sustain our soul that holds the physical body. Like a lit candle, it radiates a light that affects all the souls that connect to his soul.

That is why the sages taught us that all Israelites are responsible for each other. Our souls are connected to each other beyond our capabilities of understanding. The letters of the Torah are the vessel and visible in the physical level on the written parchment of the Torah scroll. Rabbi Avraham Azulai teaches us that the letters are channels of Light of Binah. The Nikkud, ‘vowels’, draw Light from Chokmah and the cantillation, which are the special tones used during the reading of the Torah, reveal Light from Keter. Therefore, the Torah reveals the Light of the upper three Sefirot.

The precepts of the Torah draw great Light to the world. The sages tell us that those who study the precepts of the Torah every day bring peace to the world. Rabbi Akiva, who was the teacher of Rabbi Shimon, said that he can teach ‘mountains’ of studies on every letter in the Torah.

When we study the Torah through the Zohar we reveal great Light in the world. As the Zohar reveals in paragraph 2 (DZ 1668), the man was created for this purpose.

I will close with words from Rabbi Avraham Azulai whose Hillula is today.

From Chessed L’avraham 2-8

Those who study the Torah, and especially in its secrets that are above all, adhere to the Tree of Life that is Tiferet, Central Column. The Shechinah sees his connection and ‘jumps’ on him so she can also connect to the Tree of Life. Those who study the Torah for riches have the Klipah weakened that binds them to the material desires. Even if they do not have 100% pure intention, they have

some merit and opportunity to turn the selfish desires to positive and make higher spiritual connections.

5. תא זוזי אתא שכלמה ובקעא למיקם על מלוי דאורייתא, ועל דקדוקי אורייתא, ולא יכיל, אמר (קהלת ז) אמרתי אוזכמה והיא רוזוקה ממני. דוד אמר, (תהלים קיט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. בא ראה, כתוב בשלמה (מלכים א ה) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. והרי בארוהו שחמשה ואלף טעמים היו בכל משל ומשל שהיה אומר. ומה שלמה, שהוא בשר ודם, כך היו בדבריו – דברי התורה שאמר הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה שבכל דבר ודבר יש בו כמה משלים, כמה שירים, כמה תשבחות, כמה סודות עליונים, כמה חכמות, ועל כן כתוב מי ימלא גבורות ה'.

6. בא ראה מה כתוב למעלה, ואלה תולדות ישמעאל. שהם שנים עשר נשיאים. אחר כך אמר ואלה תולדות יצחק. התעלה על דעתך שכתוב בו בישמעאל שהוליד שנים עשר נשיאים ויצחק הוליד שני בנים, שזה התעלה וזה לא התעלה? על כן כתוב מי ימלא גבורות ה'. זה יצחק. ויצחק הוציא את יעקב, שהוא היה לבדו יותר מכלם, שהוליד שנים עשר שבטים, הקים של מעלה ומטה. אבל יצחק למעלה בקדשה עליונה, [וישמעאל] ועשו למטה, ועל כן כתוב מי ימלא גבורות ה' ישמעאל כל תהלתו. זה יעקב. כשנדבק השמש בלבנה, כמה כוכבים מאירים מהם.

6. תא זוזי, מה פתיב לעילא, (בראשית כה) ואלה תולדות ישמעאל, דאינון תריסר נשיאין, לבתר אמר ואלה תולדות יצחק, סלקא דעתך דכיון דכתיב ביה בישמעאל דאוליד תריסר נשיאין, ויצחק אוליד תרין בנים, דדא אסתלק ודא לא אסתלק. על דא פתיב מי ימלא גבורות יי, דא יצחק, ויצחק אפיק ליה ליעקב דהוה איהו בלזוודוי יתיר מכלהו, דאוליד תריסר שבטין, קיימא דלעילא ותתא. אבל יצחק לעילא בקדושה עלאה (ו"א וישמעאל) ועשו לתתא, ועל דא פתיב, מי ימלא גבורות יי ישמיע כל תהלתו, דא יעקב כד אתרדבך שמישא בסיהרא כמה ככביא נהירין מנייהו.

The Zohar quotes King Solomon, who was known for his great wisdom (Chokmah). King David prepared everything for the building process of the Holy Temple but left the actual work to his son, King Solomon (Read 1 Chronicles Chapter 29). King David was a warrior with blood on his hands. Even though he fought justified wars, he knew that he could not build the Holy Temple. It required purity the King Solomon had. His name, שלמה, means 'the complete'. The root of his name means 'peace'. By building the Holy Temple he earned the merit to connect to the Light of Chokmah.

Regardless of his supreme wisdom, he could not get to the deepest levels of understanding the Torah.

Ecclesiastes 7:23

“כל-זה, נסיתי בחכמה; אמרתי אחכמה, והיא רחוקה ממני”

“I tested all this with wisdom, and I said, “I will be wise,” but it was far from me.”

24: “רחוק, מה-שְׁהִיָּה; וְעֵמֶק עֵמֶק, מִי יִמְצְאוּ.”

“What has been is remote and exceedingly mysterious. Who can discover it?”

King David himself, who devoted all his life to connect to the Creator in all his actions, asked God:

Psalms 119:18

“גַּל-עֵינִי וְאֲבִטָּה – נִפְלְאוֹת, מִתּוֹרַתְךָ.”

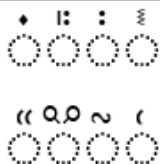
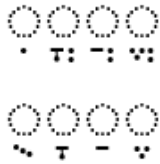
“Open my eyes, that I may behold wondrous things out of your law (Torah).”

The Holy Ari used this in the short prayer before studying the Zohar, to make a connection to the words of King David asking for the Light to open our eyes, that are the aspect of Chokmah, to see the wonders of the Torah.

The Zohar reveals so many spiritual secrets from the Torah, and yet it’s like nothing in the ocean of knowledge that it conceals.

Our DNA has 4 basic elements, represented by the letters AGTC, which are the initials of four nucleic acids.

There are four elements that are parts of every letter in the Torah. They are shown in the table

	Name	Name	Description		World, Sefirah, YHWH name	Example
Y	טעמים	Teamim (Cantillation)	Not visible in the Torah	Tones used during Torah reading on Shabbat	Atzilut, 'Emanation' Chokmah יוד-הי-ווי-הי	
H	נקודות	Nekudot ('points' Vocal, vowels)	Not visible in the Torah	The 'vowels' that represent the Light that is revealed in the vessel (letters)	B'riah, 'Creation' Binah יוד-הי-ואו-הי	
V	תגים	Tagim (tags)	Visible only in the Torah	Special vavs (ו) added at the top of certain letters and visible only in the Torah	Yetzirah, 'Formation' Zeir Anpin יוד-הא-ואו-הא	
H	אותיות	Otiyot The letters	Always visible	All the Hebrew letters	Asiah 'Action' Malchut יוד-הה-ווי-הה	

There are 304,805 letters in the Torah and using different calculations of the basic letter elements that construct them all we get to the count of 600,000 – 408. This is significant and you can find more about the letter count in the Torah on KabbalahSecrets.com. The combinations are endless and if the letters

are the DNA of the universe, as we learned from the last Zohar studies, then we can definitely and scientifically say that the Torah is the DNA of the entire universe.

7. (בראשית כה) ואלה תולדות יצחק בן אברהם. אמר רבי יוסי, מאי שנא דעד הכא לא כתיב בן אברהם והשתא אמר, אלא אף על גב דכתיב ויברך אלהים את יצחק בנז, השתא דמיית אברהם דיוקניה הוה ביה, ואשתאר ביה ביצחק, דכל מאן דזומי ליצחק הוה אמר דא אברהם ודאי, והוה סהיד ואמר (בראשית כה) אברהם הוליד את יצחק.

8. רבי יצחק קם ליליא זוד (דף קלה ע"ב) למלעי באורייתא, ורבי יהודה קם בקסרוי, בההיא שעתא. אמר רבי יהודה, איקום ואיזיל לגבי רבי יצחק, ואלעי באורייתא ונתזבר כוזדא. אזל עמיה זוזקיה בריה דהוה רביא. כד קריב אבבא, שמע ליה לרבי יצחק דהוה אמר, ויהי אזרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנז וישב יצחק עם באר לזוי רואי, האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה, מאי שנא דקודשא בריך הוא אצטריך לברכא ליה ליצחק, בגין דאברהם לא ברכיה. מאי טעמא, משום דלא יתברך עשו, ועל דא סליקו אינון ברכאן לקודשא בריך הוא, ואוקמוה. וישב יצחק עם באר לזוי ראי, אלא דאתזבר בה בשכינתא, בירא דמלאך קיימא אתתוזי עלה, כתרזובו, ובגין כך ברכיה.

Genesis 25:11

”ויהי אחרי מות אברהם, ויברך אלהים, את-יצחק בנז; וישב יצחק, עם-באר לחי ראי.”

“It came about after the death of Abraham, that God blessed his son Isaac; and Isaac lived by Beer-lahai-roi.”

The Zohar discusses the verse above and raises the question of why God blesses Abraham after the death of his father. The explanation is simple. Abraham didn't bless his son Isaac so Esau won't benefit from it. Only after Abraham died, his light was revealed and God could pass it directly to Isaac.

‘Beer Lahai-roi’, literally means ‘well of visible life’. That place represented the Shechinah that came to dwell with Isaac after he received the blessings of his father from God.

The commandment of honor your father and mother is an important spiritual tool that connects us to the force that sustains all life in the world. When we have the merit, we receive blessings.

9. אֲדַהֲכִי, בְּטֵשׁ רַבִּי יְהוּדָה אֶבְבָּא וְעָאֵל, וְאַתּוּזְבְּרוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִשְׁתָּא זְוּזִיא דְשִׁכְיָנְתָּא בְּהָדָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאִי בָּאָר לְזוּזִי רֹאִי דְקָאֲמַרְתָּ שְׂפִיר, אֲבָל בְּמַלְכָּא אֲשִׁיתְמַע. פְּתוּז וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד') מַעֲיָן גָּנִים בָּאָר מִיָּם חַיִּים וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן. הַפְּסוּק הַזֶּה נִתְבָּאָר, אֲבָל הֵנָּה פֶּרֶשׁוּהוּ, מַעֲיָן גָּנִים – זֶה אֲבָרְהָם. בָּאָר מִיָּם חַיִּים – זֶה יִצְחָק. וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן – זֶה יַעֲקֹב. בָּאָר מִיָּם חַיִּים זֶה יִצְחָק, הֵינִי שְׂפָתוֹב וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בָּאָר לְחֵי רֹאִי. וּמָה הַבָּאָר? זֶה הַשְׂכִּינָה. לְחֵי – זֶה חַי הָעוֹלָמִים, צְדִיק זֶה הָעוֹלָמִים וְלִית לֹא פֶרֶשׁא לֹון, זֶה הוּא בְּתָרִי עֲלָמִין, זֶה לְעִילָא, דְּאִיהוּ עֲלָמָא עֲלָאָה, זֶה לְגַבִּי עֲלָמָא תַתָּאָה, וְעֲלָמָא תַתָּאָה בְּגִינִיתָ קִיִּימָא וְנִהָרָא.

10. תָּא זְוּזִי, סִיְהָרָא לָא אֲתִנְהִירָת, אֲכָל כֹּד זְוּזִיא לִיתָ לְשִׁמְשָׁא, וְכִין דְּזְוּזִיא לִיתָ, אֲתִנְהִיר. וְעַל דָּא הָאִי בָּאָר לְזוּזִי רֹאִי וְדָאִי, וְכִדָּן אֲתִנְהִירָא, וְקִיִּימָא בְּמִיָּין זְוּיָן, לְזוּזִי רֹאִי, בְּגִין לְאֲתַמְלִיא וְלֹאֲתִנְהִירָא בִּיהָאִי זֶה.

This Zohar study and story began (in paragraph 7) telling us that Rabbi Yitzhak woke up at night to study the Torah. At the same time, Rabbi Yehudah woke up in a different town and decided to walk to Rabbi Yitzhak and study with him. When he arrived at his door he heard the words of Rabbi Yitzhak, that we studied previously, about the merit of Isaac to have the unification with the Shechina.

Now Rabbi Yehuda opens the door and makes a connection with his friend. Rabbi Yitzhak said that the unification of the Shechina was with them.

They continued discussing the meaning of Isaac's place, "בְּאֵר לְחֵי רֹאִי", "Beer-lahai-roi", and explained that "be'er" was 'well of life' and the aspect of Isaac. It is also the aspect of the Shechina that connects to 'Life', 'ח' (Chai 18), which is Yessod and Tzadik. These two aspects can not be separated because the unification, called 'Life', 'ח', is for the upper worlds, and for the lower worlds when they are in unification. Only when there is the unification of upper and lower the force of life can be expressed. Prayers (words) and Consciousness, Woman and Man, Light and Vessel.

The Zohar also brings an example of the sun and the moon. The moon has no life without the light of the sun. As we explained in previous DZ, 'Beer Lahai-roi' literally means 'well of visible life'.

Lessons: when Rabbi Yehuda and Rabbi Yitzhak studied about the unification of the Shechina, they experienced the same thing in their lives. When we study the Zohar we have a similar connection but each one of us on his own personal spiritual level. With time and daily study, we bring our souls to experience higher levels of Light.

We are in Malchut and the aspect of the moon, if we don't face and connect to the Light we are in the aspect of the dark side of the moon.

11. תא זוזי, כתיב (דף קלו ע"א) (שמואל ב כ"ג) ובג'יהו
בן יהוידע בן איש זוי דהיה צדיק ונהיר לדריה, כמה
דזוי דלעילא נהיר לעלמא. ובכל זמנא האי באר לזוי
אסתכל וזומי, בגין לאתנהרא כדקאמרן. וישב יצחק
עם באר לזוי ראי. היינו דכתיב, (בראשית כה) בקוזתו
את רבקה, ויתב בהדה, ואתאזיד עמה, וישך בלילה,
דכתיב, (שיר השירים ב) שמאלו תזות לראשי. ותא זוזי,
יצחק בקרית ארבע הוה בתר דמית אברהם, מהו
וישב יצחק עם באר לזוי רואי, דאזינוג ביה, ואזיד
ביה בההוא בירא, לאתערא רוזימותא כדקאמרן.

12. פתח רבי יצחק ואמר, (קהלת א) וזרו השמש ובא
השמש ואל מקומו שואף זורח הוא שם. וזרו השמש,
דא שמשא דנהיר לסיהרא, דכד אתנוזי בהדה כדן
נהרא, ואתנהיר וזרו מאתר עלאה דקיימא עליה,
מתמן וזרו תדיר. ובא השמש, לאזינוג בהדה
דסיהרא. (קהלת א) הולך אל דרום, דאיהו ימינא ושוני
תוקפיה ביה, ובגין דתוקפיה ביה, כל זיילא דגופא
בימינא הוא וביה תליא. ולבתר סובב אל צפון, נהיר
לסטרא דא ונהיר לסטרא דא. סובב סובב הולך
הרוז, בקדמיתא כתיב שמש, והשתא רוז. אלא כלא
זוד ורוא זודא, וכל דא בגין דסיהרא אתנהרא בגיה
ויתנוברון תרווייהו.

In this Zohar, we study about another type of unification between Light and Vessel.

Ecclesiastes 1:5

”זרח השמש, ובא השמש; ואל-מקומו-שואף זורח הוא, שם”

“Also, the sun rises, and the sun comes, and unto its place panting it is shining there”

1:6 “הולך, אל-דרום, וסובב, אל-צפון; סובב סבב הולך הרוח, ועל-סביבותיו שב הרוח”

“Going unto the south, and turning round unto the north, turning round, turning round, the wind is going, and by its circuits the wind hath returned”

The 'rising sun' is the Light going from Binah to Zeir Anpin. It is the aspect of the 'going wind', 'Ruach', and the Light that nourishes the Vessel. When the Light, Zeir Anpin, comes to the Moon, the Vessel, it is like a husband coming to his wife for unification. It is a process of revealing Light.

'Going unto the South' is the movement of the Right column, Chessed. It's the first movement that brings the energy for the entire body.

Most people are right-handed because the leading energy is of Chessed. Starting with the left brings strong desires and possibly turns negative. A left-handed person is considered as 'exchange (right and left) of the vessel'. It's not related to good and bad but to the type of the vessel. The Bible tells us the story (Judges 3:15) of one of the judges, Ehud, that was left-handed and he was righteous.

'Turning round unto the north' is a movement to the Left column, Gevurah. The purpose of moving between the two sides is to bring the light of Chokmah into Chessed. As we see from the chart of the Tree of Life, Chokmah is above Chessed. Binah that is the light and energy of the sun, creates movement from the Left to bring the Light from the upper level into the lower seven Sefirot, starting with Chessed.

The 'wind going in circuits' is the רוח, 'Ruach', life force energy that comes to the vessel, body. The basic life force of the body is called 'Nefesh' that needs 'Ruach' for spiritual elevation and a higher connection to the Light.

The process of revealing Light in Malchut is always related to movement. There is nothing in still state in the world. Even the most condensed solid material is an arrangement of atoms in constant movement in space.

In simple words, as Rabbi Ashlag taught us, we need to use the desires to draw Light and share it. We breathe in Light, get the life energy and breathe out what we don't need so we can make room for more Light to come in. Without this cycle life cannot exist in the body and it dies. Holding to the Light we have without sharing it is the aspect of death.

Whatever we do should have the energy of receiving and sharing. Ma'aser is the basic and important aspect of removing death. We give away the tenth or more because it is the aspect of Malchut that doesn't have the light of its own. We should apply the same spiritual principle in everything we do.

13. תָּא וְזוּי, כִּד אֲתָא אֲבִרְהֵם לְעֵלְמָא וְזַבִּיק לָהּ לְסִיְהָרָא וְקָרִיב לָהּ, כִּיּוֹן דְּאֲתָא יִצְחָק אֲזִיד בָּהּ וְאֲתִקִּיף בָּהּ כְּדָקָא יְאוּת, וּמְשִׁיךְ לָהּ בְּרוּזִימוּ, כְּמוֹה דְּאֲתָמֵר דְּכִתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׂמֹאלוֹ תִּזְוֹת לְרֹאשׁוֹ. כִּיּוֹן דְּאֲתָא יַעֲקֹב, כְּדִין אֲתִזְזֵבֵר שְׂמִישָׁא בְּסִיְהָרָא וְאֲתִנְהִיר, וְאֲשִׁתְּכּוֹן יַעֲקֹב שְׁלִים בְּכָל סְטָרִין, וְסִיְהָרָא אֲתִנְהִירֵת וְאֲתִתְקַנָּת בְּתִרְסֵר שְׁבָטִין.

14. פָּתַח רַבִּי יְהוֹדָה וְאָמַר (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יי' כָּל עַבְדֵי יי' וְגו'. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל תָּא וְזוּי, הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יי', וּמֵאֵן אֵינֹן דִּיתִּתְזוּן לְבָרְכָא לִיהָ

13. בֹּא רֹאֵה, בְּשִׂאבְרָהֶם בֹּא לְעוֹלָם, חֲבֵק אֶת הַלְבָנָה וְקָרֵב אוֹתָהּ. כִּיּוֹן שָׁבָא יִצְחָק, אָחִיו בָּהּ וְהִחְזִיק בָּהּ בְּרָאוּי וּמִשְׁךְ אוֹתָהּ בְּאֶהְבָּהּ, כְּמוֹ שְׂנֵאָמֵר, שְׂכָתוֹב שְׂמֹאלוֹ תִּזְוֹת לְרֹאשׁוֹ. כִּיּוֹן שָׁבָא יַעֲקֹב, אִזּוֹ הִתְחַבֵּר הַשְּׂמִשׁ עִם הַלְבָנָה וְהִאֲדָרָה, וּנְמַצָּא יַעֲקֹב שְׁלֵם בְּכָל הַצְדָּדִים, וְהַלְבָנָה הִאֲדָרָה וְנִתְקַנָּה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבָטִים.

14. פָּתַח רַבִּי יְהוֹדָה וְאָמַר, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה' וְגו'. הַפְּסוּק הֵנָּה בְּאֶרְוָהּ. אֲבָל בֹּא רֹאֵה, הִנֵּה

בְּרָכּוֹ אֶת ה', וּמִי הֵם שְׂרָאוּיִם לְבָרֶךְ אֶת
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? כָּל עֲבָדֵי ה', מִשּׁוּם שֶׁכָּל
אָדָם בְּעוֹלָם מִיִּשְׂרָאֵל, אֵף עַל גֵּב שֶׁכֵּלֵם
רָאוּיִם לְבָרֶךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַבִּרְכָּה
שֶׁבִשְׂבִילָם יִתְבָּרְכוּ הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים מֶה
הִיא? אוֹתָהּ שֶׁמְבָרְכִים אוֹתוֹ עֲבָדֵי ה', וְלֹא
כָלֵם. וּמִי הֵם שֶׁבִּרְכָתָם בִּרְכָּה? הָעַמִּידִים בְּבֵית
ה' בְּלִילוֹת. אֵלֶּה הֵם שְׁעוּמִידִים בַּחֲצוֹת
הַלַּיְלָה וּמִתְעוֹרְרִים לְקִרְאָה בַּתּוֹרָה, אֵלֹו
עוֹמְדִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת, שֶׁהָרִי אֵז בָּא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁתַּעֲשֹׂע עִם הַצַּדִּיקִים
בְּגֵן עֵדֶן. וְאֵנוּ עוֹמְדִים כָּאֵן לְהַתְעוֹרֵר בְּדַבְּרֵי
תּוֹרָה, נֹאמֵר בְּדַבְּרֵי יִצְחָק, שְׂאֵנוּ בּוֹ.

לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל עֲבָדֵי יי, בְּגִין דְּכָל בְּרָנָשׁ (דף
קלו ע"ב) בְּעֵלְמָא מִיִּשְׂרָאֵל אֵף עַל גֵּב דְּכָלֵא יִתְוַזוּן
לְבָרְכָא לִיה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּרְכָתָא דְּבִגְיָיִהוּ
יִתְבָּרְכוּן עֲלָאִין וְתַתָּאִין מֵאֵן הִיא, הִהִיא דְּבָרְכִין לִיה
עֲבָדֵי יי וְלֹא כָלֵהוּ. וּמֵאֵן אֵינֹון דְּבִרְכָתְהוֹן בִּרְכָתָא,
הָעוֹמְדִים בְּבֵית יי בְּלִילוֹת, אֵלִין אֵינֹון דְּקִיבּוֹ בְּכָלֵגוֹת
לִילָא וְאַתְעָרִי לְמִקְרִי בְּאוֹרֵייתָא. אֵלִין קִיבִי בְּבֵית יי
בְּלִילוֹת, דְּהָא כַּדִּין קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי
לְאַשְׁתַּעֲשֹׂע עִם צַדִּיקָא בְּגִיטָא דְּעֵדֶן. וְאֵנֹון קִיבִי
הָכָא לְאַתְעָרָא בְּמִלִּי דְּאוֹרֵייתָא, גִּימָא בְּמִלִּי דְּיִצְחָק,
דְּאֵנֹון בִּיה.

Title: Light up the moon

When Abraham -Right column, Chessed- came to the world he embraced the Moon, which is the aspect of Malchut. When Isaac -Left column, Gevurah- came, their connection to Malchut got stronger. When Jacob came he connected the Sun, which is the aspect of Zeir Anpin, to the 'Moon', Malchut and the Light was revealed through the Central column.

The Moon doesn't have light of its own and it shines only when the sun has an uninterrupted connection to it. Jacob connected the right and the left in balance to allow the flow of Light from the upper three Sefirot.

Abraham had one son from the pure side, Isaac and one from the impure side, Ishmael. Isaac had Jacob from the pure side and Esau from the impure side. They didn't have balance until Jacob came with his purity.

Jacob worked seven hard years for Lea then seven more years for Rachel. Lea represented the upper H ה of the YHVH name and Rachel represented the lower H ה of the name. His hard work in the world of Malchut, together with his dedication to the spiritual studies, merited him the control over the central column. He could bring 12 sons that represent the 12 'borders' of Zeir Anpin.

Lesson: To draw Light to the world without negative aspects, we must learn the Tree of Life system and follow its laws. Being a good person (Abraham, Right) is important but that is only the first step. We need to have pure faith in the ways of God with desires (Isaac, binding, Left) to continue the Light from the Good side (Chessed, Abraham). The final step is revealing the Light through work, restrictions and spiritual connections (Jacob, central column). Without this process, the 'Moon' (Malchut, our lives) can not shine.

15. פָּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וַיְהִי יִצְחָק בֶּן
אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּקְהוּתוֹ אֶת רַבְּקָה וְגו'. בֶּן
אַרְבָּעִים שָׁנָה, לְמָה בָּא לְמִנּוֹת כָּאֵן שְׁהִיָּה בֶּן
אַרְבָּעִים שָׁנָה כְּשֶׁנִּשָּׂא אֶת רַבְּקָה? אֵלֹא וְדָא
הָרִי נִכְלָל יִצְחָק בְּצַפּוֹן וְדָרוֹם, בְּאִשׁוּמִים, וְאֵן
הִיָּה יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּקְהוּתוֹ אֶת

15. פָּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר. (בְּרֵאשִׁית כה) וַיְהִי יִצְחָק בֶּן
אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּקְהוּתוֹ אֶת רַבְּקָה וְגו'. בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה,
אֲמַאי אֲתָא לְמִמְנֵי הָכָא דְּהָהּ בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה כִּד
נָסִיב לָהּ לְרַבְּקָה, אֵלֹא וְדָא הָא אֲתַכְלִיל יִצְחָק בְּצַפּוֹן
וְדָרוֹם, בְּאִשָּׁא וּבִמְיָא, וְכַדִּין הָוֵה יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה

רבקה. כמראה הקשת, ירק לבן אדם. בת שלש שנים אחו בה בשאחו בה ברבקה, ובשהוליד, הוליד בן ששים, להוליד בראוי, כדי שיצא יעקב שלם מבין ששים שנה בראוי. ואת כלם אחו יעקב אחר כך ונעשה איש שלם.

בקויות את רבקה. כמראה הקשת, ירוק וזוור סומק. בת שלש שנים אוזיד בה, כד אוזיד בה ברבקה. וכד אוליד, אוליד בן ששים, לאוליד כדקא יאות בגין דיפוק יעקב שלם, מבין ששים שנה כדקא יאות, וכלהו אוזיד להו יעקב לבתר, ואתעביר גבר שלם.

16. בת בתואל הארמי מפרדן ארם אוזות לבן הארמי, מאי אכפת לן כולי האי, דהא כבר אתמר (בראשית כד) ובתואל ילד את רבקה וגו', והשתא אמר בת בתואל הארמי ולבתר מפרדן ארם, ולבתר אוזות לבן הארמי. אלא אוקמוה, דהות בין רשעים ואיהי לא עבדת בעובדיהו, דהות בת בתואל ומפרדן ארם, ואזות לבן, וכלהו זיבין לאבאשא, והיא סלקא עובדין דכשרן ולא עבדת בעובדיהו.

16. בת בתואל הארמי מפרדן ארם אוזות לבן הארמי, מאי אכפת לן כולי האי, דהא כבר אתמר (בראשית כד) ובתואל ילד את רבקה וגו', והשתא אמר בת בתואל הארמי ולבתר מפרדן ארם, ולבתר אוזות לבן הארמי. אלא אוקמוה, דהות בין רשעים ואיהי לא עבדת בעובדיהו, דהות בת בתואל ומפרדן ארם, ואזות לבן, וכלהו זיבין לאבאשא, והיא סלקא עובדין דכשרן ולא עבדת בעובדיהו.

Genesis 25:20

יְהִי יִצְחָק, בֶּן-אַרְבָּעִים שָׁנָה, בְּקִרְתּוֹ אֶת-רִבְקָה בִּת-בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי, מִפְּדֹן אֲרָם—אֲחוֹת לִבְן הָאֲרָמִי, לוֹ "לְאִשָּׁה."

"and Isaac was forty years old when he took Rebekah, the daughter of Bethuel the Aramean of Paddan-aram, the sister of Laban the Aramean, to be his wife." The Zohar tells us that Rebekah was 3 years old and Isaac 40 years old when they met. The Torah goes into details, tells us where Rebekah came from in order to emphasize that she was pure even though she came from a negative environment.

After meeting with his soulmate, Isaac waited 20 years until he was 60 years old to achieve spiritual completion. At that age, his vessel 'matured' and could include the 6 sefirot of Zeir Anpin. At that level, he was able to have Jacob who was pure when he was born.

Genesis 25:21

"וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לַיהוָה לְנַכַּח אִשְׁתּוֹ, כִּי עֲקָרָהּ הָיָה; וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהוָה, וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ"

"And Isaac prayed to YHVH for his wife, because she was barren. And YHVH granted his prayer, and Rebekah his wife conceived."

When Isaac was ready he prayed to God and his prayer was answered immediately. The patriarchs didn't think about the joy of marriage in the common sense of the word. They were spiritual giants who knew the impact of their actions on the world. At age 37 Isaac submits himself to the will of God and his father. He let himself to be sacrificed on the altar his father made for him. Three years later he took Rebekah and waited 20 more years to do the right thing in order to draw the perfect soul of Jacob. He was high enough to know that waiting for his vessel to grow and for the Light to make Rebekah be 'fruitful' as the seventh, Malchut. That process would draw the complete Light of Zeir Anpin into his wife's vessel and merit to have the child as Jacob, who became the father of all the children of Israel.

Sometimes we have difficulties in life that we don't understand. God has a plan and guides us into doing the right things for our personal improvement, and for the benefit of the Tikkun of the world. When we try to 'rush' things or leave the pure system we might cause big corruption in the system of cause and effect. It then becomes harder to fix that with Chassadim. God comes to our help and uses the Gevurah and the aspects of Judgment to make things right again. That process comes with pain.

Abraham and Isaac could see most of their future and act on that knowledge. We are blind from seeing even the next hour. We can not see our past incarnations to learn from them, and definitely can not see or understand the chain of cause and effect leading to our current situation.

The only way to walk on the true path of righteousness is to study and follow the Zohar. The secrets that the Zohar reveals to us about the ways of the patriarchs, matriarchs and the spiritual laws, help us walk on the right and just path.

17. הַשְׁתָּא אֵית לֹאסְתַּכְלָא, אִי רַבְקָה הָיָה בֵּת עֲשָׂרִין עֲשָׂרִין אוֹ יֵתֵר, אוֹ בֵּת שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה, כִּדִּין הוּא שְׁבֻזָּא דִּילָה דְלֹא עֲבָדַת כְּעוֹבְדֵייהוּ, אֲבָל עַד כַּעַן בֵּת שְׁלֹשׁ עֲשָׂרִים הָיָה, מֵאִי שְׁבֻזָּא דִּילָה. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה בֵּת שְׁלֹשׁ עֲשָׂרִים הָיָה, וְעֲבָדַת לְעֲבָדָא כָּל הָהוּא עוֹבְדָא.

17. עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, אִם רַבְקָה הָיָה בֵּת עֲשָׂרִים שָׁנָה אוֹ יֵתֵר, אוֹ בֵּת שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה, אִזּוּ הוּא הַשְּׁבִיחַ שְׁלָה שְׁלֹא עֲשָׂתָה כְּמַעֲשֵׂיהֶם, אֲבָל עַד עַתָּה הָיָה בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים, אִזּוּ מָה הַשְּׁבִיחַ שְׁלָה? אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים הָיָה, וְעֲשָׂתָה לְעֲבָדָא אֶת כָּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה.

18. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָף עַל גַּב דְּכוּלִּי הָאִי עֲבָדַת, לֹא יִדְעָנָא עוֹבְדֵיהָ אִי אֵינוֹן כְּשֶׁרָאָן אוֹ לֹא. (דף קלז"ע"א) אֲלָא, תָּא וְזוּי, כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) כְּשׁוֹשֶׁנָּה בֵּין הַחוּזִיִּים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. כְּשׁוֹשֶׁנָּה, דָּא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל דָּאִיהִי בֵּין אוֹכְלוֹסָהָ כּוֹרְדָּא בֵּין כּוֹבִין. וְרָאָה דְּמִלָּה, יִצְחָק אֶתִּי מִסְטָרָא דְּאַבְרָהָם דָּאִיהִי וְזוּסָד עֲלָתָה וְעֲבִיד וְזוּסָד עִם כָּל בְּרִיין, וְאָף עַל גַּב דָּאִיהִי דִּינָא קְשִׁיָּא. וְרַבְקָה אֶתִּת מִסְטָרָא דִּינָא קְשִׁיָּא וְאֶסְתַּלְקַת מִבִּיעֵייהוּ וְאֶתְזַבְרַת בִּיצְחָק, דָּהָא רַבְקָה מִסְטָרָא דִּינָא קְשִׁיָּא אֶתִּיא, וְאָף עַל גַּב דָּאִיהִי מִסְטָרָא דִּינָא רַפִּיא הָיָה, וְזוּסָד דְּזוּסָד תְּלִי בָּהּ וְיִצְחָק דִּינָא קְשִׁיָּא וְאִיהִי רַפִּיא, כְּשׁוֹשֶׁנָּה בֵּין הַחוּזִיִּים הָיוּ. וְאִי לֹא דָּאִיהִי רַפִּיא, לֹא יָכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל דִּינָא קְשִׁיָּא דִּיצְחָק. כְּזוּסָד דָּא, קוֹדֶשׁא בְּרִיָּה הוּא מְזוּזָה וְזוּגִין בְּעֲלָמָא, זוּד תַּקִּיף וְזוּד רַפִּיא בְּגִין לְאֶתְתַּקְנָא כָּלֹא וְיִתְבַּסֵּם עֲלָמָא.

18. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָף עַל גַּב שָׁבֵל זֶה עֲשָׂתָה, לֹא יִדְעָנוּ הָאֵם מַעֲשֵׂיהָ בְּשָׂרִים אוֹ לֹא. אֲלָא בָּא רָאָה, כְּתוּב כְּשׁוֹשֶׁנָּה בֵּין הַחוּזִיִּים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. כְּשׁוֹשֶׁנָּה – זֶה כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. שְׁהִיא בֵּין אוֹכְלוֹסָיָהּ כְּמוֹ שׁוֹשֶׁנָּה בֵּין קוֹצִים, וְזוּד הַדָּבָר – יִצְחָק בָּא מִהַצַּד שֶׁל אַבְרָהָם שְׁהוּא חֶסֶד עֲלִיּוֹן, וְעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם כָּל הַבְּרִיּוֹת, וְאָף עַל גַּב שְׁהוּא הַדִּין הַקָּשֶׁה. וְרַבְקָה בָּאָה מִצַּד שֶׁל הַדִּין הַקָּשֶׁה, וְהִתְעַלְתָּה מִבִּיעֵייהֶם, וְהִתְחַבְּרָה עִם יִצְחָק. שְׁהִירַי רַבְקָה בָּאָה מִצַּד הַדִּין הַקָּשֶׁה, וְאָף עַל גַּב שְׁהִיָּתָה מִצַּד הַדִּין הַרָּפָה וְחוּט שֶׁל חֶסֶד תְּלוּי בָּהּ, וְיִצְחָק דִּין קָשֶׁה וְהִיא רַפָּה – הִיוּ כְּשׁוֹשֶׁנָּה בֵּין הַחוּזִיִּים. וְאִם לֹא שְׁהִיא רַפָּה, לֹא יָכֹול הָעוֹלָם לְסַבֵּל אֶת הַדִּין הַקָּשֶׁה שֶׁל יִצְחָק. כְּמוֹ כֵּן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזוּג וְזוּגִים בְּעוֹלָם, אֶחָד תַּקִּיף וְאֶחָד רַפָּה, כְּדִי שְׁהַכֵּל יִתְתַּקֵּן וְיִתְבַּסֵּם הָעוֹלָם.

The Zohar praised Rebekah for keeping her purity even when coming from a negative environment and a place of judgments. Here the Zohar challenges the previous study and says that if Rebekah was 20 years old or even 13 it would have been praised for her but she was only three years old and she didn't have time or mental state to behave like them.

Rabbi Yehuda explains that she was three years old but with high intelligence. We learn that from her interaction with Eliezer, the servant of Abraham, who was sent to find Isaac's soul mate.

Rabbi Yitzchak explains that Isaac had the aspect of hard judgment even when coming from the highest level of Chessed, which was from his father, Abraham. Rebekah came from hard judgment but by herself, she was like the secret of "Like a lily among the thorns".

Song of Songs 2:2

“כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוֹמִים, כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת”

“Like a lily among the thorns, So is my darling among the maidens”

Because Rebekah wasn't part of the wickedness and hard judgment that existed in her family, she had soft judgment and could be a match to Isaac who had hard judgment. The Zohar tells us that God brings couples together to make corrections that benefit the world.

19. פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה אֲבִתְרִיָּה וְאָמַר, (בראשית כה) וַיַּעֲתֶר יִצְחָק כִּי לֹנְכוֹ אִשְׁתּוֹ. מִהוּ וַיַּעֲתֶר, דְּקָרִיב לִיהִי קָרְבָּנָא, וְצָלִי עָלָהּ. וּמִה קָרְבָּנָא קָרִיב. עוֹלָה קָרִיב, דְּכִתִּיב, (בראשית כה) וַיַּעֲתֶר לוֹ יִי, כְּתִיב דְּכָא וַיַּעֲתֶר לוֹ יִי, וְכִתִּיב הָתֵם (שמואל ב כד) וַיַּעֲתֶר אֱלֹהִים לְאַרְצָא וְגו', מִה לְהֵלֶן קָרְבָּן – אִי כָאן קָרְבָּן. כְּתִיב וַיַּעֲתֶר יִצְחָק, וְכִתִּיב וַיַּעֲתֶר לוֹ. שְׂיִצְאָה אִשׁ מִלְמַעְלָה בְּגִיד הָאֵשׁ שְׁלֵמָה.

20. דְּבַר אֲזוּר, וַיַּעֲתֶר יִצְחָק. דְּצָלִי עָלֶיהָ, וְזוֹתֶר זִיתִירָה לְעִילָא לְצָבִי מִזְלָא עַל בְּנִין, דְּהָא בְּהֵוָה אֲתֵר תַּלְיִין בְּנִין, דְּכִתִּיב, (שמואל א א) וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה', וְכִדִּין וַיַּעֲתֶר לוֹ יִי, אֵל תִּקְרִי וַיַּעֲתֶר לוֹ אֱלֹא וַיַּעֲתֶר לוֹ, זִיתִירָה זִיתֵר לִיהִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקָבִיל לִיהִי, וְכִדִּין וַתֵּהָרַב רִבְקָה אִשְׁתּוֹ.

Genesis 25:21

“וַיַּעֲתֶר יִצְחָק לַיהוָה לְנַכַּח אִשְׁתּוֹ, כִּי עָקְרָה הוּא; וַיַּעֲתֶר לוֹ יְהוָה, וַתֵּהָרַב רִבְקָה אִשְׁתּוֹ”

“Isaac prayed to YHVH on behalf of his wife, because she was barren; and YHVH answered him and Rebekah his wife conceived.”

The Zohar gives us two different explanations about the way Isaac prayed for his wife.

The first explanation is that Isaac brought a sacrifice on the altar to God so his request is be answered immediately. When the sacrifice is accepted by God heavenly fire comes down to consume the offering. This is how the giver knows that his prayer was answered.

The use of the word “and YHVH answered” in Hebrew “וַיַּעֲנֶה” is rare, and the Zohar bases its explanation on finding the same word in the book of Samuel. King David brought sacrifices to God in order to stop a plague that killed 70 thousand people. God answered his prayer and the plague stopped. The word used there is the same as when YHVH answered Isaac.

2 Samuel 24:25

”וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה, וַיַּעַל עֹלֹת וְשָׁלָמִים; וַיַּעֲנֶה יְהוָה לְאַרְצָה, וַתִּעְצָר הַמִּגָּפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל.”

“And David built there an altar to YHVH and offered burnt offerings and peace offerings. So YHVH answered to the plea for the land, and the plague was averted from Israel.”

The second explanation is that Isaac saw in the heavenly system that his wife was barren from birth. The ‘system’ can be understood as the constellation of the Zodiac when we know that Isaac was the son of Abraham, who is known to be the first to reveal the influence of the Zodiac on people.

Isaac directed his prayer to the levels of Keter that control everything below. It’s the only way to change what is ‘written’ in the system for us. God answered Isaac and his wife, Rebekah, conceived.

Lessons:

Isaac understood that there was God’s reason in everything in his life, and he didn’t assume that Rebekah was the wife he would have a child with. He prayed for his wife to have a child, and not specifically for Rebekah. His father had his first child with Sara’s maidservant, and Isaac was ready and opened for what God may bring to him.

We can’t tell what is good for us and most of us pray to fulfill specific desires. We are like ‘blind’ in the world of Malchut and we can barely sense our Tikkun process. We should pray and ask to have what is good for us and to follow the ways of the Torah, letting God guide us while we are doing the work.

To have our prayers answered we also need to go above ourselves and above the control of the Zodiac, which our ‘luck’ which also determines our ‘lack’.

The sages describe the people of other nations that are not Israelites as ‘slaves’ to the stars and the Zodiac. The meaning is that they don’t have the tools of the Torah and Zohar to elevate above the influence of the Zodiac. Even those who have the tools should have purity in their heart and proper meditation to be able to go above the limitation and ‘slavery’ of the world of Malchut.

Only with the power of Torah, Zohar, and purity of our souls, we can have the merit of “and God (YHVH) answered”.

21. תָּא וְזוּי, עֲשִׂירִין עֲשִׂירֵי יָמִים אֶתְּחִיל יִצְחָק עִם אֶתְחִיל וְלֹא אוֹלִידָת, עַד דְּעָלִי צְלוֹתֶיהָ. בְּגִין דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּצְלוֹתָהוֹן דְּעִדִּיקָא, בְּשַׁעֲתָא דְּבִעָאן קָמִיָּה צְלוֹתָהוֹן עַל מוֹת דְּאַצְטְרִיכוּ. בְּמֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּיִתְרַבֵּי 21. בֹּא רֵאָה, עֲשִׂרִים שָׁנָה הִשְׁתַּחֲוֶה יִצְחָק עִם אִשְׁתּוֹ וְלֹא הוֹלִידָהּ, עַד שֶׁהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ. מִשּׁוֹם שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְרַעֵה בְּתַפְלוֹת הַעֲדִיקִים בְּשַׁעֲתָא שְׂמִיבְקָשִׁים לְפָנָיו אֶת

ויתוסף רבות קודשא לכול מאן (דף קלז ע"ב) דאצטריך בצלותהון דצדיקיא.
תפלתם על מה שהצטרכו. מה הטעם? כדי שיתרבה ויתוסף משחת קדש לכול מי שצריך בתפלות הצדיקים.

22. תא וזוי, אברהם לא צלי קמי קודשא בריך הוא דיתן ליה בנים, אף על גב דשרה עקרה הות. ואי תימא, תא כתיב, (בראשית טו) הן לי לא נתת זרע, הווא לאו בגין עלותא הוה (נ"א הווא לא בעי בנים) אלא כמאן דבשתעי קמי מריה. אבל יצחק צלי על אתתיה, בגין דתא איהו הוה ידע דלאו איהו עקר אלא אתתיה, דיצחק הוה ידע ברזא דזכמתא, דיעקב זמין לביפק מניה בתריסר שבטין, אבל לא ידע אי בהאי אתתא אי באזרא, ועל דא לנכוז אשתו ולא לנכוז רבקה.

22. בא ראה, אברהם לא התפלל לפני הקדוש ברוך הוא שיתן לו בנים, אף על גב ששרה היתה עקרה. ואם תאמר, הרי כתוב הן לי לא נתתה זרע – הווא לא משום תפלה היה [הווא לא צריך בנים], אלא כמי שמספר לפני רבונו. אבל יצחק התפלל על אשתו משום שהוא היה יודע שהוא לא עקר, אלא אשתו. שיצחק היה יודע בסוד החכמה שיעקב עתיד להוציא ממנו בתריסר שבטים, אבל לא ידע אם באשה הזו או באחרת, ועל כן לנכוז אשתו ולא לנכוז רבקה.

Isaac waited 20 years to pray for his wife to have his child. The Zohar tells us that God wants to answer the prayers of Tzadikim. They have a big and pure channel and their prayers create a large vessel that gives YHVH 'opportunity' to send high level of Light to fill and fulfill that vessel.

The Zohar tells us that Abraham didn't pray for Sarah to have a child. He told God that he didn't give him a child but that was within a conversation. Genesis 15:3 "And Abram said, "Since You have given no offspring to me, one born in my house is my heir."

Rabbi Ashlag in his commentary on this paragraph of the Zohar explains that the righteous don't believe they have the merit for miracles or changing nature. Isaac had a spirit of wisdom and knew that from him Jacob and the 12 tribes will come. Because of that, he knew that his wife was barren and not him. He prayed to have that knowledge fulfilled.

The question is why Isaac needed to pray if he knew that Jacob and the 12 tribes would come from him, and Rabbi Ashlag explains that Isaac prayed because he feared he might have sinned and might lose the merit.

A similar example we read later with Jacob who prayed to God to save him from his brother Esau even though God promised him blessings and becoming a great nation.

Lessons:

We need the help of Tzadikim to support our prayers. The Tzadik has a vessel that can carry our prayers to higher levels so they can be answered.

The Daily Zohar puts a great focus on Tzadikim because we need their help. With our daily study of the Zohar, we get the support of Rabbi Shimon to help us on our path to complete our personal Tikkun process and elevate our souls.

Resources to connect to Tzadikim.

<https://dailyzohar.com/tzadikim/>

New web app for prayer circles (designed for mobile devices but works also from a regular browser)

<http://dzip.mk141.org/>

We provide a service of carrying your personal prayers at Tzadikim sites, documented and delivered on video.

<https://dailyzohar.com/personal-connection-to-tzadikim/>

23. אָמַר הָיָא רַבֵּי בְרִיָּה דְרַבֵּי יְהוּדָה, אִי הָכִי אָמַי לָא רְזוּזִים לִיה יִצְחָק לְעֵקֶב כָּל כָּךְ כְּמוֹ לַעֲשׂוֹ, הוּאִיל וְהָוָה יָדַע דְּזָמִין אִיהוּ לְקַיָּמָא מַצִּיחַ תְּרִיסָר שְׁבָטִין. אָמַר לִיה שְׂפִיר קְאָמְרָתִי, אֶלָּא כָּל זִנָּא רְזוּזִים לִיה לְזִינָה וְאַתְמִשִּׁיךְ וְאִיל זִנָּא בְּתַר זִינָה.

23. אָמַר אוֹתוֹ הֵילֵךְ, בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֵּךְ, לָמָּה לֹא אָהַב יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב כָּל כָּךְ כְּמוֹ עָשׂו הוּאִיל וְהָיָה יוֹדֵעַ שְ�הוּא עֲתִיד לְקַיָּם מִמֶּנּוּ שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים? אָמַר לוֹ, יָפָה אָמְרָתְךָ, אֶלָּא כָּל מִן אוֹהֵב אֶת מִינוֹ וְנִמְשָׁךְ וְהוֹלֵךְ מִן אַחֵר מִינוֹ.

24. תָּא זִוְזִי, עָשׂו נִפְקָ סוּמָךְ כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כָּלוּ וְגו', וְאִיהוּ זִנָּא דִּיִּצְחָק דְּאִיהוּ דִּינָא קִשְׁיָא דְלַעֲיָלָא, וְנִפְקָ מַצִּיחַ עָשׂו, דִּינָא קִשְׁיָא לְתַתָּא דְרַבִּינָא לְזִינָה, וְכָל זִנָּא אִיל לְזִינָה, וְעַל דָּא רְזוּזִים לִיה לַעֲשׂו יִתִּיר מִיַּעֲקֹב כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית כה) וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת עָשׂו כִּי צִיד בְּפִיו. כְּתִיב הָכָא כִּי צִיד בְּפִיו, וְכְתִיב הָתֵם (בראשית י) עַל כֵּן יֹאמַר כְּנֹמֶרֶד גְּבוּר צִיד לִפְנֵי יי'.

24. בָּא רָאָה, עָשׂו יֵצֵא אָדָם, בְּכַתוּב וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כָלוּ וְגו', וְהוּא הַמִּין שֶׁל יִצְחָק, שְׁהוּא הַדִּין הַקָּשָׁה שְׁלֹמֶעֱלָה, וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ עָשׂו, הַדִּין הַקָּשָׁה לְמַטָּה, שְׁדוּמָה לְמִינוֹ, וְכָל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוֹ, וְעַל כֵּן אָהַב אֶת עָשׂו יוֹתֵר מִיַּעֲקֹב, בְּכַתוּב וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת עָשׂו כִּי צִיד בְּפִיו. כְּתוּב כָּאן כִּי צִיד בְּפִיו, וְכַתוּב שֵׁם (בְּרֵאשִׁית י) עַל כֵּן יֹאמַר כְּנֹמֶרֶד גְּבוּר צִיד לִפְנֵי ה'.

Genesis 25:28

”וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת-עָשׂו, כִּי-צִיד בְּפִיו; וּרְבֵקָה, אֲהָבָת אֶת-יַעֲקֹב.”

“and Isaac loved Esau, for his hunting is in his mouth; and Rebekah is loving Jacob.”

The Zohar raises the question of why Isaac didn't love Jacob even when knowing that he will continue his line fruitfully and bring the 12 tribes.

The answer given to this question is that everyone is attracted to his own kind. Isaac was of the Left column Gevurah and judgment and Esau was the same. They had affinity on the Left column and that equality and the aspect of sharing the same spiritual energy create love.

Love, 'אהבה', has the same numerical value, 13, of the word 'one', 'אחד'. When we are in oneness with another person we form a bond and a love connection. You love a person because he's like you.

The law of attraction says: Like Attracts Like, and as the Zohar teaches us, it happens because the two or the group share the same energy.

Lessons:

The name YHVH, יהוה has the numerical value of 26, which is twice 13. All the precepts are made for us to create affinity with the name and draw the specific Light of the precept into our lives.

The main precept is to love YHVH with 'awe'. Our Love 13, creates the affinity with the name that is twice love (26) and allows the flow of light. 13+13 = 26

The way to love YHVH is by studying all aspects of the name. The study of Zohar, the Tree of Life and deep Kabbalah is what connects us to the name and benefits us.

One aspect of the law of attraction means group separation. Left with left, Right with Right. The balance comes when we unify the Left and the Right. When you go to a Kabbalah class, you feel one with the others in the class because at that moment you share some aspects of unity with the same desire to learn, connect and maybe support each other. When you leave the class and the group the previous attraction disappears and you go to your personal close friends.

Some people get attracted to a specific teacher, congregation, etc. Some may lose the affinity they previously had and a separation process begins. That is why people move between groups and organizations.

The leader of the Daily Zohar is the Zohar and Rabbi Shimon. I may write the Zohar commentary but the ideas explained here come from the Zohar. I don't select and deliver what people want. I simply share the Zohar paragraph sequence and the teaching and support of Rabbi Ashlag and other great kabbalists, the delivered teachings are pure from personal agendas. Everything is about the love of YHVH and revealing his name.

This approach makes the Daily Zohar the virtual center for all students of Kabbalah. It's designed to inspire unity among students of Kabbalah—regardless of affiliation—as we come together to connect to the ultimate wisdom. As you read any one of the posts on the site, there may be another person on the other side of the globe simultaneously doing the same thing. This mutual act creates and reinforces the consciousness of unity that is sorely lacking and is desperately needed in today's world. Through the consciousness of unity during your spiritual studies, you become one with all the others around the world. On the spiritual level, it creates oneness that attracts the Light and benefits each individual on the daily Zohar study. We are all children of God and he sees us as one. It's the ultimate love to go above the limitation of the physical realm. All the souls of the DZ readers see and study the same text. It creates a huge vessel and draws great Light. This is the solution to remove pain and suffering from the world and reveal a reality that is filled with Light.

25. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (בראשית כה) וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי וַתִּלְךְ לְדֹרֶשׁ אֶת יי, לֹאן אֶתֶר אֵלֶּלֶת. לְבִי מִדֹּרֶשׁא דְּשִׁם וַעֲבַר. וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ, דְּתַמֵּן הָיָה הָהוּא רִשְׁעִי דְּעָשִׂי אֲזִיז קִרְבָּא בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב. וַיִּתְרַצְצוּ, אֶתְּבִירוּ כְּמֹה דְּאִמְרִינֵן, רִצְעֵן אֶת מוֹזִיז. אֶתְּבִירוּ דָּא עִם דָּא וְאֶתְּפַלְגִּי. תָּא זִוּי, דָּא סִטְרָא דְּרוּכָב זִוּשִׁי, וְדָא סִטְרָא דְּרוּכָב עַל כְּרִסְיָא שְׁלִימָתָא קִדִּישָׁא בְּסִטְרָא (דף קלח ע"א) דְּשִׁמְשָׁא, לְשִׁמְשָׁא בְּסִיחָרָא.

26. וַתֹּא זִוּי, בְּגִין דְּאֶתְמַשֵּׁף עָשִׂי אֶבְתְּרִיָּה דְּהָהוּא זִוּשִׁי, אֲזִיל עֲמִיָּה יַעֲקֹב בְּעִקְיָא, כְּנֻזִּשׁ דְּאִיהוּ זִכִּים, וְאִיהוּ אֲזִיל בְּעִקְיָמו, כְּמֹה דְּאֶת אִמְר, (בראשית ג) וַהֲנֻזִּשׁ

והמעשים של יעקב כלפיו היו לו כמו נחש, וכך צריך לו כדי למשך את עשו אחר אותו הנחש, ויפרד ממנו, ולא יהיה לו חלק עמו בעולם הזה ובעולם הבא. ושנינו, בא להרגד – הקדם אתה והרג אותו. כתוב (הושע יב) בבטן עקב את אחיו, שהשרה אותו למטה באותו העקב, זהו שכתוב וידו אחזת בעקב עשו, ששם את ידו על אותו עקב להכניעו.

היה ערום וגו', זכרים. ועובדיו דיעקב לנביה היו ליה כנזוש, והכי אצטרף ליה, בגין לאמשיכא ליה לעשו בתריה דההוא נזוש, ויתפרש מניה, ולא יהא ליה זוזלקא עמיה בעלמא דין ובעלמא דאתי. ותינן, בא להרגד, אקדים אנת וקטליה. כתיב, בבטן עקב את אוזיו דאשרי ליה לתתא, בההוא עקב, הרא הוא דכתיב, (בראשית כח) וידו אווזות בעקב עשו, דשני ידיו על ההוא עקב לאכפיה ליה.

Genesis 25:22

”ויתרצצו הבנים, בקרבה, ותאמר אם-כן, למה זה אנכי; ותלך, לדרש את-יהוה.”

“But the children struggled together within her; and she said, “If it is so, why then am I this way?” So she went to inquire of YHVH.”

Rebecca was carrying twins, one was bad and one was good. The Zohar tells us that Esau was from the side of the Snake and Jacob from the side of the Holy throne. Their fight in the womb was the fight about the control of good or evil. Jacob was the aspect of Zeir Anpin. Esau was the aspect of the lower world of Malchut with control of the other side. Jacob held Esau on his heel to control him with the Holy Light.

The Zohar reveals that because Esau was from the other side Jacob separated himself from his brother so Esau wouldn't have a share with him of the Light in this world and in the world to come. Jacob used the method of the Snake to create separation between him and his negative brother. He held his heel as the Snake would if he wanted to control a man. Genesis 3:15 “He shall bruise you on the head, And you shall bruise him on the heel.”

The prophet Hosea praised Jacob for his action before his birth that allowed him to overcome the angel of the negative side.

Hosea 12:4,5

”בבטן, עקב את-אחיו; ובאוונו, שרה את-אלהים”

“In the womb he took his brother by the heel, And in his maturity he contended with God.”

”וישר אל-מלאך ויכל, בכה ויתחנן-לו; בית-אל, ימצאנו, ושם, ידבר עמנו”

“Yes, he wrestled with the angel and prevailed; He wept and sought His favor. He found Him at Bethel And there He spoke with us,”

The lesson from this Zohar paragraph is that we can use the ‘tricks’ of the Snake to disconnect from the negative side and overcome it.

27. דבר אזור וידו אווזות, דלא יכיל למיפק מניה מכל וכל, אלא וידו אווזות בעקב עשו דא סיהרא, דאתכסא זהורא בגין עקב דעשו, ועל דא אצטרף ליה למיהר עמיה בזכמתא, בגין לדווייא ליה לתתא ויתדבק באתריה.

27. דבר אזור וידו אווזות, דלא יכיל למיפק מניה מכל וכל, אלא וידו אווזות בעקב עשו דא סיהרא, דאתכסא זהורא בגין עקב דעשו, ועל דא אצטרף ליה למיהר עמיה בזכמתא, בגין לדווייא ליה לתתא ויתדבק באתריה.

28. ויקרא שמו יעקב, הקדוש ברוך הוא קרא לו יעקב ודאי. בא ראה, כתוב הכי קרא שמו יעקב. לא כתוב נקרא שמו, אלא קרא שמו. ויעקבני, ודאי ראה אותו הקדוש ברוך הוא, שהרי אותו הנחש הקדמוני הוא חכם להרע. כיון שבא יעקב, אמר, הרי ודאי חכם בנגידו, ומשום כך קרא לו יעקב.

28. (בראשית כה) ויקרא שמו יעקב. קודשא בריך הוא קרי ליה יעקב ודאי. תא וזוי, כתיב, (בראשית כז) הכי קרא שמו יעקב, נקרא שמו לא כתיב, אלא קרא שמו. ויעקבני, ודאי זומא ליה קודשא בריך הוא דהא ההוא זויא קדמא איהו זכים לאבאשא, כיון דאתא יעקב, אמר הא ודאי זכים לקבליה, ובגין כך קרא ליה יעקב.

29. הרי הקמנו בכל מקום, ויקרא סתם זו היא הדרגה האחרונה, בכתוב ויקרא אל משה וגו'. וכאן ויקרא שמו יעקב, בכל מקום שמו לא נקרא [אלא] על ידי בן אדם. במקום אחר מה כתוב? (בראשית לג) ויקרא לו אל אלהי ישראל. הקדוש ברוך הוא קרא ליעקב אל. אמר לו, אני אלוה בעליונים, ואתה אלוה בתחתונים.

29. הא (ק"ב ע"א) אוקימנא בכל אתר, ויקרא סתם הא הוא דרגא בתראה, כמה דכתיב, (ויקרא א) ויקרא אל משה וגו'. והכא ויקרא שמו יעקב, בכל אתר שמייה לא אקרי (ד"א ל"ג אלא) על ידא דבר נשי. באתר אזורא בזה כתיב, (בראשית לג) ויקרא לו אל אלהי ישראל, קודשא בריך הוא קרא ליה ליעקב אל. אמר ליה, אנא אלהא בעלמי ואנת אלהא בתתמי.

Genesis 25:26

“ואחר-כן יצא אחיו, וידו אחזת בעקב עשו, ויקרא שמו, יעקב”

“Afterward his brother came forth with his hand holding on to Esau’s heel, so his name was called Jacob;”

The Zohar reveals that God gave Jacob his name because of the wise act that he did of separating the negative side from the holy side by holding Esau’s heel. After Jacob overcame the challenge of meeting with his brother Esau, he built an altar to give thanks to God for his help.

Genesis 33:20

“ויצב-שם, מזבח; ויקרא-לו-אל, אלהי ישראל”

“And he set up an altar there and called it ‘God, the God of Israel.’”

According to the Zohar, the verse should be read “And he erected up an altar; and He (God) called him (Jacob) “God אל, the God of Israel.”

Jacob was pure and whole with his connection to the YHVH. He knew the Right column, Abraham, his grandfather. His father, Isaac, was the Left column. Jacob knew how to control the Left, Gevurah with the Right, Chesed, and bring balance, as he proved with his dealing with Esau who hated him for ‘stealing’ the firstborn rights. Earlier, he proved that he could leave Laban, his wicked father-in-law with peace. Jacob also fought with the angels of the other side and could control him. The ability to balance gave him the control of the Central column and becoming the channel of the Light to the world. God considered Jacob God of the Lower level because he opened the three lines/columns to the lower world.

30. ובא וראה, יעקב היה יודע שעשו היה לו להדבק באותו נחש עקלתון, ועל בן בכל מעשיו נמשך עליו בנחש עקלתון אחר,

30. ותא וזוי, יעקב היה ידע דעשו היה ליה לאתדבקה ביה הוא וזויא עקימא, ועל דא בכל עובדוי אתמשיך

בְּחֻמָּהּ, בְּעֻמּוּמִיּוּת, וְכָךְ צָרִיךְ. וְזֶה בָּא בְּמִן זֶה מִה שֶׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִה שֶׁכָּתוּב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדֹלִים – זֶה יַעֲקֹב וְעָשָׂו. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׁת – אֵלּוּ שְׂאֵר הַדְּרָגוֹת שֶׁבִּינֵיהֶם. וְדָאִי שֶׁיַּעֲקֹב נַעֲשֶׂה חֶכֶם בְּנִגְדֹת אוֹתוֹ הַנָּחֵשׁ הָאַחֵר, וְכָךְ צָרִיךְ.

עֲלִיהַ כּוּזוּיָא עֲקִימָא אֲזִירָא, (דף קלח ע"ב) בְּזֻכְמוֹתָא בְּעֻמּוּמִיּוּת, וְהִכִּי אֲצַטְרִיךְ. וְאֵתִיָּא דָּא, כִּי הָא דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִאי דְכָתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדֹלִים, דָּא יַעֲקֹב וְעָשָׂו. (בראשית א) וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׁת, אֵלּוּ שְׂאֵר הַדְּרָגוֹת דְּבִינֵיהוּ, וְדָאִי אֲתַעֲבִיד יַעֲקֹב וְזֻכִּים לְקַבְּלִיהַ דְּהֵהוּא וּזְוִיָּא אֲזִירָא וְהִכִּי אֲצַטְרִיךְ.

31. וּמִשּׁוּם כֵּךְ בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ שְׁעִיר אֶחָד, כְּדִי לְהַמְשִׁיכוֹ לְמִקּוּמוֹ וּלְפָרְדֵּי מִן הַלְבָנָה, וְכֵן בִּימֵי הַכַּפּוּרִים לְהַקְרִיב אוֹתוֹ הַשְּׁעִיר, וְזֶה בְּחֻמָּה לְשַׁלֵּט עָלָיו וְלֹא יוּכַל לְהִרְעוֹ, שֶׁכָּתוּב (ויקרא טז) וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, וּבִאֲרוּהוּ שָׁמָּה עֲשׂוֹ, שֶׁהוּא שְׁעִיר, וְהַכֹּל בְּחֻמָּה וּבִרְמָאוֹת כְּלָפִיּוֹ. מִה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכָּתוּב (תהלים יח) וְעַם עֲקֹשׁ תִּתְּפַתֵּל, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נֶחֱשׁ רַע, עֲקֹם רוּחַ, חֶכֶם לְהִרְעוֹ, מִסְטִין לְמַעֲלָה וּמִסְטִין לְמַטָּה.

31. וּבְגִין כֵּךְ בְּכָל יְרוּזָא וְיִרְזָא זֹדֶר שְׁעִיר, בְּגִין לְאֻמְשָׁכָא לִיהַ לְאֲתֵרִיָּה וְיִתְפָּרֵשׁ מִן סִיְהָרָא. וְכֵן בִּיּוּמֵי דְכַפּוּרֵי לְאֶקְרָבָא הֵהוּא שְׁעִיר, וְדָא בְּזֻכְמוֹתָא לְשַׁלֵּטָאָה עֲלִיהַ וְלֹא יוּכַל לְאֶבְאֵשָׁא, דְכָתִיב, (ויקרא טז) וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, וְאֻקְמוּיָהּ דְּדָא עָשָׂו דְאִיהוּ שְׁעִיר, וְכָלָא בְּזֻכְמוֹתָא וּבִרְמָאוֹת לְגַבִּיָּה. מִאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְכָתִיב, (תהלים יח) וְעַם עֲקֹשׁ תִּתְּפַתֵּל, בְּגִין דְאִיהוּ וּזְוִיָּא בִישָׁא, עֲקִים רוּזָא, וְזֻכִּים לְאֶבְאֵשָׁא, אֲסִטִּי לְעִילָא וְאֲסִטִּי לְתַתָּא.

Jacob knew that Esau must connect to the Snake because Esau was born with the image of the Snake on his thigh (Rabbi Hashlah Hakadosh, Toldot). Jacob had to use 'tricks' of the Snake in order to have what he was entitled to from Esau. He tricked Esau into selling him the rights of the firstborn.

Esau was known as 'hairy'. Every Rosh Chodesh, Rosh Hashanah and Yom Kippur they used to sacrifice a goat, the Hebrew word for a goat is שְׁעִיר the same word is used to describe Esau. This type of Sacrifice helped us disconnect from the negative energy of the Snake.

After the destruction of the Holy Temple, we are not allowed to bring sacrifices but we include the description of that process in our prayers. We have in our daily prayers several mentions of the different sacrifices. These are in the frame of the world of Asiah (Action) in the beginning of the prayers. It is greatly beneficial to read them before the start of the prayers. Most synagogues start after the part of the sacrifices.

32. וּמִשּׁוּם כֵּךְ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּמִין וּזֻכְמוּיָן לִיהַ בְּזֻכְמוֹתָא, לֹא בְּחֻמָּה, בְּעֻמּוּמִיּוּת, כְּדִי שְׁלֹא יוּכַל לְהִרְעוֹ וּלְשַׁלֵּט. וְעַל כֵּן יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּסוּד הָאֻמּוּנָה, כָּל מַעֲשָׂיו כְּלָפִי עָשָׂו מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נָתַן מְקוֹם לְנֶחֱשׁ הֵהוּא לְטִמָּא אֶת הַמִּקְדָּשׁ, וְלֹא יִקְרַב אֵלָיו וְלֹא יִשְׁלַט בְּעוֹלָם. וְעַל כֵּן לֹא הֶצְטַרְךְ לְאַבְרָהָם לְהִתְנַהֵּג בְּעֻמּוּמִיּוּת, וְלֹא לְיִצְחָק, מִשּׁוּם שֶׁעָשָׂו, שֶׁהוּא הַצֵּד שֶׁל הַנֶּחֱשׁ הֵהוּא, טָרַם בָּא לְעוֹלָם. אֲבָל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא

32. וּבְגִין כֵּךְ, יִשְׂרָאֵל מְקַדְּמִין וּזֻכְמוּיָן לִיהַ בְּזֻכְמוֹתָא, בְּעֻמּוּמִיּוּת, בְּגִין דְּלֹא יוּכַל לְאֶבְאֵשָׁא וּלְשַׁלֵּטָאָה. וְעַל דָּא יַעֲקֹב דְאִיהוּ בְּרָא דְמֵהִימְנוּתָא, כָּל עוֹבְדֵי לְגַבִּי דְעָשָׂו בְּגִין דְלֹא יִהְיֶה דּוּכְתָּא לִיהַ לְהֵהוּא וּזְוִיָּא, לְסַאָבָא מִקְדָּשָׁא. וְלֹא יִקְרַיב לְגַבִּיָּה, וְלֹא יִשְׁלֹט בְּעוֹלָמָא. וְעַל דָּא לֹא אֲצַטְרִיךְ לִיהַ לְאַבְרָהָם לְאִתְנַהֵּג בְּעֻמּוּמִיּוּת, וְעַל דָּא לֹא לְיִצְחָק, בְּגִין דְעָשָׂו דְאִיהוּ סָטְרָא דְהֵהוּא וּזְוִיָּא, עַד

בעל הבית, צריך לו לעמד בנגד אותו הנחש שלא תהיה לו כלל שליטה לטמא את בית המקדש של יעקב, ועל כן צריך ליעקב יותר מכל בני העולם, ומשום כך ישראל קדושים נבחרו לחלק גורלו של הקדוש ברוך הוא, שבתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

לא אתא לעלמא. אבל יעקב, דאיהו מאריה (כ"א ע"ב) דביתא, איבעי ליה לקיימא לקבליה דההוא זויא, דלא יהיב ליה שלטנותא כלל לסאבא בי מקדשא דיעקב. ועל דא אצטרף ליעקב יתיר מכל בני עלמא. ובגין כך ישראל קדישין אתברירו זולק עדיה דקודשא בריך הוא, דכתיב, (דברים לב) כי זולק יי עמו יעקב זולק זולתו.

The Zohar brings a point that Abraham and Isaac didn't have to deal directly with the agent of the Snake as Jacob did. Because Jacob is the central column (Zeir Anpin) and connects Upper (Leah, Binah) and Lower (Rachel, Shechina, Malchut), the Snake had to come, attached to him with greater strength.

Abraham was tested by outside forces and experiences. Isaac had a negative older brother, Ishmael, from a different mother, that abused him until he was sent away. Isaac was also tested by submitting his life for the test God had given to his father, Abraham.

Jacob formed the 'spearhead' to the upper level (Abraham, Isaac, and Jacob) and the spiritual laws required a stronger opponent to challenge him. Jacob was born with and attached to his opponent. He knew that the path of his life and the lives of his descendants wouldn't be easy.

Even though the seed of Jacob was planted first, he let Esau come out first. The sages reveal another reason. Esau fought with Jacob to go first, threatening to rip his mother's womb, come out from the side and kill her in the process. Esau had hair all over his body, even a beard, and strong nails. Jacob understood evil behavior and let him go out first.

Esau was connected to the material world like the snake. That's what was more important for him. Jacob knew that letting go of the material would give him greater spiritual powers and connection.

Esau and Jacob were the aspects of body and soul. Esau was the body and Jacob was the soul. The body always comes before the soul.

God gave the Snake free access to the dust of the earth, releasing him from worries about sustenance. Jacob used a similar way, by letting Esau get what he wanted on the material level so he would get the spiritual blessings and the final rewards. Jacob traded a red lentil soup with intangible rights of the firstborn, which were blessings not just for Jacob but for all his descendants.

After their famous war and peace meeting (the portion of Vayishlach), Jacob gave Esau a lot of gifts and let him go ahead on purpose (Genesis 33:14) so he would have the final control over the worlds and the spiritual inheritance of the world to come.

Deuteronomy 32:9

”כי חלק יהוה, עמו: יעקב, חבל נחלתו.”

“For the portion of YHVH is His people; Jacob is the lot of his inheritance.”

As the children of Israel, who is Jacob, we inherited the blessings of the world to come. If we let go of the desire and addiction to material possessions then we

can connect to the blessings and the rewards on the future. Our strength is spiritual and it gives us the protection of the Holy One Blessed Be He until the redeemer comes and removes the Snake and his agents from the world.

Even though Jacob's priorities were to follow the ways of the Torah, he was rich and protected too.

33. מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם (בראשית כה) וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, הַדּוּדָאִים נָתַנוּ רֵיחַ וְגו'. שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, לַעֲתִיד לָבֹא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחַיֶּה אֶת הַמֵּתִים וְיַנְעִר אוֹתָם מֵעֶפְרָם, שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּגִין עֶפְרָם כְּמוֹת שֶׁהָיוּ בְּתוֹזָלָה שֶׁנִּבְרְאוּ מֵעֶפְרָן מִמֶּשֶׁ, דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקִים. זֶהוּ שִׁפְתוֹב (בראשית ב) וַיִּצֹר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָן מִן הָאֲדָמָה.

33. מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם (בראשית כה) וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, הַדּוּדָאִים נָתַנוּ רֵיחַ וְגו'. שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, לַעֲתִיד לָבֹא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחַיֶּה אֶת הַמֵּתִים וְיַנְעִר אוֹתָם מֵעֶפְרָם, שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּגִין עֶפְרָם כְּמוֹת שֶׁהָיוּ בְּתוֹזָלָה שֶׁנִּבְרְאוּ מֵעֶפְרָן מִמֶּשֶׁ, דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקִים. זֶהוּ שִׁפְתוֹב (בראשית ב) וַיִּצֹר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָן מִן הָאֲדָמָה.

34. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה יִתְנַעֲרוּ מֵעֶפְרָן מֵאוֹתוֹ הַבְּגִין, וְיַעֲמְדוּ בְּבִגְדֵי מַקְּיָם לַהֲיוֹת לָהֶם קָיָם. הַבְּגִין, וְיַעֲמְדוּ בְּבִגְדֵי מַקְּיָם לַהֲיוֹת לָהֶם קָיָם. זֶהוּ שִׁפְתוֹב (ישעיה נב) הַתְנַעֲרִי מֵעֶפְרָן קוֹמִי שְׂבִי יְרוּשָׁלַם, יִתְקַיְּמוּ בְּקִיּוּמָא. וְיַעֲלוּ מִתַּחַת לְאֶרֶץ, וְיִקְבְּלוּ נִשְׁמָתָם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יִצִּיף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל מִינֵי רִיחוֹת שֶׁבִּגְדֵי עֶדֶן עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שִׁפְתוֹב הַדּוּדָאִים נָתַנוּ רֵיחַ.

34. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה יִתְנַעֲרוּ מֵעֶפְרָן מֵאוֹתוֹ הַבְּגִין, וְיַעֲמְדוּ בְּבִגְדֵי מַקְּיָם לַהֲיוֹת לָהֶם קָיָם. הַבְּגִין, וְיַעֲמְדוּ בְּבִגְדֵי מַקְּיָם לַהֲיוֹת לָהֶם קָיָם. זֶהוּ שִׁפְתוֹב (ישעיה נב) הַתְנַעֲרִי מֵעֶפְרָן קוֹמִי שְׂבִי יְרוּשָׁלַם, יִתְקַיְּמוּ בְּקִיּוּמָא. וְיַעֲלוּ מִתַּחַת לְאֶרֶץ, וְיִקְבְּלוּ נִשְׁמָתָם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יִצִּיף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל מִינֵי רִיחוֹת שֶׁבִּגְדֵי עֶדֶן עֲלֵיהֶם, הָדָא הוּא דְכִתְיָב (שיר השירים ז) הַדּוּדָאִים נָתַנוּ רֵיחַ.

Genesis 2:7

”וַיִּצֹר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם, עֹפָר מִן-הָאֲדָמָה, וַיִּפֹּחַ בָּאָפוּי, נִשְׁמַת חַיִּים; וַיְהִי הָאָדָם, לְנֶפֶשׁ חַיָּה.”

“Then YHVH God formed man of dust from the ground, and breathed into his nostrils the breath of life; and man became a living being.”

The man was created from dust, which is a matter of temporary state. If Adam didn't sin just before Shabbat, he would have arrived at Shabbat and corrected his body with the Light of Chokmah and Binah. He could have achieved immortality. Adam's failure to follow God's instructions brought onto him and all of us a temporary state of existence, mortality.

The Resurrection will come after we complete the Tikkun of the world, and Mashiaich will cleanse it from all negativities and impurities. At that time God will 'shake' off the 'dust' from our bodies and replace it with a matter that is not temporary like the original one.

Isaiah 52:2

”הַתְנַעֲרִי מֵעֶפְרָן קוֹמִי שְׂבִי, יְרוּשָׁלַם.”

“Shake off your dust; rise up, sit enthroned, Jerusalem.”

Jerusalem is the connection point between the Light from the upper levels, Zeir Anpin, to the corporeal world. The Light of the Final Redemption and the Resurrection will appear first in Jerusalem and the land of Israel then spread to the rest of the world.

“The mandrakes have given forth fragrance; And over our doors are all precious fruits, Both new and old, Which I have saved up for you, my beloved.”

Rabbi Yitzhak in the Zohar says that we need to read the word הַדִּידָאִים ‘mandrakes’ without the letter א as דִּידָאִים, which means ‘beloved’. The ‘beloved’ is the body and soul because they are related and close to each other.

From Webster dictionary: The Mandrake is a Mediterranean herb (Mandragora officinarum) of the nightshade family with large ovate leaves, greenish-yellow or purple flowers, and a large usually forked root resembling a human in form and formerly credited with magical properties b : the root of a mandrake formerly used especially to promote conception, as a cathartic, or as a narcotic and soporific.

The Zohar reveals that as the Mandrake gives birth to love in the world, so does the body and soul. The fragrance is the aspect of the quality of their actions in revealing Light.

‘And over our doors’ are the gates of heavens that open to bring down souls to the lifeless bodies.

‘all precious fruits’ are the souls.

‘new and old’ are the soul that passed away after long life and souls that passed away after a short life. Those who lived a short life earned by their action the merit to enter the world to come. In the future, they will come down at once to enter bodies that will be ready for them.

The body and soul are partners in doing spiritual work in this world. They should be in love with each other and serve one another. The soul can not do work without the body and the body needs the soul to initiate positive actions to purify it.

38. דִּתְאָנָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֵשׁ כְּתוּת שֶׁל מְלָאכִי הַשָּׁרֵת הוֹלְכִים בְּכָל חֹדֶשׁ וּבְכָל שָׁבָת לְלוּוֹת לְנִשְׁמָה עַד מְקוֹם מַעְלָתָהּ. וּבְמִי עַד מְקוֹם מַעְלָתָהּ. וּבְמִי אֵין נִזְקִים עַל פְּתוּחֵיהֶם כָּל מְגִדִּים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין הֵן הַגּוֹפּוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּפִתְחוֹ קְבָרוֹת לְקַבֵּל נִשְׁמָתָן, וְדוּמָה נֹתֵן פֶּתֶק שֶׁל חֲשָׁבוֹן, וְהוּא מְכַרִּיז וְאוֹמֵר: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים, אוֹתָם שֶׁנִּקְבְּרוּ מִכַּמָּה יָמִים וְאוֹתָם שֶׁנִּקְבְּרוּ מִזְמַן מוֹעֵט – בְּלֵם צִפְנִיתִי לָךְ, לְהוֹצִיא אוֹתָם בְּחֲשָׁבוֹן.

38. דִּתְאָנָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֵשׁ כְּתוּת שֶׁל מְלָאכִי הַשָּׁרֵת הוֹלְכִים בְּכָל חֹדֶשׁ וּבְכָל שָׁבָת לְלוּוֹת לְנִשְׁמָה עַד מְקוֹם מַעְלָתָהּ. וּבְמִי אֵין נִזְקִים עַל פְּתוּחֵיהֶם כָּל מְגִדִּים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין הֵן הַגּוֹפּוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּפִתְחוֹ קְבָרוֹת לְקַבֵּל נִשְׁמָתָן. וְדוּמָה נֹתֵן פֶּתֶק דְּיוֹשִׁבָּנָא וְהוּא מְכַרִּיז וְאוֹמֵר, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים, אוֹתָם שֶׁנִּקְבְּרוּ מִכַּמָּה יָמִים וְאוֹתָם שֶׁנִּקְבְּרוּ מִזְמַן מוֹעֵט, כָּלֵם צִפְנִיתִי לָךְ לְמִיפֶק לָהּ בְּחֲשָׁבוֹנָא.

Song of Songs 7:14

“הַדִּידָאִים נִתְּנוּ-רִיחַ, וְעַל-פְּתוּחֵיהֶם כָּל-מְגִדִּים-חֲדָשִׁים, גַּם-יִשְׁנִים; דִּידִי, צִפְנִיתִי לָךְ.”

“The mandrakes have given forth fragrance; And over our doors are all precious fruits, Both new and old, Which I have saved up for you, my beloved.”

Rabbi Yehuda reveals that every month and Shabbat, three groups of archangels escorts the souls to their levels.

‘all precious fruits’ is the aspect of the bodies that awaits by their graves to receive their souls.

The angel Duma gives notes from his books and announces 'I have saved up for you', 'Both new and old', relating to new souls that were buried from days ago and old from a long time.

39. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁמּוֹחַ בְּאוֹתוֹ זְמַן עִם הַצַּדִּיקִים לְהַשְׁרוֹת שְׂכִינָתוֹ עִמָּהֶם, וְהַכֵּל יִשְׁמַחוּ בְּאוֹתָהּ שְׂמֻחָה, זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שם קד) יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עֲתִידִים הַצַּדִּיקִים בְּאוֹתוֹ זְמַן לְבְרָא עוֹלָמוֹת וּלְהַחְיֹת מֵתִים. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, וְהָרִי שְׁנִינוּ (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, בֹּא שְׁמַע, בְּעוֹד שֶׁהָרָשָׁעִים בְּעוֹלָם וְיָרְבוּ, כָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ בָּקִים, וְכִשֶּׁהַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם, אֵזִי הָעוֹלָם מֵתָקִים. וְעֲתִידִים לְהַחְיֹת מֵתִים כְּמוֹ שְׁאַמְרָנוּ (זכריה ח) עַד יָשְׁבוּ זָקְנִים וְזָקִנּוֹת בִּרְחוֹבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעָנָתוֹ בִּידוֹ מֶרֶב יָמִים, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב לְמַעְלָה.

39. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁמּוֹחַ בְּאוֹתוֹ זְמַן עִם הַצַּדִּיקִים, לְהַשְׁרוֹת שְׂכִינָתוֹ עִמָּהֶם וְהַכֵּל יִשְׁמַחוּ בְּאוֹתָהּ שְׂמֻחָה, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קד) יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עֲתִידִים הַצַּדִּיקִים בְּאוֹתוֹ זְמַן, לְבְרָא עוֹלָמוֹת וּלְהַחְיֹת מֵתִים. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, וְהִתְנֵן (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, תָּא שְׁמַע, בְּעוֹד שֶׁהָרָשָׁעִים בְּעוֹלָם וְיָרְבוּ, כָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ בָּקִים, וְכִשֶּׁהַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם אֵזִי הָעוֹלָם מֵתָקִים. וְעֲתִידִים לְהַחְיֹת מֵתִים כְּדִקְאֻמְרוֹן, (זכריה ח) עוֹד יִשְׁבוּ זָקְנִים וְזָקִנּוֹת בִּרְחוֹבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעָנָתוֹ בִּידוֹ מֶרֶב יָמִים, כְּדִכְתִּיב לְעִיל. (ק"ד ע"ב)

Psalms 104::31

”יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׁיו”

“Let the glory of YHVH endure forever; Let YHVH be glad in His works;”

Rabbi Yehuda says that in the future, the Holy One Blessed Be He will bring the light of the Shechina to be with all the righteous and rejoice with them.

The righteous then will be able to create worlds and resurrect the dead.

Rabbi Yehuda says that while there are wicked in the world, it's without life force but the tzadikim bring sustenance to the world and will be able to resurrect the dead as is says in Zechariah 8:4

”כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַד יָשְׁבוּ זָקְנִים וְזָקִנּוֹת בִּרְחוֹבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעָנָתוֹ בִּידוֹ מֶרֶב יָמִים”

“Thus says YHVH of hosts, ‘Old men and old women will again sit in the streets of Jerusalem, each man with his staff in his hand because of age.’”

40. בְּאוֹתוֹ זְמַן, יִשְׁיֻנוּ הַצַּדִּיקִים דַּעַת שְׁלָמָה, דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּיוֹמָא דִּיזְוָדִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדֵי, וְיִמְיָן אֵינוֹן צַדִּיקָא לְמַנְדַּע לִיה בְּלִבְהוֹן, וְכַדִּין יִסְגִּי סִכְלָתָנוּ בְּלִבְהוֹן כְּאִילוּ וְזִו לִיה בְּעִינָא, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה כה) וְאָמַר בְּיוֹם הַהוּא הִנֵּה אֵלֵהֶינוּ זֶה וְזֶה. וְשִׁמּוֹת הַנְּשֻׁבָה בְּגוֹף יֵתֵר מִכּוֹלָם, עַל שִׁיבָתוֹ שְׁנִיָּהֶם קִיבִימִים וְיָדְעוּ וְיִשְׁיֻנוּ אֶת בּוֹרְאָם וְיִהְיוּ בְּזִיו הַשְׂכִּינָה, וְזֶהוּ הַטּוֹב הַגָּנוּז לְצַדִּיקִים לְעֲתִיד לְבָא. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אֲבָרָהָם. אֵלוּ הֵם תּוֹלְדוֹת הַשְּׂמֻחָה וְהַשְׁחֹק שִׁיבָה בְּעוֹלָם בְּאוֹתוֹ זְמַן. בֶּן אֲבָרָהָם – הִיא

40. בְּאוֹתוֹ זְמַן, יִשְׁיֻנוּ הַצַּדִּיקִים דַּעַת שְׁלָמָה, דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּיוֹמָא דִּיזְוָדִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדֵי, וְיִמְיָן אֵינוֹן צַדִּיקָא לְמַנְדַּע לִיה בְּלִבְהוֹן, וְכַדִּין יִסְגִּי סִכְלָתָנוּ בְּלִבְהוֹן כְּאִילוּ וְזִו לִיה בְּעִינָא, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה כה) וְאָמַר בְּיוֹם הַהוּא הִנֵּה אֵלֵהֶינוּ זֶה וְזֶה. וְשִׁמּוֹת הַנְּשֻׁבָה בְּגוֹף יֵתֵר מִכּוֹלָם, עַל שִׁיבָתוֹ שְׁנִיָּהֶם קִיבִימִים וְיָדְעוּ וְיִשְׁיֻנוּ אֶת בּוֹרְאָם וְיִהְיוּ בְּזִיו הַשְׂכִּינָה, וְזֶהוּ הַטּוֹב הַגָּנוּז לְצַדִּיקִים לְעֲתִיד לְבָא. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית כה) וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אֲבָרָהָם, אֵלוּ הֵם תּוֹלְדוֹת הַשְּׂמֻחָה וְהַשְׁחֹק שִׁיבָה

הנשמה הזכה לכך ולהיות שלמה במעלתה.
אברהם הוליד את יצחק – הנשמה מולידה
השמה והשחוק הזה בעולם.

בעולם באותו זמן. בן אברהם, היא הנשמה הזכה
לכך ולהיות שלימה במעלתה. (בראשית כה) אברהם
הוליד את יצחק, הנשמה מולידה השמחה והשחוק
הזה בעולם.

On the day that YHVH rejoice with the Tzadikim, they will achieve the level that is close to the Holy One Blessed Be He. Their wisdom will increase with clarity as if they can see it with their eyes.

The soul and the body will both rejoice with the pleasures of enjoying the higher knowledge of the Creator and the presence of the Shechina. This is the 'good' that God saved for the Tzadikim.

Genesis 25:19

“ואלה תולדות יצחק, בן-אברהם: אברהם, הוליד את-יצחק.”

“Now these are the records of the generations of Isaac, Abraham’s son: Abraham became the father of Isaac;”

These are the records of the joy and laughter that would be in the world at that time.

‘Abraham’s son’ is the soul that has the merits to be complete in its level.

‘Abraham became the father of Isaac’ is the aspect of the soul that brings out joy and happiness in the world.

Lesson:

The revelation here is that the people with merits would be able to enjoy the greater wisdom that would be revealed in the world and also great pleasures of the body.

The body worked to serve the soul during many lifetimes and in the end, it will be rewarded with abilities to enjoy great pleasures.

Because we have only temporary time in this world, we should focus on working to earn merits for the world after the Mashiach cleanse all negativity and the Shechinah reveal its full light. Working hard for one lifetime is worth the immortality of the future.

41. אמר רבי יהודה לרבי חייא, זה ששנינו
שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה
לצדיקים לעתיד לבא מה היא? אמר לו,
טרם הלכתי לפני אותם המלאכים הקדושים,
בעלי המטה, כך נשמע לי. בין ששמעתי
את זה שאמר רבי אלעזר, התישב בלבני.
שאמר רבי אלעזר, סעודת הצדיקים לעתיד
לבא כמו זה שכתוב (שמות כד) ויחוו את
האלהים ויאכלו וישתו. וזה הוא ששנינו
נאונים. ואמר רבי אלעזר, במקום אחד שנינו
נאונים, ובמקום אחר שנינו נאונים. מה בין זה
לזה? אלא כך אמר אבי, הצדיקים שלא זכו
כל כך, נהנים מאותו זיו, שלא ישיגו כל כך.
אבל הצדיקים שזכו, נאונים עד שישגו השגה

41. אמר רבי יהודה לרבי חייא, זה דתנינן דעתיד
הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים לעתיד
לבא, מאי היא. אמר ליה, עד לא אזלית קמי אינן
מלאכין קדישין מארי מותניתין הכי שביע לי, בין
דשמעית הא דאמר רבי אלעזר, אתישב בלבאי,
דאמר רבי אלעזר, סעודת הצדיקים לעתיד לבא,
כהאי דכתיב (שמות כד) ויחוו את האלהים ויאכלו
וישתו, ודא הוא דתנן גיזינן. ואמר רבי אלעזר באתר
זד תנינן גיזינן, ובאתר אזורא תנינן גיזינן, מאי בין האי
להאי. אלא הכי אמר אבוי, הצדיקים שלא זכו כל כך
גיזינן מאותו זיו שלא ישיגו כל כך, אבל הצדיקים שזכו

שְׁלֵמָה. וְאֵין אֲכִילָה וְשִׁתָּה אֲלֵא זֶה, וְזוּ הִיא הַסְעוּדָה וְהַאֲכִילָה. וּמִנֵּין לָנוּ זֶה? מִמֶּשֶׁה, שְׁבָתוֹב (שְׁמוֹת ל"ד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמִים לֹא שָׁתָה. מָה הַטָּעַם לֶחֶם לֹא אָכַל וּמִים לֹא שָׁתָה? מִפְּנֵי שֶׁהִיא נֹזֶן מִסְעוּדָה אַחֲרָת, מֵאוֹתוֹ זֶה שֶׁל מַעֲלָה. וּבְמִן כֵּן סְעוּדָתָם שֶׁל צַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא.

נֹזֶן עַד שִׁישִׁיגוֹ הַשְּׁגָה שְׁלֵמָה. וְאֵין אֲכִילָה וְשִׁתָּה אֲלֵא זֶה וְזוּ הִיא הַסְעוּדָה וְהַאֲכִילָה. וּמִנֵּין לָנוּ הָא, מִמֶּשֶׁה, דְּכֶתִיב, (שְׁמוֹת כ"ד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמִים לֹא שָׁתָה. מֵאִי טָעַם לֶחֶם לֹא אָכַל וּמִים לֹא שָׁתָה. מִפְּנֵי שֶׁהִיא נֹזֶן מִסְעוּדָה אַחֲרָת מֵאוֹתוֹ זֶה שֶׁל מַעֲלָה, וְכֵאֵל זֶה שֶׁל צַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא.

Rabbi Yehuda studies with Rabbi Chiya, telling him; we learned that in the future the Holy One Blessed be he, would make a great feast for all the Tzadikim. He heard this from Rabbi Elazar referring to Exodus 24:11

“וַיַּחֲזוּ, אֶת-הָאֱלֹהִים, וַיֹּאכְלוּ, וַיִּשְׁתּוּ...”

“and they saw God, and they ate and drank.”

Rabbi Yehuda says that in one place it says ‘enjoy the feast’ and in another place, it says ‘nourished in the feast’, what’s between the two?

Rabbi Elazar shared his father’s explanation saying that the Tzadikim that have fewer merits would enjoy the light of the Shechina and the great Tzadikim would have more nourishments until they have complete understanding and connection with the light of the Shechina.

Eating and drinking are spiritual. The Torah tells us that when Moses went up the mountain to receive the Torah, he didn’t eat or drink for forty days and forty nights.

Exodus 34:28

וַיְהִי-שָׁם עִם-יְהוָה, אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה-לֶחֶם לֹא אָכַל, וּמִים לֹא שָׁתָה; וַיִּכְתֹּב עַל-הַלָּחֹת, אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית-עֲשֻׁרֹת, הַדְּבָרִים

“So he was there with YHVH forty days and forty nights; he did not eat bread nor drink water. And he wrote on the tablets the words of the covenant, the Ten Commandments.”

Moses didn’t eat or drink because he was nourished from the upper light and so it will be in the future with the Tzadikim.

Lesson;

The more merits we earn, the greater rewards we will receive. While most people would enjoy the light of the Shechina, great righteous people would be ‘infused’ with the light of the Shechina and would be able to do more than enjoy that light.

Enjoying the energy is great but becoming part of it is much greater because you inherit the force of the energy you connect to.

The study of the Torah through the Zohar nourishes us with light that expands our vessels so we will be ready when the time comes.

42. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, סְעוּדַת הַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא לְשִׁמּוֹן בְּשִׁמּוֹחָתוֹ, זֶהוּ שְׁבָתוֹב (תְּהִלִּים ל"ד) וַיִּשְׁמְעוּ עֲנָוִים וַיִּשְׁמְחוּ. רַב הוּנָא אָמַר, מִבְּאֵן (ש"ס) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל

42. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה סְעוּדַת הַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא לְשִׁמּוֹן בְּשִׁמּוֹחָתוֹ, הֵדָּא הוּא דְּכֶתִיב (תְּהִלִּים ל"ה) וַיִּשְׁמְעוּ עֲנָוִים וַיִּשְׁמְחוּ. רַב הוּנָא אָמַר מִבְּאֵן, (תְּהִלִּים ח) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל זֹוֹסִי בֶּה לְעוֹלָם יְרֵנּוּ. אָמַר רַבִּי יְצֻזְקָה, הָאִי וְהָאִי

חֹסִי בְּךָ לְעוֹלָם יִרְנֶנּוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זֶה הוּא
יִשְׁנֶם לְעֵתִיד לְבָא. וְלִמְדֵנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְיֵין
הַמְשָׁמֵר בְּעֶנְבָיו מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית – אֵלּוּ
הַדְּבָרִים עֲתִיקִים שֶׁלֹּא נִגְלוּ לָאָדָם מִיָּמֵם
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְעֲתִידִים לְהִתְגַּלּוֹת לַצַּדִּיקִים
לְעֵתִיד לְבָא, וְזוֹ הִיא הַשְּׁתִּיָּה וְהָאֲכִילָה, וְדַאי
זוֹ הִיא.

אֵינָהּ לְעֵתִיד לְבָא. וְתֵאֵנָה אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְיֵין הַמְשָׁמֵר
בְּעֶנְבָיו מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, אֵלּוּ הַדְּבָרִים עֲתִיקִים
שֶׁלֹּא נִגְלוּ לָאָדָם מִיָּמֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְעֲתִידִים
לְהִתְגַּלּוֹת לַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא, וְזוֹ הִיא הַשְּׁתִּיָּה
וְהָאֲכִילָה, וְדַאי דָּא הִיא.

Psalms 5:12

”וְיִשְׁמְחוּ כָּל חֹסִי בְּךָ לְעוֹלָם יִרְנֶנּוּ וְתִסְתָּר עֲלֵימָם וְיַעֲלֻצוּ בְּךָ אֲהֲבֵי שְׁמֶךָ”

“But let all who take refuge in You be glad, Let them ever sing for joy; And may You shelter them, That those who love Your name may exult in You.”

Rabbi Yehuda explains that the feast of the Tzadikim in the future will include wine that was kept from the days of Creation. The Tzadikim will see things that were never revealed before. That is the aspect of eating and drinking in the future.

43. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שְׁלֹמֹה, אִם כֵּן מֵהוּ לֵוִיתָן
וּמֵהוּ הַשּׁוֹר, דְּכַתִּיב, כִּי בֹל הָרִים יִשְׂאוּ לוֹ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, וְהָא כְּתִיב, (ישעיה כז) בָּעֵת הַהִיא יִפְקֹד ה' בְּחֶרְבוֹ
הַקָּשָׁה וְהַגְדֹּלָה וְהַחֲזָקָה עַל לֵוִיתָן נָחֵשׁ בָּרֶם
וְעַל לֵוִיתָן נָחֵשׁ עֲקָלְתוֹן וְהָרַג אֶת הַתַּנִּינִן אֲשֶׁר
בַּיָּם. הִנֵּה בָּאן שְׁלִשָּׁה. אֵלּוּ רִמּוֹ הוּא שְׂרָמֵז
עַל הַמַּלְכִּיּוֹת. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, אֵין לוֹמַר עַל
מֵה שְׂאֲמָרוּ רַבּוּתֵינוּ, וְדַאי בְּךָ זֶה.

43. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שְׁלֹמֹה, אִם כֵּן מֵהוּ לֵוִיתָן
וּמֵהוּ הַשּׁוֹר, דְּכַתִּיב, כִּי בֹל הָרִים יִשְׂאוּ לוֹ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, וְהָא כְּתִיב, (ישעיה כז) בָּעֵת הַהִיא יִפְקֹד ה' בְּחֶרְבוֹ
הַקָּשָׁה וְהַגְדֹּלָה וְהַחֲזָקָה עַל לֵוִיתָן נָחֵשׁ בָּרִיז וְעַל לֵוִיתָן
נָחֵשׁ עֲקָלְתוֹן וְהָרַג אֶת הַתַּנִּינִן אֲשֶׁר בַּיָּם, הָא הָכָא
תִּלְתָּא. אֵלּוּ רִמּוֹ הוּא דְקָא רִמּוֹ עַל מַלְכוּתָא. אָמַר
רַבִּי תַנְחוּם לִית לְמִימַר עַל מֵה דְאָמְרוּ רַבָּנָן, וְדַאי בְּךָ
הִיא.

Psalms 104:26

”שָׁם, אֲנִיּוֹת יִהְיוּ; לֵוִיתָן, זֶה יִצְרָתָ לְשִׁחַק-בּוֹ”

“There the ships move along, And Leviathan (Whale), which You have formed to sport in it.”

Rabbi Yehuda quotes Rabbi Shalom asking about the Leviathan (whale) and wild Ox that were promised to be the feast of the Tzadikim in the future.

Isaiah 27:1

בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה בְּחֶרְבוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְדֹּלָה וְהַחֲזָקָה עַל לֵוִיתָן נָחֵשׁ בָּרֶם וְעַל לֵוִיתָן נָחֵשׁ עֲקָלְתוֹן וְהָרַג
אֶת הַתַּנִּינִן אֲשֶׁר בַּיָּם.

“In that day YHVH will punish Leviathan the fleeing serpent, With His fierce and great and mighty sword, Even Leviathan the twisted serpent; And He will kill the dragon who lives in the sea.”

The secret of the Leviathan starts from Genesis 1:21, expanded in a concealed way in Job chapters 40 and 41, Talmud Baba Batra 74:2

One of the explanations is that the Leviathan represents the force of the other side. When the time comes, Leviathan (the whale) and the wild Ox would fight and kill each other, nullifying their energies. Their ‘loss’ would be as food for the righteous. The skin of the whale would be used as walls for the Sukkah of peace.

The first meal after the last day of Sukkot is called the meal of the whale and we do the Kiddush inside the Sukkah even though the holiday of Sukkot is over.

44. אמר רבי יצחק, אָנָּה הוּינָא קָמִיָּה דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְשְׂאִילָנָא הָאֵי מַלְּהָ, אֲמַרְנָא, הָאֵי סְעוּדָתָא דְּצַדִּיקָיָא לְעֵתִיד לָבָא אֵי כֶּךָ הוּא, לֹא אֶתְיִישָׁבָא בְּלִבָּאֵי, דְּהָא אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדַת הַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא כִּהְיִי גְּוִינָא דְּכַתִּיב, (שמות כד) וַיֵּזְזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. אֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׂפִיר קָאֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכֶּךָ הוּא.

44. אמר רבי יצחק, אני הייתי לפני רבי יהושע ושאלתי על הדבר הזה. אמרתי, הסעודה הזו של הצדיקים לעתיד לבא האם כך הוא? לא התישבב בלבי, שהנה אמר רבי אלעזר, סעודת הצדיקים לעתיד לבא כמו זה שכתוב (שמות כד) ויזזו את האלהים ויאכלו וישתו. אמר רבי יהושע, יפה אמר רבי אלעזר, וכך הוא.

Rabbi Yitzchak keeps asking about the future feast of the Tzadikim. He was trying to understand Exodus 24:11 “and they saw God, and they ate and drank.”

45. עוד אמר רבי יהושע, הָאֵי מִהֵימְנוּתָא דְּאֲמַרוּ רַבָּנִין לְרֹבָא דְּעַלְמָא, דְּזַמִּינִין אֵינֻן בְּהָאֵי סְעוּדָתָא דְּלוּיָתָן וְהָהוּא תוֹרָא וּלְמִשְׁתֵּי זַמְרָא טַב דְּאֶתְנָטֵּר מִכּוּד אֶתְבָּרִי עַלְמָא, קָרָא אֲשַׁכּוּזוּ וּדְרָשׁוּ, דְּכַתִּיב, (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם לִזְמַמְכֶּם לְשׁוֹבֵעַ. דְּאֲמַר רַבִּי זִירָא, כָּל מִינֵי פִיתָי פִּתְהָ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְהַזְוִירָם לְמוּטָב, וְדָא הוּא יִתִּיר מִכְּלֵהוּן, דְּאֲמַר לָהּ וַאֲכַלְתֶּם לִזְמַמְכֶּם לְשׁוֹבֵעַ. וּבְקַלְלוּתָא, (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא תִשְׁבְּעוּ, וְדָא קָשִׁיָּא לָהּ מִכְּלָהּ. מֵאֵי טַעְמָא, דְּכַתִּיב, (שמות טז) מִי יִתֵּן מוֹתֵנוּ בְּיַד ה' בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. אֲמַר רַבִּי זִירָא, מִלְּמַד שְׁמִשׁוּם הָאֲכִילָה מִסְרוּ נַפְשָׁם לְמוֹת בְּיָדָם. כִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תַּאֲוָתָם, אֲמַר לָהֶם: אִם תִּשְׁמְעוּ לְקוֹל הַמְצֻוֹת – וַאֲכַלְתֶּם לְשׁוֹבֵעַ, כְּדֵי לְהַנִּיחַ דַּעְתָּם. כְּמוֹ כֵּן רָאוּ רַבּוֹתֵינוּ שֶׁהֶגְלוֹת נִמְשַׁכְתּוּ, הִסְתַּמְכּוּ עַל פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה, וְאָמְרוּ שְׁעִתִּידִים לֵאכֹל וּלְשַׁמֵּחַ בְּסְעוּדָה גְּדוּלָּה שְׁעִתִּיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לָהֶם, וְעַל כֵּן רַב הָעוֹלָם סָבְלוּ אֶת הֶגְלוֹת מִשּׁוּם אוֹתָהּ הַסְעוּדָה.

45. עוד אמר רבי יהושע, הָאֵי מִהֵימְנוּתָא דְּאֲמַרוּ רַבָּנִין לְרֹבָא דְּעַלְמָא, דְּזַמִּינִין אֵינֻן בְּהָאֵי סְעוּדָתָא דְּלוּיָתָן וְהָהוּא תוֹרָא וּלְמִשְׁתֵּי זַמְרָא טַב דְּאֶתְנָטֵּר מִכּוּד אֶתְבָּרִי עַלְמָא, קָרָא אֲשַׁכּוּזוּ וּדְרָשׁוּ, דְּכַתִּיב, (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם לִזְמַמְכֶּם לְשׁוֹבֵעַ. דְּאֲמַר רַבִּי זִירָא, כָּל מִינֵי פִיתָי פִּתְהָ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְהַזְוִירָם לְמוּטָב, וְדָא הוּא יִתִּיר מִכְּלֵהוּן, דְּאֲמַר לָהּ וַאֲכַלְתֶּם לִזְמַמְכֶּם לְשׁוֹבֵעַ. וּבְקַלְלוּתָא, (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא תִשְׁבְּעוּ, וְדָא קָשִׁיָּא לָהּ מִכְּלָהּ. מֵאֵי טַעְמָא, דְּכַתִּיב, (שמות טז) מִי יִתֵּן מוֹתֵנוּ בְּיַד ה' בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. אֲמַר רַבִּי זִירָא, מִלְּמַד שְׁמִשׁוּם הָאֲכִילָה מִסְרוּ נַפְשָׁם לְמוֹת בְּיָדָם. כִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תַּאֲוָתָם, אֲמַר לָהֶם: אִם תִּשְׁמְעוּ לְקוֹל הַמְצֻוֹת – וַאֲכַלְתֶּם לְשׁוֹבֵעַ, כְּדֵי לְהַנִּיחַ דַּעְתָּם. כְּמוֹ כֵּן רָאוּ רַבּוֹתֵינוּ שֶׁהֶגְלוֹת נִמְשַׁכְתּוּ, הִסְתַּמְכּוּ עַל פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה, וְאָמְרוּ שְׁעִתִּידִים לֵאכֹל וּלְשַׁמֵּחַ בְּסְעוּדָה גְּדוּלָּה שְׁעִתִּיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לָהֶם, וְעַל כֵּן רַב הָעוֹלָם סָבְלוּ אֶת הֶגְלוֹת מִשּׁוּם אוֹתָהּ הַסְעוּדָה.

The special feast that the Holy One Blessed Be He will serve us is a great motivation. The Israelites expressed their desire for food immediately after they left Egypt. The moment they experienced a lack of food they complained and were ready to die in Egypt rather than have faith in YHVH to provide them with food.

Exodus 16:3

“ויאמרו אֵלֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי יִתֵּן מוֹתֵנוּ בְּיַד יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל סִיר הַבָּשָׂר בְּאֲכִלְנוּ לֶחֶם “לְשִׁבְעָה כִּי הוֹצֵאתָם אֶתְנוּ אֶל הַמִּדְבָּר הִזָּה לֵהֲמִית אֶת כָּל הַקָּהָל הַזֶּה בְּרָעַב

“The sons of Israel said to them, “Would that we had died by YHVH’S hand in the land of Egypt, when we sat by the pots of meat, when we ate bread to the full; for you have brought us out into this wilderness to kill this whole assembly with hunger.”

In the portion of Bechukotai, God explains the good and bad side of following his laws. If they follow them, they will enjoy plenty of food and peace in the land. Leviticus 26:5

”וְהָשִׁיג לָכֶם דִּישׁ אֶת בָּצִיר וּבָצִיר יִשָּׁיג אֶת זֶרַע וְאָכַלְתֶּם לַחֲמֶכֶם לְשִׁבְעַת יָשָׁבְתֶּם לְבָטָח בְּאַרְצְכֶם.”

“Indeed, your threshing will last for you until grape gathering, and grape gathering will last until sowing time. You will thus eat your food to the full and live securely in your land.”

If they don’t follow the laws they will be cursed and experience a lack of food. The little that they may have won’t satisfy them. The promises for good and bad are closely related to food.

Leviticus 26:26

”בְּשֹׁבְרִי לָכֶם מִטָּה לֶחֶם וְאִפּוֹ עָשָׂר נָשִׁים לַחֲמֶכֶם בְּתֵנּוֹר אֶחָד וְהָשִׁיבוּ לַחֲמֶכֶם בְּמִשְׁקָל וְאָכַלְתֶּם וְלֹא תִשְׂבְּעוּ.”

“When I break your staff of bread, ten women will bake your bread in one oven, and they will bring back your bread in rationed amounts, so that you will eat and not be satisfied.”

The main desire of people is to exist and enjoy the pleasures of the material world. God promised to serve us a special feast to encourage us to follow the righteous path.

Those who follow the Torah and read the promises of the future, care less about the current difficulties and choose the path to earn them a seat in the dining table of God.

46. אָמַר רַבִּי יוֹזֶזֶן, לִית כֵּן לְסִתּוֹר מִהֵימְנוּתָא דְּכֻלָּא אֶלָּא לְקַיִמָא לִיה, דְּהָא אוּרִייתָא אִסְהִידַת עָלוּי, דְּהָא אֲנִן יִדְעִין מִהֵימְנוּתָא דְּצַדִּיקָא וְכִסּוּפָא דְּלִהוֹן מֵאִי הִיא, דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) נָגִילָה וְנִשְׂמְחוּ בָּהּ, וְלֹא בְּאִכְלָהּ. (שִׁיר הַשִּׁירִים א) נִזְכִּירָה הַדִּירָה בִּמְיִין. וְהִיא סְעוּדָתָא דְּרַמִּינִין בָּהּ, יְהִי כֵן וְזוּלָּה לְמִהְיֵי מִנָּה וְזוּ הִיא הַשְּׂמִינָה וְהַשְּׂחוּק. וְאֶלָּה תוֹלְדוֹת יִצְחָק, שְׂעִינְזוֹקוּ הַצִּדִּיקִים לְעֵתִיד לָבוֹא. אֲבָרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק, וְכֹת הַשְּׂמִינָה מוֹלִיד הַשְּׂחוּק הָיָה וְהַשְּׂמִינָה בְּעוֹלָם.

Rabbi Yochanan says that the desire of the Tzadikim is not in the food and drinking but for the light and the joy that come at that time.

Song of Songs 1:4

”מִשְׁכְּנִי, אַחֲרָיִךְ נְרוּצָה; הִבֵּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בָּךְ.”

“Draw me after you; let us run. The king has brought me into his chambers. We will exult and rejoice in you;”

Genesis 25:19

”וְאֶלָּה תוֹלְדוֹת יִצְחָק, בֶּן-אַבְרָהָם: אֲבָרְהָם, הוֹלִיד אֶת-יִצְחָק.”

“These are the generations of Isaac, Abraham’s son: Abraham fathered Isaac” Abraham fathered Isaac. The Hebrew name for Isaac means ‘will laugh’. Abraham is the aspect of the soul and for its merits, the Tzadikim will bring out laughter and joy to the world.

While most of the world would enjoy eating and drinking in the great feast of the future, the Tzadikim will enjoy the connection to King’s pure light.

Rabbi Avraham Azulai in Chessed L’Avraham reveals to us that in the world to come to the good people will enjoy from the material level and the Tzadikim would enjoy spiritual abilities of mind over matter. Everyone according to their merits and spiritual level.

The Zohar starts here a new study related to the connection of mercy with judgment.

47. וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה. רַבִּי בּוֹ בָשָׂם רַבִּי יוֹסִי פָתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) יִשְׁקָנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגוֹ', בְּכֻמָּה מַעֲלוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, שְׁשָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי אַחָא בְּרִי יַעֲקֹב, כָּל מָה שֶׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹת שְׁלֹו, חוּץ מִמֶּנּוּ הָיוּ בְּשִׁתּוּף. וְהָאֵם אָמַר כֶּךָ רַבִּי אַחָא? חָס וְשָׁלוֹם! שְׁהָרִי בְּדָבָר הַזֶּה תִּרְבֶּה הַמַּחֲלָקֶת בְּעוֹלָם. שְׁאֵם תֹּאמַר בֶּן, הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם נִבְרָאִים רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִמֶּשׁ, יֹאמַר שֵׁשׁ בָּהֶם שְׁתּוּף, הָרִי כָּל הַפָּנִים שֶׁלָּהֶם וְשָׁלְנוּ שׁוּיִין.

Genesis 25:20

וַיְהִי יִצְחָק, בֶּן-אַרְבָּעִים שָׁנָה, בִּקְהָתוֹ אֶת-רִבְקָה בַּת-בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי, מִפֶּדֶן אָרָם-אֲחוֹת לָבָן הָאֲרָמִי, לוֹ "לְאִשָּׁה."

“and Isaac was forty years old when he took Rebekah, the daughter of Bethuel the Aramean of Paddan-aram, the sister of Laban the Aramean, to be his wife.” Except the Holy One Blessed Be He, everything created in this world has the two aspects of mercy and judgment. The world of Malchut is founded on judgment and God included mercy by connecting Binah to Malchut.

Rabbi Echa raises a point that if everything except God has the two aspects then the angels that are created from holy spirit are like all people. The explanation is that except God, everything has a body (vessel/judgment/Left) and soul (light/mercy/Right). Even angels need the light of Binah to have the force to act.

48. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּמִלָּה דָּא יִסְגִּי פְּלוּגָתָא בְּעַלְמָא, דְּהָא תִּנָּן בְּמִתְנִיתִין דִּידָן, דְּכָל דְּעָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָבֵד כְּגוֹן גּוֹפָא וְנִשְׁמָתָא, וְאִי תִיבָא דְּהָא לִית גּוֹפָא לְמַלְאָכִים, כֶּךָ הוּא. אֲבָל לִית אֵינוֹן וְכֻלִּין לְמַעַבְדַּ עֲבִידָתָא, עַד שִׁישְׁתַּתֵּף בָּהוּ הֵהִיא נִשְׁמָתָא קוּדְשָׁא.

48. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּדָבָר הַזֶּה תִּתְרַבֶּה הַמַּחֲלָקֶת בְּעוֹלָם, שְׁהָרִי שְׁנִינוּ בְּמִשְׁנֵנוּ, שְׁכָּל מָה שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – עָשָׂה כְּמוֹ הַגּוֹף וְהַנִּשְׁמָה. וְאֵם תֹּאמַר שְׁהָרִי אֵין לְמַלְאָכִים גּוֹף – כֶּךָ זֶה, אֲבָל אֵינֶם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה עַד שֶׁתִּשְׁתַּתֵּף עִמָּהֶם הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה הַהִיא, שֶׁהִיא סוּעַ שְׁלִמְעָלָה.

דהיא סיועא דלעילא, ובהאי גוויי כל מאי דעביד ובגונים הללו, כל מה שעושה, צריך את אצטרף ללהיא סיועא דלעילא מניה.

Except for the Holy One Blessed Be He, everything created in this world has the two aspects of mercy and judgment. The world of Malchut is founded on judgment and God included mercy by connecting Binah to Malchut. The created body is the aspect of Judgment, Left and the soul is an aspect of Light, mercy, Right.

Rabbi Echa raises a point that if everything except God has the two aspects then the angels that are created from holy spirit are like all people.

Everything God created has vessel and light. body from Malchut and soul from Binah. The body/vessel is an aspect of judgment and Left. The soul is Light, mercy, Right. Even angels that have pure and holy existence/vessel still need the light of Binah to be able to follow with actions.

Lesson;

This duality of Right and Left causes conflicts in the world and our work is to join them together in peace. That is done only by spiritual work, Drawing light to fulfill the vessel and push away judgments.

49. אמר רבי יוסי, בשעה ההיא שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות מתים, והנה סוף כל [הצרות] עמקים [עתיקים] יהיה בארבעים, וגור הדין – (דברים כה) ארבעים יפנו לא יסוף. סוף הליכתם של ישראל במדבר בשנת הארבעים. ארבעים שנה קדם תחית הגוף ממדת לו הנשמה בארץ ישראל. בשנת הארבעים יקומו הגופות מן העפר. בארבעים נכלא הגשם, זהו שבתוב (בראשית ז) ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום, וכתוב ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח. זמן גאלתם של ישראל בשנת הארבעים הוא, ובחמשים בא ישוב העולם, שהיא היובל. החזרת הנשמה לגוף בשנת הארבעים שהמתנה לו בארץ ישראל. זהו שבתוב ויהי יצחק בן ארבעים שנה, שהמתין לגוף. בקחתו את רבקה – בהכנסתה בגוף המזמן לו. באותה שעה בהכנסתה בו, אין תאותם וכסופם אלא להנות מזיו השכינה ולזון מזוה. זהו שבתוב (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו. אמר רבי אבא, ישקני – יפרנסני. שאין פרנסתם אלא להנות ולזון מזוה של מעלה. אמר רבי יוסי, סוף הפסוק מוכיח, שבתוב כי טובים הדין מין.

49. אמר רבי יוסי, בזההיא שעתא דזמין קודשא בריך הוא לאזויא מתיא, והא סופא כל (ס"א עקתין), עמיקין (ס"א עתיקין) בארבעים להוי. וגור קיים, (דברים כה) ארבעים יפנו לא יסוף. סוף הליכתם של ישראל במדבר בשנת הארבעים. ארבעים שנה קודם תחיית הגוף, ממתנת לו הנשמה בארץ ישראל. בשנת הארבעים יקומו הגופות מעפר. בארבעים נכלא הגשם, הדא הוא דכתיב, (בראשית ז) ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום, וכתוב (בראשית ז) ויהי מקץ ארבעים יום ויפתחו נח. זמן גאלתם של ישראל בשנת הארבעים הוא. ובחמשים אתא ישוב עולם, דהיא היובל. החזרת הנשמה לגוף, בשנת הארבעים שהמתנה לו בארץ ישראל. הדא הוא דכתיב ויהי יצחק בן ארבעים שנה, שהמתין לגוף. בקחתו את רבקה, בהכנסתה בגוף המזמן לו. באותה שעה בהכנסתה בו, אין תאותם וכסופם אלא ליהנות מזיו השכינה ולזון מזוה, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו. אמר רבי אבא, ישקני יפרנסני, שאין פרנסתן אלא ליהנות ולזון מזוה של מעלה. אמר רבי יוסי סופיה דקרא מוכיח דכתיב, (שיר השירים א) כי טובים הדין מין.

Rabbi Yosei said that when the time of the Resurrection of the dead comes, the end of all troubles would be after 40.

Deuteronomy 25:3

”אַרְבָּעִים יִכּוֹן, לֹא יוֹסִיף”

“Forty lashes may be given him, but not more”

The Israelites completed their journeys in the wilderness, arriving the Holy Land after 40 years. The rain of the Flood stopped after 40 days and nights (Genesis 7:12). Isaac was 40 years old when he took Rebecca to be his wife. Isaac needed to reach a spiritual state and receive the light of Neshamah from Binah before connecting it to Rebecca's vessel and reveal the great light that would be revealed later as Jacob.

The time of the Resurrection would be in the 40th year after the gathering of Israel from all nations. At that time the souls would enter the bodies that will rise from the earth.

Lesson;

40 is an important number that represents a mature spiritual state. The sages tell us that the soul takes hold of the fetus's body 40 days after conception and the heart starts beating strongly.

The measurements of the Mikveh that purifies us spiritually connected to the number 40.

Moses stayed 40 days and nights before receiving the Torah.

Keter, Chokmah, Binah and Zeir Anpin with 10 Sefirot each make 40. They construct the light that comes to Malchut.

Life in this world comes with frequent 'Lashes'. It's not always easy to handle but we are promised that there will be an end to it and the pain will pass with the renewed life at the time of the Resurrection. There's a custom to get 39 lashes on the eve of Yom Kippur. The Holy Ari used to take 4 lashes for each letter of the name YHVH before Mincha of Erev Yom Kippur. Accepting the lashes helps to remove judgments from oneself.

When we feel being 'lashed', we should accept the pain and look for a personal correction. Some may feel that they had more than 40 lashes but if we correct ourselves we won't get a repeated 'lash'.

To develop or break habits we repeat a process for at least 40 days so it will make strong spiritual roots in us and become a positive habit.

50. בַּת בְּתוּאֵל בַּת בְּתוֹ שֶׁל אֵל. רַב הוּנָא אָמַר, לֹא כָךְ הוּא, וְאֵנָּה הִיט בְּכַרְכֵּי הַיָּם וְשִׁמְעֵנָּה דְּהוּי קָרָאן לְהוּא גְּרָמָא דְּשִׁדְרָה, הוּא דְּאִשְׁתָּאָר בְּקִבְרָא מִכָּל גּוֹפָא, בְּתוּאֵל רְמָאָה. שְׁאֵלִית עָלֶיהָ, אָמְרוּ דְּהוּא כְּרִישָׁא (דְּמִיָּא) דְּזוּזִיָּא, דְּאִיהוּ רְמָאָה, וְהוּא גְּרָמָא הוּא רְמָאָה מִכָּל שְׂאָר גְּרָמִי.

50. בַּת בְּתוּאֵל – בַּת בְּתוֹ שֶׁל אֵל. רַב הוּנָא אָמַר, לֹא כָךְ הוּא. וְאֵנִי הִיטִי בְּכַרְכֵּי הַיָּם וְשִׁמְעֵתִי שְׁהִי קוֹרְאִים לְאוֹתוֹ הָעֵצִם שֶׁעַל הַשְּׁדֵרָה, אוֹתוֹ שֶׁנִּשְׁאָר בְּקִבְרָא מִכָּל הַגּוֹף – בְּתוּאֵל הָאֶרְמִי. שְׁאֵלְתִּי עָלָיו. אָמְרוּ שֶׁהוּא כְּרִישָׁא [דְּמִיָּא] הַנֶּחֱשׁ, שֶׁהוּא רְמָאָה, וְאוֹתוֹ הָעֵצִם הוּא רְמָאָה מִכָּל שְׂאָר הָעֵצִמוֹת.

Genesis 25:20

”וַיְהִי יָצֵק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּקְהֻתּוֹ אֶת רַבְקָה בַּת בְּתוּאֵל הָאֶרְמִי מִפְּדֹן אָרֶם אֲחֻת לְבֶן הָאֶרְמִי לוֹ לְאִשָּׁה”

“and Isaac was forty years old when he took Rebekah, the daughter of Bethuel the Aramean of Paddan-aram, the sister of Laban the Aramean, to be his wife.” ‘Bethuel’, בת בְּתוּאֵל, means ‘daughter of Bethuel’ and can be literally translated to ‘daughter of the daughter of God (אל)’. The name Bethuel translated to a daughter of אל ‘god’. This implies the daughter of Malchut.

Rabbi Hunah doesn’t agree and tells his friends that on his travels he came to a place where he heard that the bone in the spine that never rot or change itself even in the grave is called ‘Bethuel, the cheater’, ‘dishonest’. They told him that the shape of this special bone is like the head of the Snake that is dishonest and liar. The bone is illusive more than any bone in the body.

51. דִּתְאָנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵהוּא גִרְמָא לְמָה אֶשְׁתָּאֵר בְּקִיּוּמָא יְתִיר מִכָּל שְׂאָר גִּרְמִי. מִשּׁוּם דְּאִיהוּ רַמְאָה. וְלִית סָבִיל טַעְמָא דְּמִוּנָא דְּבָנֵי נִשְׂא כְּשִׂאָר גִּרְמִי, וּבְגִינֵי כִךְ הוּא תַקִּיף מִכָּל גִּרְמִי וְהוּא לִיהוּי עֲקָרָא דְּגִּוּפָא אֲתִבְנֵי מִנֶּיהָ. הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי.

51. שְׁלַמְדֵּנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָמָּה נִשְׂאָר בְּקִיּוּם אוֹתוֹ הָעֵצִם יוֹתֵר מִכָּל שְׂאָר הָעֵצִמוֹת? מִשּׁוּם שֶׁהוּא רַמְאִי, וְאִינוּ סוֹבֵל טַעַם שֶׁל הַמִּזוֹן שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם כְּמוֹ שְׂאָר הָעֵצִמוֹת, וּמִשּׁוּם כִּךְ הוּא חֲזָק מִכָּל הָעֵצִמוֹת, וְהוּא יְהִיָּה הָעֵקֶר שֶׁהַגּוֹף נִבְנָה מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי.

Rabbi Shimon asks why this bone stays the same more than any other bone in the body and explains that this bone ‘cheats’. It avoids the judgment of Malchut by not feeding on the regular food of this world. For that reason, the bone is strong and will be the seed that the body will be built from at the time of the Resurrection. The new body would be the aspect of the ‘daughter of Bethuel’.

52. וְתִתְאָנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הוּא רַמְאִי וּמַעֲלֹכַם רַמְאִי, וְשִׁכֵּן יֵצֵר הָרַע דְּאִיהוּ רַמְאִי. הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי גִרְמָא רַמְאָה. מִפְּדֵן אָרַם, מִעֲמֹד רַמְאִין, כְּדִתֵּנָן פְּדָנָא דְּתוֹרָא שֶׁהוּא עֲמֵד. אֲזוּזִת לָבָן, אֲזוּזִת יֵצֵר הָרַע הָאֲרָמִי, כְּדִתֵּנָן, בְּתוּזְלָה שֶׁהִיא מְנוּחַל בְּתוּזָאוֹת בִּזְהָ הָעוֹלָם נִקְרָא לוֹט. לְעֵתִיד לָבָא שְׁלֵא יְהִי מְנוּחַל כְּדִבְכָּדְמִיתָא, כְּמֵאן דְּסוּזִי וּמִטְבִּיל מִסְאֲבוֹתֶיהָ, קָרָאן לִיהָ לָבָן. עַל כָּל פְּנִים אֵין יֵצֵר הָרַע בְּטֵל מִן הָעוֹלָם.

52. וְלִמְדֵּנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הוּא רַמְאִי וּמַעֲלֹכַם רַמְאִי. וְשִׁכֵּן יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא רַמְאִי. זֶהוּ שְׂכָתוֹב בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי – עֵצֶם רַמְאִי. מִפְּדֵן אָרַם – מִעֲמֹד רַמְאִים, כְּמוֹ שֶׁשִּׁנֵּינוּ פְּדָנָא דְּתוֹרָא, שֶׁהוּא עֲמֵד. אֲחֻזֹּת לָבָן – אֲחֻזֹּת יֵצֵר הָרַע הָאֲרָמִי. כְּמוֹ שֶׁשִּׁנֵּינוּ, בְּתַחֲלָה שֶׁהִיא מְנוּחַל בְּחֻטְאוֹת בִּזְהָ הָעוֹלָם נִקְרָא לוֹט. לְעֵתִיד לָבָא שְׁלֵא יְהִי מְנוּחַל כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּמִי שֶׁרוֹחֵץ וּמִטְבִּיל אֶת טְמֵאָתוֹ, קוֹרְאִים לוֹ לָבָן. עַל כָּל פְּנִים אֵין יֵצֵר הָרַע בְּטֵל מִן הָעוֹלָם.

The bone is like the head of the Snake because it cheats. ‘daughter of Bethuel the Aramean of Paddan-Aram’, reveals two ‘cheaters’. The letters of ‘Aramean’, ‘רמאי’, spell ‘רמא’, that means ‘cheater’. ‘Aram’ is similar and reveal the second cheater. These are the two aspects of Malchut, one from the judgment side and one from Binah, mercy. By avoiding both sides, this bone disconnects from the process of this world and stays as initially created, forever.

53. תָּא שְׁמַע, דְּהִכִּי אָנָּן אוֹקִימָנָא בְּמִתְנִיתָא. שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט שִׁהָן שְׁתֵּי כּוּזוֹת הַגּוֹף הַמַּעֲוִרְרוֹת לִיצֵר הָרַע, הַמַּעֲוִרְרוֹת אֶת יֵצֵר הָרַע, עֲכָשׁוּ שְׁאִינוּ כָּל כִּךְ

53. בֵּא שְׁמַע שְׂכָךְ אָנוּ בְּאַרְנוּ בְּבִרְתָּא. שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט, שִׁהָן שְׁנֵי כּוּזוֹת הַגּוֹף הַמַּעֲוִרְרוֹת אֶת יֵצֵר הָרַע, עֲכָשׁוּ שְׁאִינוּ כָּל כִּךְ

עֲכָשָׁיו שְׁאִינוֹ מְנוּחַ כָּל כֶּף וְנִטְבָּל מִלְכָּלוֹכוֹ זִקְרָא לָבָן, וְאוֹתָן שְׁתֵּי בָנוֹת אֵינָן בְּטָלוֹת מִמִּשְׁלֵי, הָרָא הוּא דְכִתִּיב, (בראשית כט) וְלָבָן שְׁתֵּי בָנוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי כֶּף הוּא, תִּמְנָן כְּתִיב בְּכִירָה וְצַעֲרָה וְהִכָּא כְּתִיב גְּדוּלָּה וְקִטְנָה.

Abraham's nephew, Lot, was contaminated by the inequities of his environment in Sodom and Gomorrah. His two daughters represent two forces in the body that bring out the evil inclination that is part of this world. In the future when the impurities would be cleansed, it will be called Laban. This name literally means 'white'. The two daughters of Laban, Leah, and Rachel represent purity and a higher spiritual state.

Genesis 29:16

”וְלָבָן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל”

“Now Laban had two daughters; the name of the older was Leah, and the name of the younger was Rachel.”

54. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲבָל אֵינָן בְּכוֹן לַעֲשׂוֹת רָע וְלִהְיוֹת עוֹרֵר לִיצָר הָרָע בְּמִתְנוּזָה. מִשְׁמַע דְּכִתִּיב שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה, שְׁלָאָה מִכּוּזָה וּמִרְשָׁעִתָּה. וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל, שְׁאִין בָּהּ כּוֹן הַמִּתְעוֹרֵר, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ישעיה נג) וּכְרוּזַל לִפְנֵי גּוֹזְזִיָּה נְאֻלְמָה. אָמַר רַב הוֹנָא, זֶה יִצָּר הָרָע וְשְׁתֵּי בָנוֹתָיו, מִתְנוּזָפוֹת מִכְּמוֹת שְׁהָיוּ בְּרֵאשׁוֹנָה. בְּתוּזָה לוֹט, מְקוּלָל מְנוּחַל. עֲכָשָׁיו לָבָן, מְלוּבָן, שְׁאִינוֹ מְקוּלָל וּמְנוּחַל בְּנוֹתָיו כְּבִרְאשׁוֹנָה. בְּתוּזָה שְׁתֵּי בָנוֹתָיו וְזִקּוֹת כָּל אֶזְזוֹת וְאֶזְזוֹת בְּכוּזָה, וְעֲכָשָׁיו שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה, לֵאָה בְּלֹא כּוֹן, לֵאָה בְּלֹא זִזְיוֹק, לֵאָה מִמַּעֲשֵׂיָהּ הָרֵאשׁוֹנִים. וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל, כְּדִקְאָמְרָן, וְלֹא כְּמוֹת שְׁהָיוּ בְּרֵאשׁוֹנָה.

54. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כֶּף הוּא. שֵׁם כְּתוּב בְּכִירָה וְצַעֲרָה, וְכָאן כְּתוּב גְּדוּלָּה וְקִטְנָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲבָל אֵינָן בְּכוֹן לַעֲשׂוֹת רָע וְלִהְיוֹת עוֹרֵר לִיצָר הָרָע בְּמִתְנוּזָה, מִשְׁמַע דְּכִתִּיב שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה, שְׁלָאָה מִכְּכָה וּמִרְשָׁעִתָּה. וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל, שְׁאִין בָּהּ כּוֹן הַמִּתְעוֹרֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כג) וּכְרוּזַל לִפְנֵי גּוֹזְזִיָּה נְאֻלְמָה. אָמַר רַב הוֹנָא, זֶה יִצָּר הָרָע, וְשְׁתֵּי בָנוֹתָיו מִתְנוּזָפוֹת מִכְּמוֹת שְׁהָיוּ בְּרֵאשׁוֹנָה. בְּתוּזָה לוֹט, מְקוּלָל מְנוּחַל. עֲכָשָׁיו לָבָן, מְלוּבָן, שְׁאִינוֹ מְקוּלָל וּמְנוּחַל בְּנוֹתָיו כְּבִרְאשׁוֹנָה. בְּתוּזָה שְׁתֵּי בָנוֹתָיו חֲזָקוֹת, כָּל אַחַת וְאַחַת בְּכִתְּיָהּ, וְעֲכָשָׁיו שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה – לֵאָה בְּלֹא כּוֹן, לֵאָה בְּלֹא חֲזָקָה, לֵאָה מִמַּעֲשֵׂיָהּ הָרֵאשׁוֹנִים. וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנָה, וְלֹא כְּמוֹת שְׁהָיוּ בְּרֵאשׁוֹנָה.

Lot's daughters described as 'first-born' and 'young'. Laban's daughters described as 'older' and 'younger'. The name Leah also means 'weak'. The Zohar explains that Leah was weak to have 'wickedness' and Rachel was young without strength to become wicked. Both Lot's daughters were strong with the negative-side behind them while Leah and Rachel were pure and disconnected from evil.

Lesson;

Negative environment increases the influence of the negative-side on us and we may fall easily to the traps of the Evil Inclination.

The Zohar (Shelach Lecha #210) teaches us that those who have a small ego in this world are spiritually big and those who have big ego are spiritually small.

To stay out of trouble, distance yourself from negative places or situations. That includes information about negative events, TV news, fights, road accidents, etc. The eyes are the window to the soul and seeing is connecting. We should protect the soul from contamination by avoiding images that may trigger negative desires, jealousy and all kind of 'garbage'. It's healthier for the body and the soul.

55. אמר רבי אחא בר יעקב, בא ראה מה כתוב, ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא. אמר רבי אחא, מפני מה היא עקרה? מפני שיצר הרע אינו נמצא בבית בעולם, ועל כך אין נמצא פריה ורביה וולתי בתפלה. ומה כתוב? ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו. כיון שמתעורר יצר הרע, נמצא פריה ורביה.

55. אמר רבי אחא בר יעקב, תא וזוי, מה כתיב, ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא. אמר רבי אחא, מפני מה היא עקרה, מפני שיצר הרע אינו נמצא בכוחו בעולם, ועל כך אין נמצא פריה ורביה וולתי בתפלה, מה כתיב, ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו. כיון שמתעורר יצר הרע, נמצא פריה ורביה.

Genesis 25:21

“ויעתר יצחק ליהוה לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו יהוה ותהר רבקה אשתו”

“And Isaac prayed to YHVH for his wife, because she was barren. And YHVH granted his prayer, and Rebekah his wife conceived.”

Rabbi Yaakov bar Acha explains that Rebekah was barren because when the evil inclination is not in the world to drives the desires of men then there's no 'fruitfulness'. Through prayers we can draw this force as it says immediately after Isaac prayer, 'And YHVH granted his prayer'.

56. אמר רבי יוסי, אם כן מה הפרש בין העולם הזה לאותו הזמן, ועוד דהא קרא קאמר דקודשא בריך הוא עבד. אמר רבי אחא, כך הוא, דקודשא בריך הוא אתער ליה ליהוה עניינא דצריך לווינא, ולא לכל שעטא דיהא תדיר עם בר נשי כמו כען, דאיהו אשתכח תדיר וזוטאן ביה בני נשא, אלא ליהוה ווינא בלזוזדוי, והיא, ואתערותא אתערותא דקודשא בריך הוא ליהוי, דהא הוא דכתיב, (יחזקאל לו) והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר. מהו לב בשר. אמר רבי יהודה, לב להוציא בשר ולא לדבר אזור.

56. אמר רבי יוסי, אם כן מה הפרש בין העולם הזה לאותו הזמן, ועוד דהא קרא קאמר דקודשא בריך הוא עבד. אמר רבי אחא, כך הוא, דקודשא בריך הוא אתער ליה ליהוה עניינא דצריך לווינא, ולא לכל שעטא דיהא תדיר עם בר נשי כמו כען, דאיהו אשתכח תדיר וזוטאן ביה בני נשא, אלא ליהוה ווינא בלזוזדוי, והיא, ואתערותא אתערותא דקודשא בריך הוא ליהוי, דהא הוא דכתיב, (יחזקאל לו) והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר. מהו לב בשר. אמר רבי יהודה, לב להוציא בשר ולא לדבר אזור.

Rabbi Yosei asks about the difference between his time (present time) and the time of Isaac. Rabbi Acha explains that God awakened his desire for unification, not like in this time that the desire exists in people all the time and cause them to sin.

Ezekiel 36:26

“ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר”

“And I will give you a new heart, and a new spirit I will put within you. And I will remove the heart of stone from your flesh and give you a heart of flesh.”

I the future God will remove the impure desires for the ‘flesh’ and will ‘install’ a heart of flesh. Rabbi Yehuda explains that ‘heart of flesh’ is the pure desire that the Holy One Blessed be he will awaken in us to bring out ‘flesh’ that is the aspect of having children.

Lesson;

After the correction of the world, the pleasures of sex would be on a lower level. The pleasure of feeling the presence of the Light of God in everything would be beyond our imagination. We will be like “dreamers” (Psalms 126). God will raise the desire to have sex for procreation so we can have children.

The pleasure of sex that a man experience in this world is generated by transforming 100% spiritual energy that is life force from Chokmah and Binah (two main parts of the brain). This life force flows down through the spinal cord to the testicles that produce the ‘matter’ from the ‘upper’ energy. The pleasure that comes from the source (Chokmah and Binah) is experienced when it is manifested and transferred to the vessel. The woman enjoys the process when the channel of light penetrates the vessel and prepare it for the light. When the vessel is completely ready, the woman reaches the peak of pleasure, welcoming the Light.

Self-generated pleasure is fake and in most cases leaves the man or woman in hunger for more. This kind of pleasure drives a person to unbalanced desires because the ‘wasted’ light is captured by the negative-side.

The pleasure of the light from Binah goes down 8 levels (from Binah to Malchut) and reduced on each level. The spiritual energy gets ‘condensed’ on the way down until it becomes matter. In the Garden of Eden and after the Final Redemption we will experience this light directly and gives us endless pleasure. For that reason, God will need to ‘remind’ us to have sex and produce ‘flesh’.

57. רבי יצחק ברבי יוסי היה בא מקפוטקיא ללוד. פגע בו רבי יהודה. אמר לו רבי יצחק, תאמר דזו בירגא זוכימי מתניתא אתעררו להאי עניינא, דיצר הרע יתנשי מן עלמא בר ההיא שעתא לאיוונא. אמר ליה, זייד הכי אצטריך יצר הרע לעולם כמטרא לעולם, דאלמלא יצר הרע, וזדוותא דשמעתא לא ליהוי, אבל לא מזוילא פקדמיתא למזוטי ביה. הדיא הוא דכתיב, (ישעיה יא) לא ירעו ולא ישויתו בכל הר קדשי וגו'. אמר רבי שמעון, הוא לבא דמדוריה דיצר הרע ביה. רבי אליעזר אומר, לבא טבא, בגנינא דגופא ונשמעתא, ובגין כך כתיב (דברים ז) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך והוא עקרא דכלא.

57. רבי יצחק ברבי יוסי היה בא מקפוטקיא ללוד. פגע בו רבי יהודה. אמר לו רבי יצחק, תאמר שחבריננו חכמי הברייתא התעוררו לענין הזה שיצר הרע ישתבש מן העולם, פרט לאותה שעת הזווג. אמר לו, חייך, כך צריך יצר הרע לעולם בגשם לעולם. שאלמלא יצר הרע, חדות השמועה לא תהיה, אבל לא מגולת כבראשונה לחטא בו. זהו שכתוב (ישעיה יא) לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי וגו'. אמר רבי שמעון, הוא הלב שמדורו של יצר הרע בו. רבי אליעזר אומר, לב טוב בגין הגוף והנשמה, ומשום כך כתוב (דברים ז) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך, שהוא עקר הכל.

Rabbi Yitzchak met Rabbi Yehuda while walking to the town of Lod. Rabbi Yitzchak discusses the time the sages at the time of the Talmud, wanted to remove the Evil Inclination from the world, except for the desire for sex for procreation.

Rabbi Yehuda said that the Evil Inclination is needed in the world like rain. Without the evil inclination that raises the desire for the self, there would not be a desire to study and reveal light in the world but at the same time, there would be no more sins.

Isaiah 11:9

“לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את יהוה כמים לים מכסים”

“They shall not hurt or destroy in all my holy mountain; for the earth shall be full of the knowledge of YHVH as the waters cover the sea.”

Rabbi Elazar says that a kind and positive heart builds the body and soul because the heart is the most important force in the body.

Deuteronomy 6:5

“ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך”

“You shall love YHVH your God with all your heart and with all your soul and with all your might.”

58. כד אתא רב כהנא אמר, הכי אמרין משומיהון דבמארי מותניתא, תרי בגינין דגופא אינון, כבדא ולבא. דאמר רבי שמעון אמר רבי יהודה, כבדא ולבא אינון מנהגי גופא בכל סטרי אברוי, מנהגא דרישא מוזא. אבל דגופא אינון תרין וקדמאה הוא כבדא, תניינא לבא. והיינו דכתיב בפרשתא, (בראשית כח) ויתרצצו הבנים בקרבה, אלן תרין בגיני דגופא.

58. בשבא רב כהנא, אמר, כד אמרין משומיהון דבמארי מותניתא, תרי בגינין דגופא אינון, כבדא ולבא. דאמר רבי שמעון אמר רבי יהודה, כבדא ולבא אינון מנהגי גופא בכל סטרי אברוי, מנהגא דרישא מוזא. הוא המח, אבל של הגוף הם שנים. והראשון הוא הכבד, והשני הלב. והיינו שכתוב בפרשה ויתרצצו הבנים בקרבה, אלו שני בגיני הגוף.

Rav Kahana joined them and add that the heart and the liver together are the builders of the body. They control all parts of it. The brain controls the head and the heart and liver the rest of the body.

Lesson;

The three parts that have control over the body are the Brain, Heart, and Liver.

They have the initials of ‘מלך’, meaning ‘King’ and that’s more than 3

YH – יה – Brain = מח – Soul level of Neshama – Thoughts

V – ו – Heart = לב – Level of Ruah – Motivation

H – ה – Liver = כבד – Level of Nefesh – Action

The heart located in the center of the body as an engine that spreads the force of life to all parts of the body. The lungs protect the heart and keep it cool by providing a constant flow of air (אור, אור). That force of life is the soul level of Nefesh that’s held in the blood. The heart keeps the blood in constant movement. The liver purifies the blood by absorbing the negativity that got attached to it by negative actions. To purify the blood from that negativity we fast to let the liver works without the interference of the desire for the self.

59. בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּתְּרָצוּ. מִשּׁוּם דָּלֶבָא (אתערור) אֲתִנְשִׁי מִנִּיהָ יֶצֶר הָרָע. וַיִּתְּרָצוּ, (שאלו) וַיִּשְׁלֹוּ מִבְּעֵי לֵיהּ. אֲלֵא אָמַר רַב הוֹנָא, וַיִּתְּרָצוּ וַיִּשְׁבְּרוּ, כְּלוּמַר זִשְׁבַּר כְּזוּם וְזוּלָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַגּוֹף מֵהוּ אוֹמֵר, אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי וְלָמָּה נִבְרָאתִי. בְּיָד (בראשית כח) וַתִּלָּךְ לְדַרְשׁ אֶת ה'.

Genesis 25:22

“וַיִּתְּרָצוּ הַבָּנִים בְּקֶרֶבָהּ וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי וַתִּלָּךְ לְדַרְשׁ אֶת יְהוָה”

“The children struggled together within her, and she said, “If it is thus, why is this happening to me?” So, she went to inquire of YHVH.”

Rebekah felt an unusual activity in her womb and went to inquire with God about the strange behavior of her children and the answer came immediately.

Rav Huna says that the two children were the aspect of the Liver and Heart. They struggle to find who is the most important among them.

60. (בראשית כח) וַיֹּאמֶר ה' לָהּ שְׁנֵי גִוִּים בְּבֶטְנָהּ וְשְׁנֵי לְאֻמִּים וְגו'. אֵלֹו שְׁנֵי גִוִּים הַכֶּבֶד וְהַלֵּב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הַמוּוֹז וְהַלֵּב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַמוּוֹז אֵין בְּכֻלָּהּ זֶה, מִשְׁמַע דְּכִתִּיב בְּבֶטְנָהּ, וְהַמוּוֹז אֵין בְּבֶטֶן אֲלֵא בְּרֵאשׁ. וְשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמַּעֲיָהּ וְגו', וְרַב יַעֲבֹד צַעִיר זֶהוּ הַכֶּבֶד שֶׁהוּא רַב וְגָדוֹל וְהוּא מְשַׁמֵּשׁ לִפְנֵי הַלֵּב. דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַכֶּבֶד קוֹלֵט הַדָּם וּמִשְׁמֵשׁ בּוֹ לִפְנֵי הַלֵּב.

Genesis 25:23

“וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ, שְׁנֵי גִוִּים בְּבֶטְנָהּ, וְשְׁנֵי לְאֻמִּים, מִמַּעֲיָהּ יִפְרְדוּ; וְרַב יַעֲבֹד צַעִיר”

“And YHVH said to her, “Two nations are in your womb, and two peoples from within you shall be divided; the one shall be stronger than the other, the older shall serve the younger.”

The two nations are the Heart and the Liver. The brain is not mentioned here because it's in the head and not in the belly.

‘the older (Liver) shall serve the younger (Heart)’. The liver is big and serves the heart by removing negativity from the blood before the heart distributes it in the body.

Lesson;

The liver represents the world of Action, the material aspect of life and the body in general. The heart represents the spiritual aspect, which is the soul that keeps the body in existence, giving it the ability to act. The Liver removes the ‘bad’ and the heart uses the good to ‘refresh’ the Nefesh level in the body with pure life energy. When the blood circulation stops, the soul leaves the body.

Following the spiritual laws that the Torah gives us, keeps the body and soul in a pure state while negative actions contaminate the body and soul up to a point of total darkness.

To cleanse impurities from body and soul, it's good to do frequent fasting. One can get into this healthy habit by gradually train his body and soul for that. Skipping one meal a day for a while, then two meals a day, then just one meal in the evening. One or two days a week of daily fast is very healthy for people if they can handle it. Start by skipping meals and your heart and liver would be very happy.

61. (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. אָמַר רַב כְּהָנָא, הַכֶּבֶד הוּא הָרֹאשׁוֹן וְהוּא אֲדָמוֹנִי. לָמָּה הוּא אֲדָמוֹנִי? עַל שְׂבֻלָּע אֶת הַדָּם תְּחַלֵּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ רֹאשׁוֹן? עַל שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן לְבָלֵעַ הַדָּם מִכָּל הַמֵּאֲכָל, וְהוּא רֹאשׁוֹן לְדָם, אֲבָל לֹא לִיצִירָה. וּבִמְהֵרָ נִבְרָא וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר? עַל שֶׁהוּא רַב וְגָדוֹל בְּשַׁעְוָרוֹ מִן הַלֵּב, וְהוּא עוֹבֵד לְלֵב. אָמַר רַבִּי אֲבָא, לָמָּה בָּאָה הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת אֵלָּא לְהִרְאוֹת לְבָנֵי הָעוֹלָם, שֶׁאֵף עַל גֵּב שֶׁהַשְּׁלֵמוֹת הֵיחָא תְּהִיָּה בְּאֶרֶץ – דְּרַכּוּ וְטַבְּעוּ שֶׁל הָעוֹלָם לֹא יִשְׁתַּנֶּה. רַבִּי יֵיסָא אָמַר, בָּא רָאָה, הַכֶּבֶד הוּא הַצֵּד צִיד, וְהוּא צִיד בְּפִי, וְהַלֵּב הוּא הַחוּשֵׁב, וְהוּא יוֹשֵׁב אֲהֵלִים. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וַיֵּד יַעֲקֹב נָזִיד, חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת, נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּתוֹרָה.

61. (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. אָמַר רַב כְּהָנָא, הַכֶּבֶד הוּא הָרֹאשׁוֹן וְהוּא אֲדָמוֹנִי. לָמָּה הוּא אֲדָמוֹנִי? עַל שְׂבֻלָּע אֶת הַדָּם תְּחַלֵּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ רֹאשׁוֹן? עַל שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן לְבָלֵעַ הַדָּם מִכָּל הַמֵּאֲכָל, וְהוּא רֹאשׁוֹן לְדָם, אֲבָל לֹא לִיצִירָה. וּבִמְהֵרָ נִבְרָא וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר, עַל שֶׁהוּא רַב וְגָדוֹל בְּשַׁעְוָרוֹ מִן הַלֵּב, וְהוּא עוֹבֵד לְלֵב. אָמַר רַבִּי אֲבָא, לָמָּה אֵתָּה פְּרִשְׁתָּה דָּא, אֵלָּא לְאַזְוָאָה לְבָנֵי עֲלָמָא דְּאָף עַל גֵּב דְּהֵיחָא שְׁלִימוֹתָא לִיהוּי בְּאֶרֶץ, אֲרוּחִיהּ וְטַבְּעִיהּ דְּעֲלָמָא לֹא אִשְׁתַּנִּי. רַבִּי יֵיסָא אָמַר בָּא וְרָאָה הַכֶּבֶד הוּא הַצֵּד צִיד וְהוּא צִיד בְּפִי, וְהַלֵּב הוּא הַחוּשֵׁב וְהוּא (בראשית כה) יוֹשֵׁב אֲהֵלִים הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (בראשית כח) וַיֵּד יַעֲקֹב נָזִיד. זוֹשֵׁב מִחוּשְׁבוֹת, נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּתוֹרָה.

Genesis 25:25

”וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כֹל כְּאֶדְרֵת שַׁעַר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו.”

“Now the first came forth red, all over like a hairy garment; and they named him Esau.”

Rav Kahana says that the liver is the first and its color is red because it absorbs the blood. Rabbi Eliezer says that it is called ‘first’ because it’s the first to swallow the blood from every food. The liver works for the heart and it says (Genesis 25:23) ‘the older (bigger) shall serve the younger (smaller)’.

Rabbi Aba says that the Torah brings this teaching to show us that even though the world would reach perfection, its ways and nature won’t change.

Genesis 25:27

”וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שֹׁדֵה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהֵלִים.”

“When the boys grew up, Esau became a skillful hunter, a man of the field, but Jacob was a peaceful man, living in tents.”

Rabbi Yessa says the liver is the aspect of Esau that is a ‘skillful hunter’ and the heart is Jacob a ‘peaceful man, living in tents (Torah)’. Jacob was active with his mind and thoughts, studying the Torah.

62. וַיֵּד יַעֲקֹב נָזִיד. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי אֲזִיָּא אָמַר, לְעוֹלָם טַבְּעוּ שֶׁל עוֹלָם אֵינוֹ מִשְׁתַּנֶּה, בָּא וְרָאָה, מַה כְּתִיב, וַיֵּד יַעֲקֹב נָזִיד, כְּמָה דְּאֵת אָמַר אֲשֶׁר זָדוּ.

62. וַיֵּד יַעֲקֹב נָזִיד, רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי אֲזִיָּא אָמַר, לְעוֹלָם טַבְּעוּ שֶׁל עוֹלָם אֵינוֹ מִשְׁתַּנֶּה, בָּא וְרָאָה, מַה כְּתִיב, וַיֵּד יַעֲקֹב נָזִיד, כְּמָה דְּאֵת אָמַר אֲשֶׁר זָדוּ.

שנאמר (שמות יח) אשר זדו עליהם, ותרגמו: שחשבו. כלומר, הלב חושב ומהרהר בתורה בידיעת בוראו. מה כתוב? ויבא עשו מן השדה והוא עיף. הכבד שדרף טבעו לצאת ולצוד ציד בפיו לבלע ואינו מוצא, נקרא עיף, והוא אומר ללב: עד שאתה מהרהר בדברים אלו בדברי תורה, הרהר באכילה ובשתיה לקים גופך. זהו שכתוב ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה, כי כן דרכי לבלע הדם ולשגר לשאר האברים, כי עיף אנכי, בלא אכילה ושתיה. והלב אומר: תן לי הראשון והמבחר מכל מה שתבלע, תן לי בכורתך. זה שכתוב מכרה כיום את בכורתך לי, ראשית התאוה. עד שהלב מהרהר וחושב במאכל, בולע הכבד. שאלמלא אותו כסוף והרהור של הלב במאכל, לא יוכלו הכבד והאברים לבלע. שאמר רבי יוסי, בן דרף העבדים – שאינם אוכלים עד שהאדון אוכל.

עליהם ותרגמו דושיבו. כלומר הלב זושב ומהרהר בתורה בידיעת בוראו. מה כתיב, ויבא עשו מן השדה. והוא עיף. הכבד שדרף טבעו לצאת ולצוד ציד בפיו לבלע ואינו מוצא, נקרא עיף. והוא אומר ללב, עד שאתה מהרהר בדברים אלו בדברי תורה, הרהר באכילה ובשתיה לקיים גופך. הדא הוא דכתיב, ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה, כי כן דרכי לבלע הדם ולשגר לשאר האברים. כי עיף אנכי, בלא אכילה ושתיה. והלב אומר, תן לי הראשון והמבחר מכל מה שתבלע, תן לי בכורתך, הדא הוא דכתיב, (בראשית כה) מכרה כיום את בכורתך לי, קונמייתא דתאיבא. עד שהלב מהרהר וזושב במאכל, בולע הכבד. דאלמלי ההוא כסופא והרהורא דלכא במאכל, לא יוכלו הכבד והאברים לבלע דאמר רבי יוסי, כן דרף העבדים, שאינם אוכלים עד שהאדון אוכל.

Genesis 25:29

“ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף.”

“Now Jacob cooked a stew; and Esau came in from the field, and he was weary.” The word ‘נזיד’ ‘Stew’ has a root that is also used to describe ‘thoughts’, or ‘planning’ as in (Exodus 18:11) “אשר זדו עליהם” “that they thought to hurt them”. It means that the heart, Jacob, thinks and meditate in the Torah to know God. The nature of the liver is to ‘hunt’ for food and swallow it. When there’s no food, the liver becomes ‘weary’ and tells the heart “while you are busy thinking about the Torah, you should think about food to sustain the body”

Esau is the aspect of the Liver. We read “Esau came in from the field, and he was weary”, and then we read in Genesis 25:30

“And Esau said to Jacob, “Please let me have a swallow of that red stuff there, for I am famished.” Therefore his name was called Edom (Red).”

The liver demands his food to swallow and send it to the other body parts. The heart replies; (Genesis 25:31) “ויאמר יעקב מכרה כיום את בכורתך לי.”, “But Jacob said, “First sell me your birthright.”

The ‘birthright’ is the initial desire that without it the Liver and the rest of the body parts cannot swallow the food. They are dependent on the heart in this process.

Rabbi Yossef says that it’s like to ways of the slaves. They cannot eat until their master eats first.

Lesson;

Before science discovered the functions of different body parts, the Zohar knew it all because everything follows the spiritual system and not the other way around.

The liver is the largest internal body part and life depends on it. The liver 'swallows' and stores food in the form of Glucose that is like a backup fuel for the body. When the energy in the body is consumed, the Liver is triggered to release energy from its storage. It then calls the heart to raise the desire to eat and sustain the body.

The Liver process and transforms the nutrition from the food into blood and energy. The soul level of Nefesh circulates in the blood and gives the Liver the ability to regenerate and heal itself, a quality that no other body part has.

The cooperation of the heart and liver in the body is critical. If one of them is weak then it affects the other.

The Zohar teaches us that the heart should be busy with Torah and spirituality until it gets the 'call' to replenish energy in the body.

The ideal behavior for a healthy mind and body is to wait for the hunger, the 'call', before eating or drinking.

I personally skip breakfast because I don't feel hungry in the morning. After morning prayer that 'feeds' the heart, I drink a small cup of warm water with a squeeze of half a lemon and a teaspoon of Apple cider vinegar. It gives a push of fresh energy in the body. About an hour or later I drink a sugarless tea but spiced with ginger and cinnamon (grounded). My first meal is in the early afternoon.

I share this with you following the teachings of the Zohar. Fasting or skipping meals is very beneficial for the body to but you must consult with a professional that knows your physical condition.

63. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב לֶאֱזוֹר כֶּן, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וְיַיִד עֲדָשִׁים. מִהוּ עֲדָשִׁים, סֶגְלָלִין כְּגִלְגָּלִים וְנִלְכָּא סְבִיב בְּעֵלְמָא. כְּלוּמַר, דְּכֹא אֲתִנְשִׁי מֵאַרְוִיָּה. כִּף הוּא בִּר זַע, בְּהֵוָה זְמַנָּא אִף עַל זֶב דְּכָל הָהוּא טִיבּוּ וַיִּקָּר וּשְׁלִימוּתָא לִיהוּי, אֲרֻוִיָּה דְּעֵלְמָא לְבִיכָל וּלְמוֹשְׁתִּי כֹא יִתְנַשִּׁי.

63. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב לֶאֱחָר כֶּן, וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וְיַיִד עֲדָשִׁים. מִהוּ עֲדָשִׁים? עֲגִלְגָּלִים כְּגִלְגָּלִת, וְהִגְלָגַל סוֹבֵב בְּעוֹלָם, כְּלוּמַר שְׁלֹא נִשְׁכַּח מִדְּרָכּוֹ. כִּף הוּא בֶּן אָדָם, בְּאוֹתוֹ זְמַן, אִף עַל גַּב שְׂכָל אוֹתוֹ חֲסֵד וְכְבוֹד וּשְׁלֵמוֹת יְהוּי, דְּרָכּוֹ שֶׁל הָעוֹלָם לְאַבֵּל וּלְשִׁתּוֹת לֹא יִשְׁתַּכַּח.

Genesis 25:34

”וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו, לֶחֶם וְיַיִד עֲדָשִׁים, וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֵּי, וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ; וַיֵּצֵא עֵשָׂו, אֶת-הַבְּכֹרָה”

“And Jacob gave Esau bread and stew of lentils; then he ate and drank, arose, and went his way. Thus Esau despised his birthright.”

Lentils are circular like the orbit that earth follows and never leave its course. Men are the same. Even if a person achieves perfection in this world they must eat and drink because it's the ways of this world.

64. מִתְנַתִּינִי, תֵּנָן אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם מִנְשִׁכָּן, וְעֵתִיד קוֹדֶשָׁא בְּרִיָּה הוּא לְהִתְעוֹרֵר רוּחוֹ אֲזוּר לְקַיִים הַגּוֹף,

64. מִשְׁנָה. שְׁנֵינִי, אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם מִנְשִׁבּוֹת, וְעֵתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִתְעוֹרֵר

רוח אחד לקים הגוף שיהיה כלול מארבע רוחות. זהו שכתוב (יחזקאל לז) מארבע רוחות באי הרוח. בארבע לא כתוב, אלא מארבע רוחות העולם, שיהיה כלול מארבעתם. ולמדנו, אותו הרוח הוא רוח המוליד, הוא הרוח האוכל ושותה, ואין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכות בלבד, ואין בין עולם הזה לתחתית המיתים אלא נקיות והשגת ידיעה. רב נחמן אמר, ואריכות ימים.

שִׁיחָא כָּלִיל מִד' רוּחוֹת. הִדָּא הוּא דְּכִתְיִב (יחזקאל לז) מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי הָרוּחַ. בְּאַרְבַּע לֹא כִתְיִב אֶלָּא מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם, שִׁיחָא כָּלִיל מֵאַרְבַּעֵתָם. וְתֵאֵנָּה, אוֹתוֹ הָרוּחַ הוּא רוּחַ הַמּוֹלִיד, הוּא הָרוּחַ הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֵה. וְאֵין בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְיָמֵי מִשְׁחֵיחוֹ, אֶלָּא שְׁעָבוֹד מַלְכוּת בְּלִבָּד. וְאֵין בֵּין עוֹלָם הַזֶּה, לְתַתְּיוּת הַמֵּיתִים אֶלָּא נְקִיּוּת וְהִשָּׁגַת יְדִיעָה. רַב נְחֻמָּן אָמַר וְאֶרֶיכוּת יָמִים.

The word for 'wind' is 'רוח' 'Ruach' and it represents the force of life inside us. Ruach also means 'direction'

There are four winds that 'breath' life in the world. In the future, the Holy One Blessed be He, would awaken one wind to bring life into the body at the time of the Resurrection.

Ezekiel 37:9 (From the vision and prophecy of the 'Dry Bones', related to the Resurrection)

וַיֹּאמֶר אֵלַי הַנְּבִא אֶל הָרוּחַ הַנִּבָּא בֶן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֵל הָרוּחַ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי הָרוּחַ וַיִּפְחֵי בָהֶרְגִּים הָאֵלֶּה וַיְחִיּוּ.

"Then He said to me, "Prophecy to the breath, prophesy, son of man, and say to the breath, 'Thus says YHVH GOD, "Come from the four winds, O Wind, and breathe on these

slain, that they come to life."

The wind of the Resurrection would be included from the four winds. It is a wind of life that eats and drinks.

There will be no change between the world we live in now and the world after the Resurrection. The difference would be in the type of governance. In this world, we are under the control of human rulers but after the Resurrection, the whole world will be governed by Mashiach.

The Zohar says that the bridge between this world and the Resurrection is purity and knowledge.

Lesson;

The world would continue to be as it is now but without politics and fight for control. Mashiach would remove all the negativity and rule the world. We will still be eating and drinking and life of pleasures would be without negativity.

Until then we need to purify ourselves from all negativity and study the Torah so we will have the merits to live at that time.

65. אָמַר רַב יוֹסֵף, וְכִי יָמוֹת הַמְּשִׁיחַ וְתַתְּיָת הַמֵּיתִים אֵינָם אֶחָד? אָמַר לוֹ, לֹא, שֶׁשְּׁנֵינֵנוּ, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קוֹדֵם לְקַבּוּץ גְּלוּת, קַבּוּץ גְּלוּת קוֹדֵם לְתַתְּיָת הַמֵּיתִים, וְתַתְּיָת הַמֵּיתִים הָאֲחֵרוֹן

65. אָמַר רַב יוֹסֵף וְכִי יָמוֹת הַמְּשִׁיחַ וְתַתְּיָת הַמֵּיתִים לֹא זוֹד הוּא. אָמַר לֵיהּ, לֹא. דְּהִתְנָן, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קוֹדֵם לְקַבּוּץ גְּלוּת, קַבּוּץ גְּלוּת, קוֹדֵם לְתַתְּיָת הַמֵּיתִים,

ותוֹזִיית המֵתִים הוּא אֲזוּרוֹן שֶׁבְכָלֶם. מִנָּא כֵן, דְּכְתִיב (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם ה' גְּדוּזֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֹס הָרֹפֵא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמְזוּבְשֵׁי לְעֻצְבוֹתָם. זוֹ הִיא תוֹזִיית הַמֵּתִים, שֶׁהִיא הָרֹפֵא לְשִׁבּוּרֵי לֵב עַל מַתִּיָּהֶם. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם תּוֹזֵלָה, וְאֲזוּרֵי גְדוּזֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֹס, וְהָרֹפֵא לְשִׁבּוּרֵי לֵב אֲזוּרוֹן עַל הַכֹּל.

The days of Mashiach and the Resurrection of the dead are not the same events. The building of the Holy Temple would be first, then the gathering of the children of Israel from exile. The last event would be the Resurrection as we read in the following verses;

Psalms 147:2,3

”בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֹס.”

”הָרֹפֵא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעֻצְבוֹתָם.”

”YHVH builds up Jerusalem; He gathers the outcasts of Israel.”

”He heals the brokenhearted And binds up their wounds.”

‘builds up Jerusalem’ – Building the Holy Temple.

‘He gathers the outcasts of Israel’ – Gathering the Israelites from all corners of the world.

‘heals the brokenhearted And binds up their wounds’ – The Resurrection of the dead that will heal the broken hearts of those who experienced the pain of death.

66. תֵּנֶן, מִי שֶׁנָּה קוֹדֶם הַקְּבוּץ גְּלוֹת לְתוֹזִיית הַמֵּתִים, כְּדֵאמְרֵינוּ וְיֵהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה. הָאִי מִי שֶׁנָּה, מִאִי עֲבִידֵתֵיהֶו. אָמַר רַב כְּהֵנָּה אָמַר רַבִּי בְרוּקָא, מִקְּבוּץ גְּלוֹת עַד תּוֹזִיית הַמֵּתִים, כַּמָּה צָרוֹת, כַּמָּה מִלְּחָמוֹת יִתְעוֹרְרוּ עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֲשָׁרֵי הַנִּמְלֹט מִהֶם, דְּכְתִיב, (דניאל יב) בָּעֵת הַהִיא יִמְלֹט עִמָּךְ כָּל הַנִּמְצָא בְּתוֹב בְּסֹפֶר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מִהֶם, (דניאל יב) יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצְרְפוּ רַבִּים. רַבִּי יִצְחָק אָמַר מִכָּאן, (זכריה יג) וְיִצְרְפוּתִים כְּצֹרֶף אֶת הַכֶּסֶף וּבְזוּזֵתִים כְּזוּזֹן אֶת הַזָּהָב. וּבְאוֹתָם הַיָּמִים, יִהְיוּ יָמִים אֲשֶׁר יֹאמְרוּ (קהלת יב) אֵין לִי בָהֶם זֹפֶקִין, וּמִשְׁעָה שִׁיעֲבָרוּ הַצָּרוֹת עַד תּוֹזִיית הַמֵּתִים מִי שֶׁנָּה.

The Resurrection will be 40 years after the gathering of the Israelites. During this time, there will be chaos and wars on the Israelites but some would escape this chaos.

Daniel 12:1

”וּבָעֵת הַהִיא יַעֲמֵד מִיכָאֵל הַשָּׂר הַגָּדוֹל הַעֲמֵד עַל בְּנֵי עַמָּךְ וְהִיָּתָה עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא נִהְיָתָה מִהְיוֹת גּוֹי עַד.”

”Now at that time Michael, the great minister who stands guard over the sons of your people, will arise. And there will be a time of distress such as never

occurred since there was a nation until that time; and at that time your people, everyone who is found written in the book, will be rescued.”

The Archangel Michael is the protector of Israel. He will protect those who will be found written in the book that lists those with the merits to be alive at that time.

Rabbi Yehuda says that all will go through a process that will help the people to remove their negativity. It is described in Zechariah 13:9

וְהִבֵּאתִי אֶת הַשְּׁלִישִׁית בְּאֵשׁ וְצִרְפְּתִים כְּצָרָף אֶת הַכֶּסֶף וּבְחֹנִתִים כְּבָחֹן אֶת הַזָּהָב הוּא יִקְרָא בְּשֵׁמִי וְאֲנִי אֶעֱנֶה אֹתוֹ אֲמַרְתִּי עִמִּי הוּא וְהוּא יֹאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי

“And I will bring the third part through the fire, Refine them as silver is refined, And test them as gold is tested. They will call on My name, And I will answer them; I will say, ‘They are My people,’ And they will say, ‘YHVH is my God.’”

Lesson;

As we learn from this Zohar, the Final Redemption is not a quick process. After the revelation of Mashiach, there will be wars in the world and many will die. In Zechariah 13:8 it says “פִּי-שְׁנַיִם בָּהּ, יִכָּרְתוּ יָגוֹעוּ; וְהַשְּׁלִישִׁית, יֹתֵר בָּהּ.” “It will come about in all the land,” Declares YHVH, “That two parts in it will be cut off and perish, But the third will be left in it.”

The third would still go through a cleansing process to remove any leftover negativity that they may have. It's done to purify them and have the merit for the Resurrection.

The Zohar also quotes Ecclesiastes 12:1 saying “Remember also thy Creators in the days of thy youth, While that the evil days come not, Nor the years have arrived, that thou sayest, ‘I have no pleasure in them.’”

The lesson is that at the end of days before the Final Peace, there will be a period of suffering and pain that we would wish not to have.

Two sages in the Talmud say that they wish for Mashiach to come but not to see it. They knew that his coming would be accompanied by horrible wars and chaos in the process of removing the negative and evil from the world.

Our work and studies earn us the merit to be registered in ‘the book’. The merits and purity we achieve in this life save us a lot of pain in the future.

67. רַב הוֹנָא אָמַר, תָּא זִוְי (יהושע ה) כִּי אַרְבַּעִים שָׁנָה הָלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר וְגו' אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל ה', כִּהְיָא זִוְנָא (גופא) הָכָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵף, כָּל אֶלֶין זֹד מִלָּה אָמְרוּ, וְלִסּוּף מ' שָׁנָה שִׁהְצֵרוֹת יַעֲבְרוּ וְהַרְשִׁיעִים יִכְלוּ, יִזְוִי הַמֵּתִים שׂוֹכְנֵי עֵפֶר. מַאי טַעְמָא, מַשְׁוִים דְּכַתִּיב, (נחום א) לֹא תִקּוּם פְּעָמִים צָרָה, וְדִי לָהֶם בְּמָה שִׁעֲבְרוּ. וְדִי לָהֶם בְּמָה תַחֲתִית הַמֵּתִים יִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם בְּיָשׁוּבוֹ, זֶהוּ שְׂכָתוֹב בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד. וְשִׁבּוֹ אֶזְזֵר.

67. רַב הוֹנָא אָמַר, בָּא רָאָה, כִּי אַרְבַּעִים שָׁנָה הָלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר וְגו' אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל ה' – כְּמוֹ כֵּן [הגוף] כָּאן. אָמַר רַב יוֹסֵף, כָּל אֵלּוּ דְּבַר אֶחָד אָמְרוּ. וְלִסּוּף אַרְבַּעִים שָׁנָה, שִׁהְצֵרוֹת יַעֲבְרוּ וְהַרְשִׁיעִים יִכְלוּ, יַחֲיוּ הַמֵּתִים שׂוֹכְנֵי עֵפֶר. מַה הַטַּעַם? מַשְׁוִים שְׂכָתוֹב (נחום א) לֹא תִקּוּם פְּעָמִים צָרָה, וְדִי לָהֶם בְּמָה שִׁעֲבְרוּ. וּמִזְמַן תַּחֲתִית הַמֵּתִים יִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם בְּיָשׁוּבוֹ, זֶהוּ שְׂכָתוֹב בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד.

Rav Huna says that the children of Israel wandered in the wilderness for forty years because they didn't follow the words of God. Because of their sins, the old generation had to die in the wilderness during the forty years, before coming to the 'Promised Land'.

Mashiach will lead the people through forty years of the cleansing process. During this time of wars, pain, and death, some would be cleansed and all wicked would be removed before arriving at the time of the Resurrection.

When the dead rise to immortality, the Light from the upper levels would flow continuously to this world as it says in Zechariah 14:9

“וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהוָה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.”

“And YHVH will be king over all the earth; in that day YHVH will be one, and His name one.”

The word for 'his name' 'שְׁמוֹ' has the numerical value 346 as for 'רצון' and 'צנור' 'his will', 'Pipe/Channel'. When the Light flows continuously to our world that was created with the 'will' of the Creator, there will be no more separation between the Light and the vessel, Malchut.

Lesson;

For a full revelation of Light we need a pure vessel and for that reason, a process of 40 years is required.

Moses went up to Mount Sinai to be with God for 40 days and nights before he could receive the Torah. Moses had the pure vessel that allowed him to receive and bring down the Torah but when he came down and saw the corruption of the Golden Calf, the Tablets broke down because the 'vessel' of the nation was not pure enough to receive the Torah.

The Second Torah that Moses received was on a lower level that fit the spiritual state of the people. It was made as a guide for soul correction and purification. After the coming of Mashiach, a new Torah will be revealed to match the Light at that time.

A Mikveh for spiritual purification requires a measure of at least 40 Se'ah (Old unit measure of volume)

The Flood was going on for 40 days and 40 nights to cleanse the earth.

Goliath the Philistine threatened the army of Israel for 40 days until he was killed by King David.

King David reigned for 40 years.

Forty days before a baby is conceived, heavens announce the matching spouse for the new soul.

68. רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲרָף, הָיָה יָתִיב, וְהוּא קָא מַצְטַעַר בְּנִפְשׁוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לֵיהּ זִיזוּ נְהִירוּ בּוֹצִינָא דְעֻלְמָא לְמָה זִשְׁכֵּן. אָמַר לֵיהּ, זִיזוּ וְדִזְזִילוּ סְגִי עֹאֵל בִּי, דְּהָא אֲנָא זִמְמִי מָה דְּאִתְעֵרוּ זִבְרָנָא מֵאֲרִי בִּתְנִיתָא, דְּשִׁאֲרַת עֲלִייתָהּ רוּחַ קְדִישִׁין.

68. רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲרָף הָיָה יוֹשֵׁב, וְהָיָה מַצְטַעַר בְּנִפְשׁוֹ מְאֹד. נִכְנַס לִפְנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לוֹ, מִרְאָה הָאֹר שֶׁל מְאֹר הָעוֹלָם לְמָה חֲשׂוֹכִים? אָמַר לוֹ, מִרְאָה וּפְתַח רַב נִכְנַס בִּי, שְׁהִירִי אֲנִי רוּחָהּ מַה שֶּׁהִתְעוֹרְרוּ חֲבֵרֵינוּ בְּעָלֵי הַבְּרִיתָא, שֶׁשׁוּרָה עֲלֵיהֶם רוּחַ שֶׁל קְדוּשִׁים,

והוא דאתער, דבשתייתי יהא פורקנא, שפיר. אבל
אנא זומי אורכא יתירא על אינן דירא עפרא, דבאלף
שתייתי לזמן (שמות י' ע"א) ארבע מאות ותמנא שנין
מניה, יהיו קיימין כל דירי עפרא בקיימיהון. ובגני כף
אתערו זבירנא, על פסוקא דקרא לון בני זות, זות, -
דיתערון לזות שנה, והיינו דכתיב, (ויקרא כה) בשנת
היובל הזאת תשובו איש אל אזורותיו. כשישעיתלם
הזאת, שהוא זמשת אלפים וארבע מאות ותמנא,
תשובו איש אל אזורותיו, אל נשמתו, שהיא אחרתו
ונחלתו.

והוא דאתער, דבשתייתי יהא פורקנא, שפיר. אבל
אנא זומי אורכא יתירא על אינן דירא עפרא, דבאלף
שתייתי לזמן (שמות י' ע"א) ארבע מאות ותמנא שנין
מניה, יהיו קיימין כל דירי עפרא בקיימיהון. ובגני כף
אתערו זבירנא, על פסוקא דקרא לון בני זות, זות, -
דיתערון לזות שנה, והיינו דכתיב, (ויקרא כה) בשנת
היובל הזאת תשובו איש אל אזורותיו. כשישעיתלם
הזאת, שהוא זמשת אלפים וארבע מאות ותמנא,
תשובו איש אל אזורותיו, אל נשמתו, שהיא אחרתו
ונחלתו.

Rabbi Yehoshua saw Rabbi Elazar ben Arach sitting and great sadness on his face. He asked him why the light on your face is dimmed. Rabbi Yehoshua answered that he experienced great fear after learning that the sages with holy spirit say that the Final Redemption. would be in the sixth millennia. I find it good, he said, but also I see that the dwellers in the earth will stay buried 408 years after the beginning of the sixth millennia, and then all will rise back to life.

Leviticus 25:13

”בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחרתו.”

”In this (הזאת) Year of Jubilee, each of you shall return to his own property.”

This Zohar brings this verse to show where they took the understanding of the time of the Redemption. The word ‘הזאת’ ‘In this’ has the ה at the beginning that implies 5000. The other word ‘זאת’ equals to 408. The sixth millennia start after 5000 years and the resurrection 408 years later in 5408.

Lesson;

Year 5408 Hebrew calendar was the year 1647 in the Gregorian calendar. The time has passed but the spiritual principle is strong.

There’s always a process of preparation, cleansing before the revelation of Light. The system was designed for us to be able to continue working on the Zohar.

On the Jubilee year, each person will return to his own property. It means that the soul will return to its body.

Also, the land is freed from all leases and return to its owners. All debts are forgiven.

God gave us this life to work on this earth and when the time comes we are released from work and go back to being part of the land, which is the aspect of ‘dwellers’ and ‘sleepers’ of the earth. In the Final Redemption, the souls are cleansed from all debts and return to the bodies into a state of freedom from work.

69. (עוד) אמר רבי יהושע לא תקשי לך האי, דהא
69. [עוד] אמר רבי יהושע, שנה לא יהיה לך
קשה, שהרי שנינו, שלש בתות הן: של

צדיקים גמורים, ושל רשעים גמורים, ושל בינונים. צדיקים גמורים יקומו בקימה של מתי ארץ ישראל, מהיום כמה שנים, שהם קודמים בתחלה בשנת הארבעים של קבוצ גליות. והאחרונים כלם לזמן ארבע מאות ושמונה שנה לאלף הששי, כמו שאמרנו. מי יזכה לארץ הזה? מי יתקיים בקיים דתו בין הזמן הזה, ועל פן אני מצטער בנפשי.

גמורים ושל בינונים. צדיקים גמורים יקומו בקימה של מתי ארץ ישראל, מהיום כמה שנים, שהם קודמים בתחלה בשנת הארבעים של קבוצ גליות. והאחרונים כלם לזמן ארבע מאות ושמונה שנה לאלף הששי, כמו שאמרנו. מי יזכה לארץ הזה? מי יתקיים בקיים דתו בין הזמן הזה, ועל פן אני מצטער בנפשי.

70. אמר ליה, רבי, הא תנינן, (בראשית א) יהי אור, יהי ר"ז. חזר ואמר, בתשובה יתקדם הכל. אמר רבי יהושע, אם לא שאמרת כך, חסמנו את הפיות לצפות לגאולה כל יום, שבתוב (יחזקאל לג) חסן ישועות. מהו ישועות? אלו המצפים ישועות בכל יום.

70. אמר ליה, רבי, הא תנינן, (בראשית א) יהי אור, יהי ר"ז. חזר ואמר, בתשובה יתקדם כלל. אמר רבי יהושע, אי לאו דאמרת הכי, אזוסימנא פומין למצפיי פורקנא כל יומא, דכתיב, (ישעיה לג) זוסן ישועות. מהו ישועות, אלו המצפים ישועות בכל יום.

71. מהי דעתו של רבי אלעזר? הינו מה שכתוב ורבים מישני אדמת עפר יקיצו. ממשמע שכתוב מישני, אלו הם הצדיקים הנקדמים בחייהם קדם זה. וכמה שנים הם נקדמים? רבי יהודה אומר, מאתים ועשר שנים. רבי יצחק אומר, רד"י שנה, שכתוב (במדבר כד) ויר"ד מיעקב וגו'. יר"ד שנה נקדמים הצדיקים לשאר כל אדם. רב נחמן אמר, לפי השעור שנבלה בעפר. אמר לו רבי יוסי, אם כן, הרבה תחיות היו, אלא כל התחיות יהיו באותו הזמן, וזהו שנאמר בחזון, (דניאל י) ואמת הדבר וצבא גדול.

71. מה הוא דעתו דרבי אלעזר. היינו דכתיב, (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו. משמע דכתיב מישני אלו הם הצדיקים הנקדמים בזייתיהם קודם זה. וכמה שנים הם נקדמים, רבי יהודה אומר מאתים ועשר שנים. רבי יצחק אומר, רד"י שנה, דכתיב, (במדבר כד) ויר"ד מיעקב וגו'. יר"ד שנה נקדמים הצדיקים לשאר כל אדם. רב נחמן אמר, לפי השיעור שנבלה בעפר. אמר ליה רבי יוסי, אם כן הרבה תחיות הוו, אלא כל התחיות יהיו באותו הזמן, והאי דאתמר בזוזון (דניאל י) ואמת הדבר וצבא גדול.

72. ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם. רבי אבהו פתח ואמר, (שיר א) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. ששנינו, ארבע תקופות וארבעה זמנים משנים זו מזו יעברו הצדיקים לעתיד לבא. האחד – אותו זמן ישגא החכמה בעולם וישגו השגה מה שלא השיגו בזה העולם. ששנינו, אמר רבי פנחס, השגת הצדיקים לעתיד לבא יותר ממלאכי השרת, שכתוב (ישעיה יא) כמים לים מכסים, השני תתעסקו. (סוהר) (עד כאן מדרש הנעלם)

72. (בראשית כו) ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם. רבי אבהו פתח ואמר, (שיר השירים א) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. דתנינן, ארבע תקופות וארבע זמנים משונים זו מזו יעברו הצדיקים לעתיד לבא. האחד, אותו זמן ישגא החכמה בעולם וישגו השגה מה שלא השיגו בזה העולם. דתנינן, אמר רבי פנחס, השגת הצדיקים לעתיד לבא, יותר ממלאכי השרת דכתיב, (ישעיה יא) כמים לים מכסים. השני תתעסקון (חסר) (עד כאן מדרש הנעלם)

73. ויגדלו הנערים, הצד של אברהם גרם להם להתגדל וזכותו סייע להם, הוא היה מחנך אותם במצוות, שכתוב כי ידעתיו אשר

73. (בראשית כה) ויגדלו הנערים. סטרא דאברהם גרים לון לאתגדלא וזכותיה סייע לון, הוא הוה מונוף לון במצוות, דכתיב, (בראשית יח) כי ידעתיו אשר

למען יצוה את בניו וגו', לרבות יעקב ועשו. ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד וגו'. אמר רבי אלעזר, כל אחד ואחד נפרד לדרבו, זה לצד האמונה – וזה לצד של עבודה זרה.

74. וכן היה במעווי הרבקה, התמן כל זר איל לסטריה. דכד איהי אשתדלת בעובדין דכשרן או עברת סמיה לאתר טב למעבד פקודי דאורייתא, הוה יעקב וזרי ודוויק לנפקא, וכד הוות אלא סמיה לאתר עבודה זרה, ההוא רשע בטש לנפקא, ואוקמוה. ובגין כך, כד אתבראו ונפקו לעלמא, כל זר אתפרש ואזיל ואתמישך בדוכתיה דאתווי ליה, ועל דא, (בראשית כה) ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד וגו'.

75. ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו. הרי פרשוהו, [כמו] שכתוב איש ידע ציד איש שדה. וכתוב שם (בראשית י) הוא היה גבר ציד. [מהו] איש שדה, לקח את בני האדם ולהרג אותם. והוא אמר שעשה תפלה, וצד אותו בפיו. איש שדה, משום שחלק גורלו אינו בישוב, אלא במקום חרב, במדבר, בשדה, ועל זה איש שדה.

76. ואם תאמר, איך יצחק לא ידע את כל מעשיו הרעים של עשו, והרי השכינה היתה עמו? שאם לא שרתה עמו שכינה, איך יכל לברך את יעקב בשעה שברך אותו? אלא ודאי ששכינה היתה דרה עמו בבית ודרה עמו תמיד, אבל לו הודיעה לו, כדי שיתברך יעקב בלי דעתו, אלא בדעתו של הקדוש ברוך הוא. וכך צריך, שבשעה ההיא שנכנס יעקב לפני אביו, נכנסה עמו שכינה, ואז ראה יצחק בדעתו שראוי לברכה ויתברך מדעת השכינה.

77. בא ראה, [פעם אחת היה יושב רבי שמעון ושאר החברים. נכנס לפניו רבי אלעזר בנו. אמרו לרבי שמעון, דבר גדול רצינו לבקש לפניך בענינם של יעקב ועשו, איך לא רצה יעקב לתת לעשו תבשיל עדשים עד

יצוה את בניו וגו', לאסגא יעקב ועשו. (בראשית כה) ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד וגו'. אמר רבי אלעזר, כל זר וזר וזר אתפרש לארזיה, (דף קלטע"א) דא לסטרא דמדינותא ודא לסטרא דעבודה זרה.

74. וכן הוה במעווי הרבקה, התמן כל זר איל לסטריה. דכד איהי אשתדלת בעובדין דכשרן או עברת סמיה לאתר טב למעבד פקודי דאורייתא, הוה יעקב וזרי ודוויק לנפקא, וכד הוות אלא סמיה לאתר עבודה זרה, ההוא רשע בטש לנפקא, ואוקמוה. ובגין כך, כד אתבראו ונפקו לעלמא, כל זר אתפרש ואזיל ואתמישך בדוכתיה דאתווי ליה, ועל דא, (בראשית כה) ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד וגו'.

75. (בראשית כה) ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, הא אוקמוה, (כמה) דכתיב, איש ידע ציד איש שדה. וכתוב התיב, (בראשית י) הוא היה גבור ציד (ד"א ל"ג מאי) איש שדה, לקפוזא לון לבני נשא ולקטלא לון, ואיהו אמר דעבד עולותא וצייד ליה בפומיה. איש שדה, בגין דזוולק עדיב לאו איהי בישובא, אלא באתר זורוב. במדברא, בזוקלא, ועל דא איש שדה.

76. ואי תימא, היך לא ידע יצחק כל עובדיו בישין דעשו, והא שכינתא הות עמיה, דאי לא שריא עמיה שכינתא, היך יכיל לברכא ליה ליעקב בשעתא דברכיה. אלא ודאי שכינתא הות דיירא עמיה בביתא ודיירא עמיה תדיר, אבל לא אודעא ליה, בגין דיתברך יעקב בלא דעתיה אלא בדעתיה דקודשא בריך הוא. והכי אצטריך, דבההיא שעתא דעאל יעקב קמי אבוהי עאלת עמיה שכינתא. וכדין זומא בדעתוי יצחק דאתווי לברכא, ויתברך מדעתא דשכינתא.

77. תא וזוי, (ס"א זמנא חדא, הוה יתיב רבי שמעון ושאר חברייא, עאל קמיה רבי אלעזר בריה. אמרו ליה לרבי שמעון, מלתא רבתא בעינן למבעי קמך בעניינא דיעקב ועשו. איך לא בעא יעקב למיהב לעשו תבשיל

שִׁמְכֵר לֹא אֶת בְּכוֹרְתָּ? וְעוֹד, שְׁאֵמֵר עֲשׂו
לִיצְחָק אֲבוּהוּ, וְיַעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעָמִים.

78. אָמַר לוֹן, בְּהַדִּין שִׁיעָתָא, אַתָּון זְוִיבִים לְקַבְּלָא מַלְקוֹת. דְּהֵאֲמַנְתוֹן לַפְתָּגְמוּ דִיעָקֵב, דְּהֵא קָרָא אֶסְהִיד עָלֵיהּ, (בְּרַאשִׁית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם. וְתוּ כְּתִיב, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֲמוֹת לִיעָקֵב. אֲלֵא, כִּךְ הוּא עֲזִיזִינָה דִיעָקֵב עִם עֲשׂו, בְּגִין דִּעֲשׂו הוּא סִנִּי לְבִכִּירוּתָא בְּקִדְמִיתָא, וְהוּא בְּעִי מַנִּיה דִּיעָקֵב דְּלִסְבָּה לִיה אֲפִילוּ בְּלֵא כִסָּף. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית כה) וַיֹּאכַל וַיִּשֶׁת וַיִּקֶּם וַיִּלְךְ וַיָּבֹז עֲשׂו אֶת הַבְּכוֹרָה.

79. וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֲשׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב – הֵנָּה פְּרִשׁוּהָ שְׁהָרִי בְּשִׁבְלֵי הָאֵבֶל שֶׁל אֲבִרְהָם זֶה הָיָה, אֲבָל וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב נָזִיד הָיָה צָרִיד לְהִיוֹתוֹ אֲלֵא וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב נָזִיד, שְׁהוּא הָיָה יוֹדֵעַ אֶת הַשֶּׁרֶשׁ שֶׁלֹּא בְּאוֹתוֹ צָד שְׁנֵדֵבֵק בּוֹ, מִשּׁוּם כִּךְ עָשָׂה תַבְשִׁילִים אֲדָמִים, עֲדָשִׁים תַבְשִׁיל אָדָם, שְׁהַתַּבְשִׁיל הָיָה מְשַׁבֵּר אֶת הַבֶּחַ וְהַחֲזִק שֶׁל הָדָם הָאָדָם כְּדִי לְשַׁבֵּר אֶת חֲזָקוֹ וְכַחוֹ, וּמִשּׁוּם כִּךְ עָשָׂה לוֹ בְּחֻמְכָּה כְּמוֹ אוֹתוֹ הַצָּבֵעַ הָאָדָם.

80. וְעַל הַתַּבְשִׁיל הַהוּא נִמְכָּר לוֹ לְעֶבֶד וּמְכָר בְּכוֹרְתּוֹ לִיעָקֵב, וּבִשְׁעָה הַהִיא יָדַע יַעֲקֹב, שֶׁבְּשִׁבְלֵי שְׁעִיר אֶחָד שִׁיקְרִיבּוּ יִשְׂרָאֵל לְדֶרֶגָה שְׁלֹו, וְיִתְהַפֵּךְ לְעֶבֶד לְבָנָיו וְלֹא יִקְטֹרֵג לָהֶם. וּבְכָל הַלֵּךְ יַעֲקֹב עִם עֲשׂו בְּחֻמְכָּה, מִשּׁוּם אוֹתָהּ הַדֶּרֶגָה שֶׁל עֲשׂו הַחֲכָם, וְלֹא יָכַל לְשַׁלֵּט, וְנִכְנַע וְלֹא נִטְמָא [בּוֹ] בֵּיתוֹ, וְהוּא יָגַן עָלָיו.

81. [וַיֹּאמֶר עֲשׂו אֶל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאֲדָם הָאָדָם הַזֶּה. לְמָה כְּתוּב פְּעָמִים הָאָדָם? אֲלֵא מִשּׁוּם שֶׁכָּל מָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ – אָדָם, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר וַיֵּצֵא הָרָאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. וְתַבְשִׁילוֹ אָדָם, שֶׁכְּתוּב מִן הָאֲדָם הָאָדָם הַזֶּה. וְאַרְצוֹ אֲדָמָה, שֶׁכְּתוּב אֶרֶץ שְׁעִיר שָׂדֶה אָדָם. וְאַנְשֵׁיוֹ אֲדָמִים, שֶׁכְּתוּב הוּא עֲשׂו אֲבִי אָדָם. וּמִי שֶׁעֲתִיד לְהַפְּרֵעַ מִמֶּנּוּ אָדָם, שֶׁכְּתוּב דּוֹדִי צַח וְאָדָם. וְלִבּוֹשׁ אָדָם, שֶׁכְּתוּב מִדּוּעַ אָדָם לְלִבּוֹשֶׁךָ. וְכְּתוּב מִי זֶה בָּא מֵאָדָם.]

דְּטְלוּפְחִין עַד דְּזַבִּין לִיה בְּכִירוּתָא דִּילִיה, וְעוֹד דְּאֵמֵר עֲשׂו לִיצְחָק אֲבוּהוּ, וְיַעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעָמִים.

78. אָמַר לוֹן, בְּהַדִּין שִׁיעָתָא, אַתָּון זְוִיבִים לְקַבְּלָא מַלְקוֹת. דְּהֵאֲמַנְתוֹן לַפְתָּגְמוּ דִיעָקֵב, דְּהֵא קָרָא אֶסְהִיד עָלֵיהּ, (בְּרַאשִׁית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם. וְתוּ כְּתִיב, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֲמוֹת לִיעָקֵב. אֲלֵא, כִּךְ הוּא עֲזִיזִינָה דִיעָקֵב עִם עֲשׂו, בְּגִין דִּעֲשׂו הוּא סִנִּי לְבִכִּירוּתָא בְּקִדְמִיתָא, וְהוּא בְּעִי מַנִּיה דִּיעָקֵב דְּלִסְבָּה לִיה אֲפִילוּ בְּלֵא כִסָּף. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית כה) וַיֹּאכַל וַיִּשֶׁת וַיִּקֶּם וַיִּלְךְ וַיָּבֹז עֲשׂו אֶת הַבְּכוֹרָה.

79. (בְּרַאשִׁית כה) וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב נָזִיד וַיָּבֹא עֲשׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב, הָאֵ אֲוִקְמוּהָ דְּהֵא בְּגִין אֲבִלּוּתָא דְּאֲבִרְהָם הָיָה, אֲבָל וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב נָזִיד מִבְּעִי לִיה, אֲלֵא וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב נָזִיד, דְּאִיהוּ הָיָה יָדַע עֲקָרָא (דָּף קִלְטָע"ב) דִּילִיה, בְּהֵאֲוֵא סְטָרָא דְּאִתְדַּבֵּק בֵּיה, וּבְגִין כִּךְ עֲבַד תַּבְשִׁילִין סוּמְקִין. עֲדָשִׁים, תַּבְשִׁיל סוּמְקָא, דְּתַבְשִׁילָא דָּא מִתְבַּר וְזִילָא וְתוּקְפָא דְּדָמָא סוּמְקָא בְּגִין לְתַבְרָא תוּקְפִיה וְזִילִיה. וּבְגִין כִּךְ, עֲבַד לִיה בְּזֻמְמָתָא, כְּהֵאֲוֵא וְזִילָא סוּמְקָא.

80. וְעַל הַהוּא תַבְשִׁילָא אֲוִרְבֵּן לִיה לְעֶבֶדָא וּבְגִין בְּכִירוּתִיה לִיעָקֵב. וּבְהֵאֲוֵא שִׁיעָתָא יָדַע יַעֲקֹב דְּבְגִין שְׁעִיר זֹד דִּיקְרָבּוֹן יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי דְּרָגָא דִּילִיה, וְיִתְהַפֵּךְ לְעֶבֶדָא לְבָנָיו וְלֹא יִקְטֹרֵג לוֹן. וּבְכָל אֹל יַעֲקֹב לְגַבִּיהָ דִּעֲשׂו בְּזֻמְמָה, בְּגִין הַהוּא דְּרָגָא זֻכִּים דִּעֲשׂו, וְלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה וְאִתְכַּפֵּיָא וְלֹא אֶסְתָּאב (בִּיה) בֵּיתִיה וְאִיהוּ יָגַן עָלֵיהּ.

81. (חֲסֵר, וּמִצְאָנוּ בְּסִפְרָא אַחֲרִינָא וּז"ל וַיֹּאמֶר עֲשׂו יַעֲקֹב (בְּרַאשִׁית כח) הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאֲדָם הָאָדָם הַזֶּה. אֲמַאי כְּתִיב תְּרִי זְמַנִּי הָאָדָם, אֲלֵא, בְּגִין דְּכָל מָה דְּאִית בִּיה אָדָם, כְּמָה דְּאִת אֲמַר (בְּרַאשִׁית כה) וַיֵּצֵא הָרָאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. וְתַבְשִׁילוֹ אָדָם דְּכְתִיב מִן הָאֲדָם הָאָדָם הַזֶּה, וְאַרְעָא דִּילִיה אֲדוּמָה דְּכְתִיב (בְּרַאשִׁית לב) אֶרֶץ שְׁעִיר שָׂדֶה אָדָם, וּגוֹבְרִין דִּילִיה אֲדוּמִין דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית לו) הוּא עֲשׂו אֲבִי אָדָם. וּמֵאֵן דְּזָמִין לְאַתְפְּרֵעָא מַנִּיה אָדָם דְּכְתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) דּוּדִי צַח וְאָדָם, וְלִבּוֹשִׁיהָ אָדָם דְּכְתִיב, (יִשְׁעִיָה סג) מִדּוּעַ אָדָם לְלִבּוֹשֶׁךָ, וְכְתִיב (יִשְׁעִיָה סג) מִי זֶה בָּא מֵאָדָם).

82. אמר רבי יהודה, וכן בלבן אתווי הכי, בגין דהא איהו ורשא הוה, כמה דכתיב (בראשית ל) נזשת ויברכני יי בגללה, ואף על גב דיעקב אקרי גבר שלים, בגין כך הוה שלים עם מאן דאצטרף ליה למיהר עמיה ברזומי הוה אויל, ועם מאן דאצטרף למיהר עמיה בדינא קשיא ובעקימו הוה אויל, בגין דתרי (קמ"ו ע"א) זולקי הוו ביה, ועליה כתיב, (תהלים יח) עם זוסיד תתזוסד ועם עקש תתפתל. עם זוסיד בסטרא דזוס"ד, ועם עקש בסטרא דדינא קשיא, כלא כדקא יאות.

83. (בראשית כו) ויהי רעב בארץ מלכד הרעב הראשון וגו'. רבי יהודה פתח ואמר, (שם יא) ה' צדיק יבחן ורשע ואהב [ר"ת נחש] חמס שנאה נפשו. כמה מעשי הקדוש ברוך הוא מתקנים, וכל מה שהוא עושה – הכל על הדין והאמת, בכתוב (דברים לב) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא.

84. בא ראה, לא דן הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון עד שצוה אותו לתועלתו שלא יסטה לבו ורצונו לדרך אחרת כדי שלא יטמא, והוא לא נשמר, ועבר על מצוות אדוניו, ואחר כן דן אותו בדין.

85. ועם כל זה לא דן אותו בראוי לו, והאריך עמו את רגזו והתקנים יום אחד שהוא אלף שנים, פרט לאותם שבעים שנים שמסר לדרך המלך, שלא היה לו מעצמו כלום.

86. כמו כן אינו דן את האדם במעשיו הרעים שהוא עושה תמיד, שאם כך לא יכול העולם להתקנים, אלא הקדוש ברוך הוא מאריך רגזו עם צדיקים, ועם רשעים יותר מהצדיקים. עם הרשעים כדי שישבו בתשובה שלמה, שיתקינו בעולם הזה ובעולם הבא, בכתוב (יחזקאל לג) חי אני נאם ה' וגו' אם אחפץ וגו' כי אם בשוב רשע מדרך וחייה, וחייה בעולם הזה, וחייה בעולם

82. אמר רבי יהודה, וכן בלבן אתווי הכי, בגין דהא איהו ורשא הוה, כמה דכתיב (בראשית ל) נזשת ויברכני יי בגללה, ואף על גב דיעקב אקרי גבר שלים, בגין כך הוה שלים עם מאן דאצטרף ליה למיהר עמיה ברזומי הוה אויל, ועם מאן דאצטרף למיהר עמיה בדינא קשיא ובעקימו הוה אויל, בגין דתרי (קמ"ו ע"א) זולקי הוו ביה, ועליה כתיב, (תהלים יח) עם זוסיד תתזוסד ועם עקש תתפתל. עם זוסיד בסטרא דזוס"ד, ועם עקש בסטרא דדינא קשיא, כלא כדקא יאות.

83. (בראשית כו) ויהי רעב בארץ מלכד הרעב הראשון וגו'. רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים יא) ה' צדיק יבחן ורשע ואהב [ר"ת נחש] חמס שנאה נפשו. כמה עובדיו הקודש ברוך הוא מתתקן, וכל מה דאיהו עביר כלא על דינא וקשיוט, כמה דכתיב, (דברים לב) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא.

84. תא וזוי, לא דן קודשא ברוך הוא לאדם קדמא עד דפקיד ליה לתועלתיה, דלא יסטי לביה ורעותיה לארזו אורא בגין דלא יסתאב. ואיהו לא אסתמור, ועבר על פקודי דמאריה ולבתר כן דן ליה דינא. (דף קמ ע"א)

85. ועם כל דא, לא דן ליה כדקא וזוי ליה, ואוריה עמיה רוגזיה ואתקנים יומא זוד דאיהו אכלף שגין, בר אינון שבעים שנים דמסר ליה לדרך מלכא דלא הוה ליה מוצריה כלום.

86. כגוונא דא, לא דן ליה לבר נש בעובדיו בישין דאיהו עביר תדיר, דאי הכי לא יכיל עלמא לאתקיימא, אלא קודשא ברוך הוא אריה רוגזיה עם צדיקא, ועם רשיעא יתיר מצדיקא. עם רשיעא בגין דיתובון בתיבתא שלימתא, דיתקיימון בהאי עלמא ובעלמא דאתי. כמה דכתיב, (יחזקאל לג) וזי אני נאם יי וגו' אם אחפץ וגו' כי אם בשוב רשע מדרך וזויה, וזויה בעלמא דין, וזויה בעלמא דאתי, ועל דא אוריה רוגזיה

הבא. ועל כן מאריך להם את רגזו תמיד. או כדי שיצא מהם גזע טוב בעולם כמו שהוציא את אברהם מתרת, שהוא גזע טוב ושרש וחלק טוב לעולם.

87. אבל הקדוש ברוך הוא מדרקדק עם הצדיקים תמיד בכל המעשים שהם עושים, משום שהוא יודע שלא יסנו ימינה ושמאלה, ומשום כך בוחן אותם, לא בשבילו, שהרי הוא יודע את היצר וכח האמונה שלהם, אלא כדי להרים ראשם בשבילם.

88. כמו זה עשה לו לאברהם, שכתוב (בראשית כב) והאלהים נסה את אברהם. מה זה נסה? הרמת נס, כמו שנאמר (ישעיה כב) הרימו נס, שאנו נס, הרים דגלו בכל העולם. ואף על גב שזה נתבאר, בשביל זה הקדוש ברוך הוא הרים את דגלו של אברהם בעיני כלם. זהו שכתוב נסה את אברהם. אף כך הקדוש ברוך הוא, כדי להרים את דגל הצדיקים, הוא בוחן אותם להרים את ראשם בכל העולם.

89. צדיק יבחן, מה הטעם? אמר רבי שמעון, משום שהקדוש ברוך הוא, כשמתרצה בצדיקים, מה כתוב? (ישעיה נג) וה' חפץ דכאו החלי, ובארוהו. אבל משום שרצונו של הקדוש ברוך הוא לא מתרצה אלא בנשמה, אבל בגוף לא. שהרי הנשמה דומה לנשמה של מעלה, והגוף אינו ראוי להאחז למעלה, ואף על גב שדמות הגוף היא בסוד עליון.

90. ובא וראה, בזמן שהקדוש ברוך הוא מרצה מנשמת האדם להנות [להאיר] בה, הוא מכה את הגוף כדי שתשלוט הנשמה, שהרי בעוד הנשמה עם הגוף, הנשמה לא יכולה לשלוט. שכאשר יש רע [נשבר] לגוף, הנשמה שולטת. צדיק יבחן, מה זה צדיק יבחן? כמו שנאמר (ישעיה כח) אבן בחן. כך גם צדיק יבחן, מחזק אותו. כאבן בחן הוא שהיא פנת יקרת, כך גם צדיק יבחן.

לון תדיר. או בגין דיפוק מנהון גזעא טבא בעלמא כמה דאפיק אברהם מתרתו דאיהו גזעא טבא, ושרשא וזולקא טבא לעלמא.

87. אבל קודשא בריך הוא מדרקדק עם צדיקא תדיר, בכל עובדין דאינון עבדין. בגין דיידע דלא יסטון לימינא ושמאלא, ובגין כך אבזיון לון. לאו בגיניה, דהא איהו ידע יצרא ותיקפא דמהימנותא דלהון, אלא בגין לארמא רישיהון בגיניהו.

88. כגוונא דא, עבד ליה לאברהם, דכתיב, (בראשית כב) והאלהים נסה את אברהם. מאי נסה, הרמת נס. כמה דאת אמר (ישעיה כב) הרימו נס, שאנו נס, ארים דגלא דיכיה בכל עלמא, ואף על גב דהא אתמר, בגין דא קודשא בריך הוא ארים דגלא דאברהם בעיניהון דכלא, דהא הוא דכתיב נסה את אברהם, אף הכי קודשא בריך הוא בגין לארמא דגלא דצדיקא איהו בזיון לון, לארמא רישיהו בכל עלמא.

89. (תהלים יא) צדיק יבזון, מאי טעמא, אמר רבי שמעון בגין דקודשא בריך הוא כד אתרעי בהו בצדיקא, מה כתיב, (ישעיה נג) וי' חפץ דכאו החלי. ואוקמוה. אבל בגין דרעותא דקודשא בריך הוא, לא אתרעי אלא בנשמותא, אבל בגופא לא, דהא נשמותא איהי דמיא לנשמותא דלעילא, וגופא לאו איהו וזוי לאתאודא לעילא, ואף על גב דדיוקנא דגופא ברוך עלאה (דף קמ ע"ב) איהו.

90. ותא וזוי, בזמןא דקודשא בריך הוא אתרעי בנשמותיה דבר נש, לאתהנאה (נ"א לאתנהרא) בה, בזוי לגופא בגין דתשלוט נשמותא. דהא בעוד דנשמותא עם גופא, נשמותא לא יכלא לשלטאה. דכד אתרע (נ"א אתבר) גופא, נשמותא שולטא. צדיק יבזון, מאי צדיק יבזון, כמה דאת אמר, (ישעיה כח) אבן בחן, הכי נמי צדיק יבזון, אתקיף ליה. כהאי אבן בחן, דהיא (ישעיה כח) פנת יקרת, הכי נמי צדיק יבזון.

91. וְרַשָּׁע וְאוֹהֵב זֶמֶס שִׁנְאָה נִפְשׁוֹ. מֵאִי שִׁנְאָה נִפְשׁוֹ, סִלְקָא דְעֵתָךְ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָיִי דְנִפְשׁוֹ שִׁנְאָה לְהֵהוּא רַשָּׁע. אֲלָא הֵהוּא דְרַגָּא דְכָל נִשְׁמָתִין תַּלְיִין בֵּיתָה, שִׁנְאָה נִפְשׁוֹ דְהֵהוּא רַשָּׁע, דְלֹא בָעִיָּא לָהּ כָּלָל. לֹא בָעִיָּא לָהּ לֹא בְעֻלְמָא דִּין וְלֹא בְעֻלְמָא דְאֵתִי. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (תהלים יא) וְרַשָּׁע וְאוֹהֵב זֶמֶס שִׁנְאָה נִפְשׁוֹ, וְדֹאִי. דְּבַר אֲזוּר שִׁנְאָה נִפְשׁוֹ, כְּמָה דְאֵת אֲמַר, (עמוס ו) נִשְׁבַּע אֲדֹנִי יְהוָה בְּנִפְשׁוֹ, וּבְגִין כֶּךָ צְדִיק יִבְזֹז. יִבְחֵן.

92. בֵּא רְאָה, בְּשִׁבְרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָאֲדָם, צִוָּה אוֹתוֹ לְהִשְׁיב לוֹ. נִתֵּן לוֹ חֲכָמָה, הִתְעַלָּה בְּדִרְגָּתוֹ לְמַעְלָה. בְּשִׁירָד לְמַטָּה, רְאָה תְּשׁוּקַת הַיָּצֵר הָרַע וְנִדְבַק בּוֹ, וְשָׂכַח כָּל מַה שֶּׁהִתְעַלָּה [שֶׁהִסְתַּכַּל] בְּכַבּוּד הָעֲלִיּוֹן שֶׁל רְבוֹ.

93. בֵּא נָח, בְּהִתְחַלָּה כְּתוּב (בראשית ו) נָח אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה, וְאַחֵר כֶּךָ יָרַד לְמַטָּה, וְרָאָה יִין חֲזָק שְׁלֹא צָלוּל, מִיּוֹם אֶחָד, וְשִׁתָּה מִמֶּנּוּ וְהִשְׁתַּכַּר וְהִתְגַּלָּה, בְּכַתּוּב וַיִּשְׁתֶּ מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֶהְלָה.

94. בֵּא אַבְרָהָם, הִתְעַלָּה בְּחֲכָמָה, וְהִסְתַּכַּל בְּכַבּוּד רְבוּנוֹ. אַחֵר כֶּךָ וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וִירַד אַבְרָם מִצִּיּוֹנָה לְגֹר שָׁם כִּי כְבֵד הָרָעַב בְּאֶרֶץ וְגו'. מַה כְּתוּב אַחֵר כֶּךָ? וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הִתְגַּבְּהוּ, וְהִתְעַלָּה לְדִרְגָּתוֹ הָרְאוּשׁוֹנָה שֶׁהִיָּתָה בּוֹ בְּרִאשׁוֹנָה, וְנִכְנַס בְּשָׁלוֹם וַיֵּצֵא בְּשָׁלוֹם.

95. בֵּא יִצְחָק, מַה כְּתוּב? וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ מִלְכָּד הָרָעַב הָרִאשׁוֹן וְגו', וְהָלַךְ יִצְחָק וְהִתְעַלָּה מִשָּׁם אַחֵר כֶּךָ בְּשָׁלוֹם. וְאֵת כָּל הַצְדִּיקִים בּוֹחֵן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדִי לְהָרִים אֶת רֹאשׁוֹ בְּעוֹלָם הָהָא וּבְעוֹלָם הַבָּא.

96. וַיִּשְׁאָלוּ אֲנָשִׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אַחֲתִי הִיא, כְּמֹה שֶׁאֲמַר אַבְרָהָם, מִשּׁוּם

91. וְרַשָּׁע וְאוֹהֵב זֶמֶס שִׁנְאָה נִפְשׁוֹ. מֵאִי שִׁנְאָה נִפְשׁוֹ, סִלְקָא דְעֵתָךְ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָיִי דְנִפְשׁוֹ שִׁנְאָה לְהֵהוּא רַשָּׁע. אֲלָא הֵהוּא דְרַגָּא דְכָל נִשְׁמָתִין תַּלְיִין בֵּיתָה, שִׁנְאָה נִפְשׁוֹ דְהֵהוּא רַשָּׁע, דְלֹא בָעִיָּא לָהּ כָּלָל. לֹא בָעִיָּא לָהּ לֹא בְעֻלְמָא דִּין וְלֹא בְעֻלְמָא דְאֵתִי. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (תהלים יא) וְרַשָּׁע וְאוֹהֵב זֶמֶס שִׁנְאָה נִפְשׁוֹ, וְדֹאִי. דְּבַר אֲזוּר שִׁנְאָה נִפְשׁוֹ, כְּמָה דְאֵת אֲמַר, (עמוס ו) נִשְׁבַּע אֲדֹנִי יְהוָה בְּנִפְשׁוֹ, וּבְגִין כֶּךָ צְדִיק יִבְזֹז.

92. תָּא זִזְי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, כְּקִיד לִיה לְאוֹטָבָא לִיה, יְהִי לִיה זִזְכְּמָתָא, אִסְתַּלַּק בְּדִרְגָּוִי לְעִילָא. כִּד נְזוּת לְתַתָּא, זִזְמָא תִּיאֻבְּתָא דְיָצֵר הָרַע וְאִתְדַּבֵּק בֵּיה, וְאֲנָשִׁי כָּל מַה דְאִסְתַּלַּק (ו"א דַּאסְתַּכַּל), בִּיקְרָא עֲלָהָה דְמִרְיָה.

93. אֵתָא זִזְי, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב, (בראשית ו) זִזְי אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה, וְלִבְתֵּר נְזוּת לְתַתָּא, וְזִזְמָא זִזְמָרָא תַקִּיף, דְלֹא צָלוּל, מִזְזֵר יוֹמָא, וְאִשְׁתִּי מַנְיָה, וְאִשְׁתַּכַּר וְאִתְגַּלִּי, כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית ט) וַיִּשְׁתֶּ מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֶהְלָה.

94. אֵתָא אַבְרָהָם, אִסְתַּלַּק בְּזִזְכְּמָתָא, וְאִסְתַּכַּל בִּיקְרָא דְמִרְיָה, לִבְתֵּר (בראשית יב) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וִירַד אַבְרָם מִצִּיּוֹנָה לְגֹר שָׁם כִּי כְבֵד הָרָעַב בְּאֶרֶץ וְגו'. לִבְתֵּר מַה כְּתִיב, (בראשית יג) וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הִתְגַּבְּהוּ, וְאִסְתַּלַּק לְדִרְגָּוִיָּה קִדְמָאָה דְהוּא בֵּיתָה בְּקִדְמִיתָא, וְעָלַל בְּשָׁלָם וְנִפְקַ בְּשָׁלָם.

95. אֵתָא יִצְחָק, מַה כְּתִיב, (בראשית כו) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ מִלְכָּד הָרָעַב הָרִאשׁוֹן וְגו'. וְאֵל יִצְחָק וְאִסְתַּלַּק מִתַּמֶּן לִבְתֵּר בְּשָׁלָם. וְכִלְהוּ צְדִיקִיָּא, כִּלְהוּ בְּזִיזִין לִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין לְאַרְמָא רִישִׁיָּהוּ בְּעֻלְמָא דִּין וּבְעֻלְמָא דְאֵתִי.

96. (בראשית כו) וַיִּשְׁאָלוּ אֲנָשִׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אַזְזוּתִי הִיא, כְּמָה דְאֲמַר אַבְרָהָם בְּגִין דְשִׁכְיָתָא הָהָא

שְׂכִינָה הִיְתָה עִמּוֹ וְעַם אֲשֶׁתּוֹ, וּבִשְׁבִיל
הַשְׂכִּינָה הוּא אָמַר, שְׁכָנוֹב (משלי ז) אָמַר
לְחֻכְמָה אַחֲתִי אֵת, וְעַל כֵּן הִתְחַזַּק וְאָמַר
אַחֲתִי הִיא. עוֹד, אֲבָרְהָם וַיִּצְחָק כִּף רְאוּי,
שְׂנֵדָאִי מִשּׁוֹם הַפֶּסוּק שְׁכָנוֹב (שיר ה) אַחֲתִי
רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי, וּמִשּׁוֹם כִּף וְדָאִי נִרְאָה
לָהֶם לֹמַר אַחֲתִי הִיא, וְעַל כֵּן מִתְחַזְּקִים
הַצְדִּיקִים בְּקִפּ"ה.

97. וַיְהִי כִּי אָרְכוּ לוֹ שָׁם הַיָּמִים וְגו'. אֵת
רַבְּקָה אֲשֶׁתּוֹ – דְּוָקָא, [וְזוֹ] הַשְׂכִּינָה. כְּמוֹ
שְׁעִבּוּדָה זָרָה כְּתוּב בָּהּ וַיִּקְוֶמוּ לְצַחֵק, כִּף גַּם
מִצַּחֵק אֵת] זוֹ שְׂכִינָה שֶׁהִיְתָה עִם רַבְּקָה. דְּבָר
אַחֵר, וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעְתָּךְ שֶׁיִּצְחָק הָיָה
מִשְׁמֵשׁ מִטָּנוּ בַּיּוֹם? שֶׁהָרִי שְׁנִינוּ, וְיִשְׂרָאֵל הֵם
קְדוּשִׁים וְלֹא מִשְׁמָשִׁים מִטָּנוּ בַּיּוֹם, וַיִּצְחָק
שֶׁהָיָה קְדוּשָׁה הָיָה מִשְׁמֵשׁ מִטָּנוּ בַּיּוֹם?

98. אֵלָּא, וְדָאִי שְׂאֲבִימְלָךְ הָיָה חָכֵם, וְהוּא
הִסְתַּבֵּל בְּאִיצְטַגְנוּתוֹ שֶׁהוּא חָלוֹן. כְּתוּב
כָּאן בְּעַד הַחֲלוֹן, וְכְתוּב שָׁם (שׁוּפְטִים
ה) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וְתִיבָב אִם סִסְרָא. מֶה
לְהֵלֵךְ בְּאִיצְטַגְנוּתוֹ, אֵפֶר כָּאן בְּאִיצְטַגְנוּתוֹ.
וְרָאָה שְׁלֹא הָיָה כְּמוֹ שְׂאֲוֹמֵר יִצְחָק, אֵלָּא וְדָאִי
הוּא מִצַּחֵק עִמָּהּ, וְהִיא אֲשֶׁתּוֹ. וְאִזּוֹ וַיִּקְרָא
אֲבִימֶלֶךְ לִיִּצְחָק וַיֹּאמֶר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
נֶאֱמַר הָיָה לְאֲבִימֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת לִיִּצְחָק כְּמוֹ
שֶׁעָשָׂה לְאַבְרָהָם, רַק שֶׁזֶה הוֹכִיחַ אוֹתוֹ
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרִאשׁוֹנָה.

99. בֹּא רְאָה, כְּתוּב כִּי אֲמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאֵת
אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה. אָמַר רַבִּי אֲבָא, מִשּׁוֹם
כִּף אָמַר אַחֲתִי הִיא, כִּדִּי לְהַדְבִּיק בְּשְׂכִינָה,
שְׁכָנוֹב אָמַר לְחֻכְמָה אַחֲתִי אֵת. מֶה הַטָּעַם?
מִשּׁוֹם שֶׁבָּהֶם לֹא הִיְתָה אֲמוּנָה. שֶׁאִם נִמְצָאָה
בָּהֶם אֲמוּנָה, לֹא הָיָה צְרִיךְ, אֲבָל מִתּוֹךְ שְׁלֹא
הִיְתָה בִּינָיָהם אֲמוּנָה אָמַר כִּף, וּמִשּׁוֹם כִּף
אָמַר, כִּי אֲמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאֵת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם
הַזֶּה. אֵין יִרְאֵת אֱלֹהִים, זוֹ הָאֲמוּנָה.

עֲמִיָּה וְעַם אֲתֵתִיה, וּבְגִין שְׂכִינָתָא קָאָמַר,
דְּכְתִיב, (משלי ז) אָמַר לְזוֹכְמָה אֲזוּזוֹתִי אֵת. וְעַל דָּא
אֲתֵתְקַף וְאָמַר אֲזוּזוֹתִי הִיא. תו, אֲבָרְהָם וַיִּצְחָק, הַכִּי
אֲתֵזוּזִי, דְּוָדָאִי בְּגִין קָרָא דְּכְתִיב (שיר השירים ה) אֲזוּזוֹתִי
רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי, וּבְגִין כִּף וְדָאִי אֲתֵזוּזִי לֹון לֹוֹמַר,
אֲזוּזוֹתִי הִיא, וְעַל דָּא אֲתֵתְקַפּוּ צְדִיקָיָא בֵּית בְּקוֹדֶשָׁא
בְּרִירָה הוּא.

97. (בראשית כו) וַיְהִי כִּי אָרְכוּ לוֹ שָׁם הַיָּמִים וְגו'. אֵת
רַבְּקָה אֲשֶׁתּוֹ דְּוָקָא, (ודא שְׂכִינָתָא, כְּמָה דְּעִבּוּדָה זָרָה כְּתִיב
בָּהּ (שְׁמוֹת לֵב) וַיִּקְוֶמוּ לְצַחֵק הַכִּי נִמִּי מִצַּחֵק אֵת) דָּא שְׂכִינָתָא
דְּהוּת עִמָּה דְּרַבְּקָה. דְּבָר אֲזוּר, וְכִי סִלְקָא דַּעְתָּךְ
דְּיִצְחָק הוּא מִשְׁמֵשׁ עֲרִסִיָּה בִּימָמָא, דְּהָא תִּנְיִן יִשְׂרָאֵל
קְדִישִׁין אֵינִין וְלֹא מִשְׁמָשִׁי עֲרִסִיָּה בִּימָמָא, וַיִּצְחָק
דְּהוּת קְדִישִׁי, הוּא מִשְׁמֵשׁ עֲרִסִיָּה בִּימָמָא.

98. אֵלָּא, וְדָאִי אֲבִימֶלֶךְ זוֹכִים הוּא, וְאִיהוּ אֲסִתְכַּל
בְּאִיצְטַגְנוּתָא דִּילִיָּה, דְּאִיהוּ זוֹלֹן. כְּתִיב הָכָא (בראשית
כו) בְּעַד הַזּוֹלֹן, וְכְתִיב הָתֵם (שׁוּפְטִים ה) בְּעַד הַזּוֹלֹן
נִשְׁקָפָה וְתִיבָב אִם סִסְרָא, מֶה לְהֵלֵךְ בְּאִיצְטַגְנוּתָא,
אוֹף הַכִּי נִמִּי בְּאִיצְטַגְנוּתָא, וְזוּמָא דְּלֹא הוּא כְּמוֹת דְּהוּת
אָמַר יִצְחָק. אֵלָּא וְדָאִי אִיהוּ מִצְּחָק עִמָּהּ, וְאִיהִי אֲתֵתִיה.
וְכִדִּין (בראשית כו) וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לִיִּצְחָק וַיֹּאמֶר וְגו'.
רַבִּי יוֹסִי אָמַר, יֵאוֹת הוּא אֲבִימֶלֶךְ לְמַעַבְדַּ לִּיִּצְחָק כְּמוֹת
דְּעַבְדַּ לְאַבְרָהָם, בֶּר דְּהָא אוֹכּוּז לִיָּה קוֹדֶשָׁא בְּרִירָה
הוּא בְּקִדְמוּתָא.

99. תָּא וְזוּי, כְּתִיב כִּי אֲמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאֵת אֱלֹהִים
בְּמָקוֹם הַזֶּה, אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּגִין כִּף אָמַר אֲזוּזוֹתִי הִיא,
בְּגִין לְאֲתֵתְקַף בְּשְׂכִינָתָא, דְּכְתִיב, (משלי ז) אָמַר
לְזוֹכְמָה אֲזוּזוֹתִי אֵת. מִאי טַעְמָא, בְּגִין דְּבָהוּ לֹא הוּא
מְהִימְנוּתָא, דָּאִי מְהִימְנוּתָא אֲשִׁתְּכוּז בִּינִיָּהוּ, לֹא הוּא
אֲצִטְרִיף. אֲבָל מִזֵּה דְּלֹא הוּא בִּינִיָּהוּ מְהִימְנוּתָא, אָמַר
הַכִּי. וּבְגִין כִּף אָמַר (בראשית כ) כִּי אֲמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאֵת
אֱלֹהִים (דָּף קמא ע"א) בְּמָקוֹם הַזֶּה. אֵין יִרְאֵת אֱלֹהִים,
דָּא מְהִימְנוּתָא.

100. אמר רבי אלעזר, משום שלא שורה השכינה מחוץ לארץ הקדושה, ועל זה אין יראת אלהים במקום הזה, שזה לא מקומו ולא שורה כאן. ויצחק החזיק בו באמונה, שראה שהנה השכינה שורה בתוך אשתו.

101. ויצו אבימלך את כל העם לאמר הנגע באיש הזה ובאשתו מות יומת בא ראה כמה מאריך להם הקדוש ברוך הוא לרשעים משום אותו החסד שעשה עם האבות הקדושים, שהרי משום זה לא שלטו בישראל עד לאחר הדורות אחרונים. יפה עשה אבימלך שעשה חסד עם יצחק שאמר לו (לאברהם) הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב.

102. רבי יהודה אמר, חבל על הרשעים שחסדם אינו שלם. בא ראה, עפרון אמר בהתחלה, (בראשית כג) אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה וגו'. ואחר כך אמר, ארץ ארבע מאות שקל כסף וגו'. וכתוב וישקל אברהם לעפרון וגו', עבר לסחר. אף כאן כתוב בראשונה הנה ארצי לפניך וגו', ואחר כך אמר לו לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד. אמר לו רבי אלעזר, זה החסד שעשה עמו – שלא לקח משל אבימלך כלום, ושלחו עם כל ממונו, ואחר כך הלך אחריו לכרות עמו ברית.

103. ואמר רבי אלעזר, יפה עשה יצחק, שהרי משום שידע את סוד החכמה השתדל וחסר באר מים, כדי להתחזק באמונה בראוי. כן אברהם השתדל וחסר באר מים [וכן יצחק]. יעקב מצא אותה מתקנת וישב עליה, וכלם הלכו אחריו והשתדלו, כדי להתחזק באמונה השלמה בראוי.

104. וכעת ישראל מתחזקים בו בסודות של מצוות התורה, כמו שכל יום ויום מתחזק אדם בציצית, שהיא מצוה, ואדם מתעטף בה. כך גם בתפלין שמניח על ראשו ובזרועו, שהוא סוד עליון בראוי, משום שהקדוש ברוך

100. אמר רבי אלעזר, בגין דלא שריא שכינתא לבר מארעא קדישא ועל דא אין יראת אלהים במקום הזה, דלאו אתריה הוא, ולא שריא הכא. ויצחק אתתקף ביה במהימנותא, דזומא דהא שכינתא גו אתתיה שריא.

101. (בראשית כו) ויצו אבימלך את כל העם לאמר הנוגע באיש הזה ובאשתו מות יומת. תא וזוי, כמה אוריה ליה קודשא בריך הוא לרשיעייא, בגין ההוא טיבו דעבד עם אבהן קמאי. דהא בגין דא לא שלטו בהו ישראל עד לבתר דרין בתראין. יאות עבד אבימלך, דעבד טיבו עם יצחק, דאמר ליה (בראשית כ) הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב.

102. רבי יהודה אמר, וזבל עליהו דרשיעייא, דטיבותא דלהון לאו איהו שלים, תא וזוי, עפרון בקדמיתא אמר, (בראשית כג) אדוני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה וגו'. ולבית אמר, (בראשית כג) ארץ ארבע מאות שקל כסף וגו', וכתוב (בראשית כג) וישקול אברהם לעפרון וגו', עובר לסוחר. אף הכא, כתיב בקדמיתא, הנה ארצי לפניך וגו'. ולבית אמר לו, (בראשית כו) לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד. אמר ליה רבי אלעזר, דא הוא טיבו דעבד עמיה, דלא נסיב מדיכיה אבימלך כלום, ושריה בכל ממוניה, ולבית אזל בתריה, לבזור עמיה קיים.

103. ואמר רבי אלעזר, יאות עבד יצחק, דהא בגין דידע רזא דזוכמתא, אשתדל וזפר בירא דמין, בגין לאתתקפא במהימנותא כדקא יאות. וכן אברהם אשתדל וזפר בירא דמין (וכן יצחק), יעקב אשכח ליה מתתקן, ויתיב עליה וכלהו אזלו בתריה, ואשתדלו בגין לאתתקפא במהימנותא שלימתא כדקא יאות.

104. והשתא ישראל אתתקפו ביה ברוי דפקודי אורייתא, כגון דכל יומא ויומא אתתקף בר זש בציצית דאיהו מצוה, ובר זש אתעטף ביה. הכי נמי בתפלי דמנוז ארישית ובדרועיה, דאינון רזא עלאה כדקא

הוא נמצא באדם שמתעטר בו בתפלין ומתעטר בציצית, והכל סוד האמונה העליונה.

105. ועל כן, מי שלא מתעטר בזה ולא מתעטר להתחזק בתפלין בכל יום, דומה לו שאין שורה עמו האמונה, וסר ממנו פחד רבונו, ותפלתו אינה תפלה בראוי. ומשום כך היו האבות מתחזקים בתוך האמונה העליונה, משום שבאר העליונה של סוד האמונה השלמה שורה בו.

106. ויעתק משם ויזכור באר אחרת וגו'. רבי חייא פתח ואמר, (ישעיה נח) ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ וגו'. הפסוק הזה בארוהו ונתבאר. אבל בפסוק הזה בו החזיקו בעלי האמונה שהבטיח להם לעולם הבא. ונחך ה' תמיד – בעולם הזה ובעולם הבא. ונחך ה', כיון שאמר ונחך ה', למה תמיד? אלא זה התמיד של בין הערבים שהוא התחזק תחת זרועו של יצחק, וזה החלק לעולם הבא. מנין לנו מדוד, שכתוב (תהלים כג) ונחני במעגלי צדק למען שמו.

107. והשביע בצחצחות נפשך – זו האספקלריה המאירה שכל הנשמות נהנות להסתכל ולהתענג בתוכה. ועצמותיך יחליץ – הפסוק הזה אין ראשו סופו. אם נשמתו של הצדיק [עולה למעלה, נ"א נהנית באור של מעלה], מה זה ועצמותיך יחליץ? אלא הנה פרשה, זו תחת המתים. שעתידי הקדוש ברוך הוא להחיות את המתים ולתקן את עצמות האדם שיהיו בבראשונה בגוף שלם, והנשמה מוסיפה אור בתוך האספקלריה המאירה שתאיר עם הגוף לברית שלם בראוי.

108. ומשום כך פתוב והיית כגן רוח. מה זה כגן רוח? שלא פוסקים מימיו העליונים לעולם ולעולמי עולמים. והגן [הגוף] הזה נשקה ממנו ומתרוה ממנו תמיד. וכמוצא מים – זה הנגר ההוא ששופע ויוצא מעדן, ולא פוסקים מימיו לעולמים.

זווי. בגין דקודשא בריה הוא אשתכחז ביה בבר נשי דאתעטר ביה בתפלין ואתעטר בציצית, וככלא רזא דמהימנותא עלאה.

105. ועל דא, מאן דכלא אתעטר ביהאי, וכלא אתעטר לאתתקפא בתפלין בכל יומא. דמי ליה דכלא שריא עביה מהימנותא, ואתעדרי מניה דזוילו דמאריה, וצלותיה לאו צלותא כדקא יאות. ובגין כך אבהן הוו מתתקפי זו מהימנותא עלאה, בגין דבירא עלאה דרזא דמהימנותא שלימותא שריא ביה.

106. (בראשית כו) ויעתק משם ויזכור באר אחרת וגו'. רבי זרייא פתח ואמר, (ישעיה נח) ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ וגו'. האי קרא אוקמוה ואתבאר. אבל ביהאי קרא, ביה אתתקפו מארי מהימנותא דאבטוז לון לעלמא דאתי. ונחך ה' תמיד ביהאי עלמא ובעלמא דאתי. ונחך ה', כיון דאמר ונחך ה', אמאי תמיד. אלא דא תמיד דבין הערבים, דאיהו אתתקף תזוזת דרועיה דיצחק, ודא הוא זולקא לעלמא דאתי, מנחן מדוד דכתיב, (תהלים כג) ונחני במעגלי צדק למען שמו.

107. (ישעיה נח) והשביע בצחצחות נפשך, דא אספקלריא דנהרא, דכל נשמותין אתהגן לאסתכלא ולאשתענא בגוה. ועצמותיך יחליץ, האי קרא לאו רישית סופיה. אי נשמותיה דיצחקא, (סלקא לעילא, נ"א אתהני בעדונא דא דלעילא) מאי ועצמותיך יחליץ. אלא הא אוקמוה. דא תזוזית המתים, דזמין קודשא בריה הוא לאזויא מתיא וכלאתקנא לון לגרמוי דבר נשי למהוי כקדמיתא בגופא שלים. ונשמותא אתוספת נהורא זו אספקלריא דנהרא, לאתנהרא עם גופא לקיימא שלים כדקא זווי.

108. ובגין כך כתיב, והיית כגן רוח. מאי כגן רוח, דכלא פסקו מימיו עלאין, לעלם ולעלמי עלמין, והאי גינתא אתשקי מניה, ואתרוי מניה תדיר. (דף קמא ע"ב) וכמוצא מים, דא ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן ולא פסקין מימיו לעלמין.

109. בא ראה, באר של מים נובעים זהו סוד עליון בתוך סוד האמונה. באר שיש בה מוצא מים, והיא באר שמתמלאת ממוצא המים ההוא, והם שתי דרגות שהן אחת, זכר ונקבה יחד כראוי.

110. ובא וראה, אותו מוצא מים ואותה באר הם אחד, והכל נקרא באר, שהרי אותו המקור שמכנים ולא פוסק לעולמים, והבאר מתמלאת. ומי שמסתכל בבאר הזו, מסתכל בסוד העליון של האמונה. והוא סימן האבות – שמשתדלים לחפור באר מים בתוך סוד עליון, ואין להפריד בין המקור והבאר, והכל אחד.

111. ויקרא שמה רחבות – רמז שעתידים בניו לעבד ולתקן את הבאר הזו כראוי בסוד הקרבנות והעולות. כמו כן, (בראשית ב) ונחמהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. אלו הקרבנות והעולות. ומשום זה יתפשטו מעינותיו לכל הצדדים, כמו שנאמר (משלי ה) ופוצו מעינתיה חיוצה ברחובות פלגי מים, ומשום כך ויקרא שמה רחבות.

112. רבי שמעון פתח ואמר, (שם א) חכמות פחוץ תרנה ברחבות תתן קולה. הפסוק הזה הוא סוד עליון. מה זה חכמות? אלו החכמה העליונה והחכמה הקטנה שנקללת בעליונה ושורה בה.

113. פחוץ תרנה – בא ראה, החכמה העליונה היא סתומה של כל הסתומים, ולא נודעת ואינה בגלוי, כמו שנאמר (איוב כח) לא ידע אנוש ערכה וגו'. כשמתפשטת להאיר, מאירה בסוד העולם הבא, והעולם הבא נברא ממנה, כפי ששנינו, העולם הבא נברא ביו"ד, והחכמה היא נכסית שם, והם אחד בזמן שמתיצב [שמתעטר נ"א שנעשה] הכל בסוד של העולם הבא, כפי שאמרנו. אז היא השמחה להיות מאירה, והכל בחשאי, שלא נשמע פחוץ לעולמים.

114. עוד רוצה להתפשט, ויוצאים מן המקום הזה אש ומים ורוח, כמו שנתבאר,

109. תא וזוי, בירא דמיין נבעין, האי איהו רזא עלאה בגו רזא דמהימנותא. בירא דאית ביה מוצא מים, ואיהו בירא דאתמלא מזהו מוצא מים, ואינן תרין דרגין דאינן זוד, דכר ונקבא כוזרא כדקא יאות.

110. ותא וזוי, ההוא מוצא מים וההוא בירא אינן זוד, ואקרי כלל באר. דהא ההוא מקורא דעייל, ולא פסיק לעלמין, ובירא אתמלי. ומאן דאסתכל בבירא דא, אסתכל ברזא עלאה דמהימנותא, ודא הוא סימנא דאבהן, דמשתדלי לזופור בירא דמיא גו רזא עלאה, ולית לאפרשא בין מקורא ובירא וכלא זוד.

111. (בראשית כו) ויקרא שמה רחובות. רמיז דומיין בגו למפלוז ולאתקנא האי בירא כדקא וזוי, ברזא דקרביין ועליון. כזונא דא, (בראשית ב) ונחמהו בגן עדן לעבדה ולשמרה, אלן קרבין ועליון ובגין דא, יתפשטון מבויעוי לכל סטריין כמה דאת אמר, (משלי ה) ופוצו מעינתיה חיוצה ברחובות פלגי מים, ובגין כך ויקרא שמה רחובות.

112. רבי שמעון פתח ואמר, (משלי א) וזכמות בזוין תרונה ברוחבות תתן קולה. האי קרא איהו רזא עלאה. מאי וזכמות, אלן וזכמה עלאה וזכמותא ועירא דאתכלילת בה בעלאה ושריא בה.

113. בזוין תרונה. תא וזוי, וזכמה עלאה איהו סתימא דכל סתימין, ולא אתיידע ולא איהו באתגליא, כמה דאת אמר, (איוב כח) לא ידע אנוש ערכה וגו', כד אתפשטת לאתנהרא, אתנהרא ברזא דעלמא דאתי, ועלמא דאתי אתברי מניה. כדתנן עלמא דאתי אתברי ביו"ד, ואתכסיא האי וזכמה תמן ואינן זוד. בזונא דאתעתד (נ"א דאתעטר נ"א דאתעבד) כלל ברזא דעלמא דאתי כדקאמרן, כדן הוא וזודה לאתנהרא, וכלל בזושיא דלא אשתמע לבר לעלמין.

114. תו בעיא לאתפשטא, ונפיק מהאי אתר אשיא ומיא ורוזא, כמה דאתמר (ע"ד ע"א). ואתעבד זוד

ונעשים קול אחד שיוצא בחוץ ונשמע, כמו שנתבאר. אז משם ולהלן זהו חוץ. הרי בפנים הוא בחשאי, שלא נשמע לעולמים. עכשו שנשמע הסוד נקרא בחוץ. מכאן צריך אדם להתקין את מעשהו ולבקש.

115. ברחובות – מי הרחובות? זה הרקיע שהוא שבו מאירים כל הכוכבים, והוא המעין שאין מימיו פוסקים, כמו שנאמר (בראשית ב) ונדר יצא מעדן להשקות את הגן. והוא רחובות, ושם תתן קולה, עליונה ותחתונה, והכל אחד.

116. ומשום זה אמר שלמה, (משלי כד) הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך וגו'. הכן בחוץ, כמו שנאמר, שפתוב בחוץ תרנה, שהרי מכאן עומד המעשה להתתקן ודבר לשאלה, שפתוב (דברים ד) כי שאל נא לימים ראשנים וגו', ולמקצה השמים ועד קצה השמים.

117. ועתדה בשדה לך – זו השדה אשר ברכו ה'. ואחר שידע האדם את סוד החכמה ויתקין את עצמו בה, מה כתוב אחר כך? ובנית ביתך. זו הנשמה של אדם בגופו, שיתתקן ויעשה איש שלם. ועל כן, כשחפר יצחק ועשה באר בשלום, לאותו השלום [שיהיה שלם] קרא רחובות, והכל פראוי. אשרי הצדיקים שמעשיהם לקב"ה לקים את העולם, שפתוב כי ישרים ישכנו ארץ, ישכנו ארץ, והרי פרשוה.

118. ויהי כי זקן יצחק. אמר רבי שמעון, כתוב (בראשית א) ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה. הפסוק הזה בארוהו ונתבאר. אבל בא ראה, כל מעשי הקדוש ברוך הוא, כלם הם דברי אמת, והכל בסוד עליון. וכל דברי התורה כלם דברי אמונה וסודות עליונים פראוי.

119. ובא וראה, לא זכה יצחק כמו אברהם, שלא סמו עיניו ולא כהו. אבל כאן הוא סוד עליון, סוד האמונה, כמו שנתבאר, שפתוב ויקרא אלהים לאור יום. זה אברהם, שהוא

קלא דנפקא לבר ואשתמע, כמה דאתמר. כדון מתמן ולהלן איהו זוין, דהא לגו בוזשאי איהו דלא אשתמע לעלמין, השתא דאשתמע רזא, אקרי זוין, מכאן בעי בר נש לאתקנא בעבירותיה (פקודי רכ"ז ע"א) ולשאלא.

115. ברחובות, מאן רחובות, דא דהוא רקיעא דביה כל ככביא דנהרין, ואיהו מבוטא דמימיו לא פסקין. כמה דאת אמר, (בראשית ב) ונדר יצא מעדן להשקות את הגן, ואיהו רחובות. ותמן תתן קולה, עלאה ותתאה וכלא זוד.

116. ובגין דא אמר שלמה, (משלי כד) הכן בוזין מלאכתך ועתדה בשדה לך וגו'. הכן בוזין, כמה דאתמר. דכתיב בוזין תרונה, דהא מכאן קיימא עבידא לאתתקנא ומלה לשאלה, דכתיב, (דברים ד) כי שאל נא לימים ראשונים וגו', ולמקצה השמים ועד קצה השמים.

117. ועתדה בשדה לך, דא (בראשית כז) שדה אשר ברכו יי. ובתר דינדע בר נש רזא דזוכמתא ויתקין ערמיה בה, מה כתיב אזור, ובנית ביתך. דא נשמתא דבר נש בגופיה, דיתתקן ויתעבד גבר שלים. ועל דא כד זופר יצחק ועבד פירא בשלם, ליהוא שלם (נ"א למהוי שלים) קרי ליה רחובות, וכלא כדקא יאות. זכאין אינן צדיקאי דעובדיהון לגבי קודשא בריך הוא לקיימא עלמא. דכתיב, (משלי ב) כי ישרים ישכנו ארץ, ישכנו ארץ. והא אוקמוה.

118. (בראשית כז) ויהי כי זקן יצחק. אמר רבי שמעון כתיב, (בראשית א) ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה, האי קרא אוקמוה ואתמר. אבל תא זוין, כל עובדיו דקודשא בריך הוא, כללו אינן מלין דקשויט וכלא ברזא עלאה. וכל מלוי דאורייתא, כללו מלי מדימנותא ורזין עלאין כדקא יאות.

119. ותא זוין, לא זכה יצחק כאברהם, דלא סמו עיניו ולא כהו. אבל רזא עלאה איהו הכא, רזא דמדימנותא. כמה דאתמר, דכתיב ויקרא אלהים

לאור יום, דא אברהם, דאיהו נהורא דיממא. ונהורא
דיליה איל ונהיר ואתתקף בתקוּנא (דף קמב
ע"א) דיומא.

120. ובגין כך, מה כתיב, (בראשית כד) ואברהם זקן בא
במים, באינן נהורין דנהירין. ואיהו סיב, (ד"א ל"ג ונהיר
כדין אזיל ונהיר) כמה דאת אמר, (משלי ד) הולך ואור עד
זכון היום, ובגין כך, (בראשית א) ויקרא אלהים לאור
יום. ולחושף קרא לילה, דא יצווק דאיהו זושף, ואיהו
איל לקבלא ליליא בגויה, ובגין כך, איהו כד סיב, מה
כתיב, (בראשית כז) ויהי כי זקן יצווק ותכהין עיניו
מראות. הכי הוא ודאי, דבעא לאתזשכא
ולאתדבקא (בחסך) בדרגיה כדקא יאות.

121. אתא רבי אלעזר בריה, ונשיק ידיו. אמר ליה,
שפיר, אברהם נהיר מסטרא דדרגא דיליה, יצווק
אתזשף מסטרא דדרגא דיליה, יעקב אמאי,
דכתיב, (בראשית מח) ועיני ישראל כבדו מוקן. אמר
ליה, הכי הוא ודאי, כבדו כתיב, ולא כהו. מוקן כתיב,
ולא מוקנו. אלא מוקן – מוקן של יצחק, מאותו
צד כבדו. לא יוכל לראות להסתכל בראוי,
אבל לא כהו. אבל יצחק כהו ודאי מכל וכל,
ונעשה חשף, שהרי אז נאחז בו הלילה,
והתקם ולחשף קרא לילה.

122. ויקרא את עשו בנו הגדל. שנכלל
מצדו של הדין הקשה. ויאמר הנה נא זקנתי
לא ידעתי יום מותי. רבי אלעזר פתח
ואמר, (תהלים פד) אשרי אדם עוז לו כך
וגו'. אשרי האיש שמתחזק בקב"ה ושם בו
את תקפו.

123. יכול פתנגיה מישאל ועזריה שהתחזקו
ואמרו, (דניאל ג) הן איתי אלהנא די אנזנא פלזין יכול
לשיבבותנא מנא אתון נורא יקידתא ומן ידך מלכא
ישויב. תא זוזי, דאי לא ישויב ולא אתקיים עליהו
קודשא בריך הוא, אשתכח שמייה דקודשא בריך
הוא, דלא יתקדש בעינייהו דכלא כמה דאמרו. אלא,
בין דיידעו דלא אמרו כדקא יאות, אהדרו

120. ובגין כך, מה כתיב, (בראשית כד) ואברהם זקן בא
במים, באינן נהורין דנהירין. ואיהו סיב, (ד"א ל"ג ונהיר
כדין אזיל ונהיר) כמה דאת אמר, (משלי ד) הולך ואור עד
זכון היום, ובגין כך, (בראשית א) ויקרא אלהים לאור
יום. ולחושף קרא לילה, דא יצווק דאיהו זושף, ואיהו
איל לקבלא ליליא בגויה, ובגין כך, איהו כד סיב, מה
כתיב, (בראשית כז) ויהי כי זקן יצווק ותכהין עיניו
מראות. הכי הוא ודאי, דבעא לאתזשכא
ולאתדבקא (בחסך) בדרגיה כדקא יאות.

121. אתא רבי אלעזר בריה, ונשיק ידיו. אמר ליה,
שפיר, אברהם נהיר מסטרא דדרגא דיליה, יצווק
אתזשף מסטרא דדרגא דיליה, יעקב אמאי,
דכתיב, (בראשית מח) ועיני ישראל כבדו מוקן. אמר
ליה, הכי הוא ודאי, כבדו כתיב, ולא כהו. מוקן כתיב,
ולא מוקנו. אלא מוקן, מוקן דיצווק, מההוא סטרא
כבדו. לא יוכל לראות, לאסתכלא כדקא זוזי, אבל
לא כהו. אבל יצווק כהו ודאי מכל וכל, ואתעביד
זושף, דהא כדין אתאזויד ביה לילה, ואתקיים ולחושף
קרא לילה.

122. (בראשית כז) ויקרא את עשו בנו הגדול, דאתכלל
מסטריה דדינא קשיא (שם) ויאמר הנה נא זקנתי לא
ידעתי יום מותי. רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים
פד) אשרי אדם עוז לו כך וגו', זכאה בר נש דאתתקף
ביה בקודשא בריך הוא וישוי תוקפיה ביה.

123. יכול פתנגיה מישאל ועזריה דאתתקפו
ואמרו, (דניאל ג) הן איתי אלהנא די אנזנא פלזין יכול
לשיבבותנא מנא אתון נורא יקידתא ומן ידך מלכא
ישויב. תא זוזי, דאי לא ישויב ולא אתקיים עליהו
קודשא בריך הוא, אשתכח שמייה דקודשא בריך
הוא, דלא יתקדש בעינייהו דכלא כמה דאמרו. אלא,
בין דיידעו דלא אמרו כדקא יאות, אהדרו

לא ידוע להיות לך המלך וגו'. בין יציל בין לא יציל, ידוע להיות לך המלך וגו'. ושנינו שיחזקאל הודיע להם דבר, ושמעו וקבלו ממנו, שהקדוש ברוך הוא לא עמד עליהם, כדי שיקבלו שכר, ואז חזרו ואמרו, והן לא ידוע להיות לך המלך וגו'.

ואמרו, (דניאל ג) והן לא ידוע להיות לך מלכא וגו'. בין ישויב, בין לא ישויב, ידוע להיות לך מלכא וגו'. ותנינן דמלך אודע להו יוזקאל, ושמעו וקבלו מניה, דקודשא בריך הוא לא אתקיים עליהו, בגין דיקבלון אגרא. וכדין אהדרו ואמרו, והן לא ידוע להיות לך מלכא וגו'.

124. אלא לא יתחזק אדם שיאמר, הקדוש ברוך הוא יצילני, או יעשה לי כך וכך. אבל ישים את כחו בקב"ה שישע לו, כשהוא משתדל באותם המצוות של התורה וללכת בדרך אמת. שבין שאדם בא להטעה, ודאי מסייעים לו. ובזה יתחזק בקב"ה שהוא יסיע לו, ויתחזק בו, שלא ישים את כחו בטחונו באחר. ומשום כך, עוז לו כך מסלות בלבבם. שיעשה לבו כראוי בלי הרהור אחר, אלא כמסלה הזו שהיא מתישבת לעבר בכל מקום שצריך, כך גם.

124. אלא לא יתתקף בר נש דיימא, קודשא בריך הוא ישויבני, או איהו עביד לי כך וכך, אבל ישוי תוקפיה ביה בקודשא בריך הוא דיסייע ליה, כד איהו אשתדל באינון פקודין דאורייתא, ולמיהה בארוז קשוט. דכיון דאתי בר נש לאתדכאה, מסייעין ליה ודאי, ובדא יתתקף ביה בקודשא בריך הוא, דאיהו יסייע ליה, ויתתקף ביה, דלא ישוי תוקפיה באוורא, ובגין כך עוז לו בר. מסלות בלבבם, דיעביד לביה כדקא יאות בלא הרהורא אוורא, אלא כהאי מסלה דאיהי מתיישבא לאעברא בכל אתר דאצטריך, הכי גמי.

125. דבר אחר אשרי אדם עוז לו כך – עז כמו שנאמר (תהלים כט) ה' עז לעמו יתן. משום שצריך לאדם להתעסק בתורה לשמו של הקדוש ברוך הוא. שכל מי שמתעסק בתורה ואינו משתדל לשמה, טוב לו שלא נברא. מסלות בלבבם, מה זה מסלות בלבבם? כמו שנאמר (שם no) סלו לרכב בערבות ביה שמו. זו התורה היא שהיא השתדל בה להרים את הקדוש ברוך הוא ולעשותו חטיבה בעולם.

125. דבר אוור אשרי אדם עוז לו כך, עז, כמה דאת אמר, (תהלים כט) יי עז לעמו יתן, בגין דאצטריך ליה לבר נש דיתעסק באורייתא לשמיה דקודשא בריך הוא, דכל מאן דאתעסק באורייתא ולא אשתדל לשמה, טב ליה דלא אתברי. מסלות בלבבם, מאי מסלות בלבבם, כמה דאת אמר, (תהלים סח) סולו לרוכב בערבות ביה שמו. דא הוה אורייתא, דאיהו אשתדל בה לארמא ליה לקודשא בריך הוא ולמעבד ליה זוטובה בעלמא.

126. בא ראה, כל מעשיו של יעקב היו לשמו של הקדוש ברוך הוא, ומשום כך הקדוש ברוך הוא היה עמו תמיד, שלא זזה ממנו השכינה. שהרי בשעה שקרא לו יצחק את עשו בנו, יעקב לא היה שם, והשכינה הודיעה לרבקה, ורבקה הודיעה ליעקב.

126. תא וזוי, יעקב כל עובדיו הוו לשמא דקודשא בריך הוא, ובגין כך קודשא בריך הוא הוה עמיה תדיר, דלא אעדי מניה שכינתא. דהא בשעתא דקרא ליה יצחק לעשו בריה, יעקב לא הוה תמן, ושכינתא אודעת לה לרבקה, ורבקה אודעת ליה ליעקב.

127. רבי יוסי אמר, בא ראה, אם חס וחלילה באותו זמן היה מתברך עשו, לא היה שולט יעקב לעולמים. אלא מעם הקדוש ברוך הוא זה היה, והכל בא במקומו כראוי. בא ראה, כתוב ורבקה אהבת את יעקב, וזה

127. רבי יוסי אמר, תא וזוי, אי זוס ושלום בההוא זמנא יתברך עשו, לא שולט יעקב לעלמין. אלא מעם קודשא בריך הוא הוה, וככל באתריה אתא כדקא וזוי. תא וזוי, (בראשית כה) ורבקה אוהבת את יעקב

נתבאר. ומשום כך שלחה בשביל יעקב, הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר.

128. ועתה בני שמע בקלי וגו'. בזמן שהוא ערב פסח היה, וצריך היצר הרע להתבזר ולשלט הלכנה, סוד האמונה, ולכן עשתה שני תבשילים.

129. רבי יהודה אומר, באן רמז שעתידים בני יעקב להקריב שני שעירים, אחד לה' ואחד לעזאזל ביום הכפורים. משום כך הקריבה שני גדיי עזים – אחד בשביל הדרגה שלמעלה, ואחד כדי להכניע את הדרגתו של עשו שלא ישלט על יעקב, ועל כן שני גדיי עזים, ומשניהם טעם יצחק ואכל.

130. ויבא לו יין וישתה. ויבא לו יין, רמז רמז – ממקום רחוק קרב אותו מאותו מקום [של עשו]. רבי אלעזר אומר, רמז מהיין שהוא שכל השמחה נמצאת בו כדי לשמח את יצחק, שצריך שמחה, כשרוצים שמחה לשמח את צד [הלוים] שלו, ועל כן ויבא לו יין וישתה.

131. ותקח רבקה את בגדי עשו וגו'. אלו הלבושים שהרויח עשו מנמרוד, ואלה לבושי כבוד, שהיו מאדם הראשון, ובאו לידי נמרוד, ובהם היה צד צידה נמרוד, שכתוב (בראשית י) הוא היה גבר ציד לפני ה' וגו'. ועשו יצא לשדה ונלחם בקרב עם נמרוד והרג אותו, ולקח ממנו את הלבושים הללו. זהו שכתוב ויבא עשו מן השדה והוא עיף. ובארוה, כתוב באן והוא עיף, וכתוב שם (ירמיה ד) כי עיפה נפשי להרגים.

132. ועשו היה מעלה את אותם הלבושים לרבקה, ובהם היה יוצא וצד ציד, ואותו היום לא לקח אותם, ויצא לשדה והתעכב שם. וכשעשו היה לובש אותם, לא היו מעלים ריחות כלל. כיון שיעקב לבש אותם, אז שבה האבדה למקומה והעלו ריחות, משום

כתיב, והא אתמר. ובגין כך שדרת בגיניה דיעקב, (בראשית כז) הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר.

128. ועתה בני שמע בקולי וגו'. בההוא זמנא, ערב פסח היה, ובגין יצר הרע לאתבזר, ולשלטאה סיהרא, רזא (דף קמב ע"ב) דמהימנותא. ועל דא עבדת תרי תבשילין.

129. רבי יהודה אומר, רבזו הכא דזמינן בגוי דיעקב לקרבא שני שעירים, וזד לוי, וזד לעזאזל ביומא דכפורי. ובגין כך, קריבת שני גדיי עזים, (קמ"ה ע"ב) וזד בגין דרזא דלעילא, וזד בגין לכפייא דרזיה דעשו דלא ישלוט עליה דיעקב, ועל דא שני גדיי עזים, ומתרוניהו טעים יצחק ואכיל.

130. (בראשית כז) ויבא לו יין וישתה, ויבא לו יין, רבזו רבזו, מאתר רוזיק קריב ליה מזההוא אתר (דעשו). רבי אלעזר אומר, רבזו מזההוא יין דכל וזדו אשתכחו ביה, בגין לזדדא ליה ליצחק, דבגין וזדוה, דדקא בעיין וזדוה לזדדא סטרא (דליוא) דיליה, ועל דא ויבא לו יין וישתה.

131. (בראשית כז) ותקח רבקה את בגדי עשו וגו', אלן אינון לבושיין דרוזו עשו מנמרוד, ואלן לבושי יקר דהו מן אדם הראשון, ואתו לידא דנמרוד, ובהו הוה צד צידה נמרוד, דכתיב, (בראשית י) הוא היה גבור ציד (קל"ז ע"ב, ויקרא ס"ד ע"א) לפני יי וגו', ועשו נפק לזוקלא, ואנון ביה קרבא בנמרוד וקטל ליה, ונסב אלן לבושיין מניה, הדא הוא דכתיב, (בראשית כה) ויבא עשו מן השדה והוא עיף, ואוקמוה. כתיב הכא והוא עיף, וכתיב התם (ירמיה ד) כי עיפה נפשי להרגים.

132. ועשו היה סליק לון לאינון לבושיין לזבדה דרבקה, ובהו הוה נפיק וצד צידה, וההוא יומא לא נטל לון, ונפק לזוקלא ואתעכב תמן. וכד הוה לביש לון עשו, לא הו סלקין ריוזין כלל. כיון דלביש לון יעקב, כדן תבת אבדה לאתרה, וסליקו ריוזין. בגין דשופריה

שִׁיפּוֹי שֶׁל יַעֲקֹב הָיָה יָפּוֹי שֶׁל אָדָם, וּמִשּׁוּם כֵּן חֲזָרוּ בַּשָּׁעָה הַהִיא לְמִקּוֹמָם וְהִעֲלוּ רִיחוֹת.

133. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, יָפּוֹי שֶׁל יַעֲקֹב [הִיָּה] שֶׁהוּא יָפּוֹי שֶׁל אָדָם אֵיךְ אֲפָשָׁר? וְהָיָה שְׂנִינִי, תַּפּוּחַ עֲקֹבוֹ שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן מִכֶּהָ גִלְגַּל חֲמָה, וְאִם תֹּאמַר שֶׁכֵּן הָיָה יַעֲקֹב? אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלֵעָזָר, וְדָאִי שֶׁכֵּן הָיָה. בְּרֹאשׁוֹנָה טָרַם חֲטָא אָדָם הָרָאשׁוֹן, לֹא הָיוּ יְכוּלִים כָּל הַבְּרִיּוֹת לְהִסְתַּכֵּל בְּיָפּוֹי. בֵּינָן שֶׁחֲטָא, הִשְׁתַּנָּה יָפּוֹי וְרוּמוֹ הִנָּמַד, וְנִעְשָׂה בֵּן מֵאָה אֲמוֹת. וְבֹא וְרָאָה, יָפּוֹי שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן הוּא סוּד, שֶׁהָאֲמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה תְלוּיָהּ בְּיָפּוֹי הַהוּא, וּמִשּׁוּם כֵּן (תְּהִלִּים צ) וַיְהִי נֶגַעַם ה' אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וְכָתוּב (שִׁם כז) לַחֲזוֹת בְּנֶגַעַם ה'. וְזֶהוּ וְדָאִי יָפּוֹי שֶׁל יַעֲקֹב, וְהַכֹּל הוּא סוּד עֲלִיּוֹן.

134. וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ. בֹּא רָאָה, וַיֵּרַח אֶת רִיחַ הַבְּגָדִים לֹא כְּתוּב, אֲלָא רִיחַ בְּגָדָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁם קד) עֲטָה אֹר כְּשֶׁלְמָה נֹטָה שְׁמִים בִּירְעָה. דְּבָר אַחֵר [זֶה הוּא] וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ – שְׂפִינָן שֶׁהִלְבִּישׁ אוֹתָם יַעֲקֹב, הִעֲלוּ רִיחוֹת בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה. וְעַד שֶׁלֹּא הָרִיחַ [שְׁהָרִיחַ] אֶת רִיחַ לְבוּשׁוֹ לֹא בִרְךְ אוֹתוֹ, שֶׁהָיָה אֵין [לֹא] יָדַע שֶׁהוּא רָאוּי לְהִתְבָּרֵךְ. שְׂאֵם לֹא רָאוּי לְהִתְבָּרֵךְ, לֹא הָיוּ עוֹלִים כָּל הָרִיחוֹת הַקְּדוּשִׁים הַלָּלוּ עִמּוֹ. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ.

135. וַיֹּאמֶר רָאָה רִיחַ בְּנֵי בְרִית שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרְכוּ ה'. וַיֹּאמֶר – דְּבָר נִסְתָּר הוּא. יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהִיָּתָה הַשְׂכִּינָה, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁיִּצְחָק הָיָה. בְּרִית שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרְכוּ ה' – מִי הַשְּׂדֵה? זֶה שְׂדֵה הַתַּפּוּחִים, הַשְּׂדֵה שֶׁהָאֲבוֹת הָעֲלִיּוֹנִים [חֲמִידִים] סוֹמְכִים אוֹתוֹ וּמִתְקַנִּים אוֹתוֹ.

136. וַיִּתֵּן לָהּ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרַב דָּגָן וְתִירוֹשׁ. אָמַר רַבִּי אַבְא, הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֶרְחוֹ, אֲבָל [פֶּתַח רַבִּי אַבְא וְאָמַר] בֹּא רָאָה, שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵל ה' בְּצִרְתָּהּ לִי קִרְאָתִי וַיַּעֲנֵנִי. כְּמָה שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת

דִּיעֲקֹב, שׁוֹפְרִיָה דְאָדָם הָיָה. וּבְגִין כֵּן אֶהְדָּרוּ בְּהִיאָה שְׁעָתָא לְאַתְרֵיהּ, וְסָלִיקוּ רִיזוּן.

133. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, שׁוֹפְרִיָה דִּיעֲקֹב (הוּא) דִּאִיהוּ שׁוֹפְרִיָה דְאָדָם אֵיךְ אֲפָשָׁר, וְהָא תְנִינָן, תַּפּוּחַ עֲקֹבוֹ דְאָדָם הָרָאשׁוֹן, מִכֶּהָ גִלְגַּל וְזָמָה. וְאִי תִיבֹא דְכֵן הָיָה יַעֲקֹב. אָמַר לִיה רַבִּי אֱלֵעָזָר, וְדָאִי הָכִי הָיָה, בְּקִדְמִיתָא עַד לֹא זָוַב אָדָם הָרָאשׁוֹן, לֹא הָיוּ יְכוּלִין כָּל בְּרִיּוֹן לְאַסְתַּכְלָא בְּשׁוֹפְרִיָה. בֵּינָן דְּזוּטָא, אֲשִׁתְּנִי שׁוֹפְרִיָה וְנִתְמַאֵר רֹמְמִיָה וְאַתְעֵבִיד בְּר מֵאָה אֲמִין. וְתָא זְוִי, שׁוֹפְרִיָה דְאָדָם הָרָאשׁוֹן, רָזָא אִיהוּ, דְּמִהִיבְנוּתָא עֲלָאָה תְלִיא בְּהִיאָה שׁוֹפְרָא, וּבְגִין כֵּן, (תְּהִלִּים צ) וַיְהִי נֶגַעַם יי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וְכָתִיב, (תְּהִלִּים כז) לַחֲזוֹת בְּנֶגַעַם יי, וְדָא הוּא שׁוֹפְרִיָה דִּיעֲקֹב וְדָאִי, וְכָלָא רָזָא עֲלָאָה אִיהוּ.

134. וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ. תָּא זְוִי, וַיֵּרַח אֶת רִיחַ הַבְּגָדִים לֹא כְּתִיב, אֲלָא רִיחַ בְּגָדָיו. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תְּהִלִּים קד) עֲטָה אֹר כְּשֶׁלְמָה נֹטָה שְׁמִים בִּירְעָה. דְּבָר אַחֵר (נ"א דֹא הוּא) וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ. דְּכִינָן דְּאַלְבִּישׁ לוֹן יַעֲקֹב, סָלִיקוּ רִיזוּן בְּהִיאָה שְׁעָתָא, וְעַד דְּלֹא אֲרוּז (דֹּאֲרוּחַ) רִיזוּן דְּלְבוּשִׁיתָא, לֹא בְּרִכִּיתָא, דְּהָא בְּדִין [לֹא] יָדַע דְּאַתְּזוּזִי הוּא לְאַתְּבָרְכָא, דָּאִי לֹא אֲתְּזוּזִי לְאַתְּבָרְכָא, לֹא סָלִיקוּ כָּל הַנִּי רִיזוּן קְדִישִׁין בְּהִיאָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ.

135. (בְּרֹאשִׁית כז) וַיֹּאמֶר רָאָה רִיחַ בְּנֵי בְרִית שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרְכוּ יי. (ק"ב ע"ב) וַיֹּאמֶר, מִלָּה סִתִּים הוּא. אִיתָ דְאֲמַרִי שְׂכִינָתָא הָיָה, וְאִיתָ דְאֲמַרִי יִצְחָק הָיָה. בְּרִית שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרְכוּ יי, מֵאֵן שְׂדֵה, דָּא שְׂדֵה (רמ"ט ע"ב) דְּתַפּוּחִים. שְׂדֵה דְאֲבָהָן עֲלָאִין (חֲמִידִים) סְמִיכוּ לִיה וּבִתְקִינָן לִיה.

136. וַיִּתֵּן לָהּ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרַב דָּגָן וְתִירוֹשׁ. אָמַר רַבִּי אַבְא, הָאִי קָרָא אוֹקְמוּתָא, אֲבָל [פֶּתַח רַבִּי אַבְא וְאָמַר] תָּא זְוִי, (תְּהִלִּים קכ) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵל יי בְּצִרְתָּהּ לִי קִרְאָתִי וַיַּעֲנֵנִי. כְּמָה שִׁירִין

אמר דוד המלך לפני הקדוש ברוך הוא, והכל כדי להתקין את דרגתו ולעשות לו שם, כמו שנאמר (שמואל ב' ח) ויעש דוד שם. והשירה הזו אמר [לז] בשראה המעשה הזה ליעקב [של יעקב].

ותושבון אמר דוד מלכא קמי קודשא בריך הוא, וכלא בגין לאתקנא דרגיה ולמעבד ליה שמה, כמה דאתא אמר, (שמואל ב' ח) ויעש דוד שם, ושירתא דא אמר (ס"א ל"ג ליה) כד זומא עובדא דא ליעקב (ס"א דיעקב).

137. רבי אלעזר אמר, יעקב אמר השירה הזו [שקרי] בשעה שאמר לו אביו גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא. אז [משום] שהיה [היה] יעקב בצרה גדולה, שפחד שאביו יכיר אותו וידע לפניו. מה כתוב? ולא הכירו כי היו ידיו בידי עשו אחיו שערות ויברכהו. אז אמר, אל ה' בצרתה לי קראתי ויענני.

137. רבי אלעזר אמר, יעקב אמר שירתא דא (דהא), בשעתא דאמר ליה אבוי, (בראשית כז) גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא, כדן (ד"א בגין) דהיה (היה) (דף קמג ע"א) יעקב בעאקו סגיי דדויל דאבוי ידע ליה ואשתמודע קמיה. מה כתוב, (בראשית כז) ולא הכירו כי היו ידיו בידי עשו אזווי שעירות ויברכהו. כדן אמר, (תהלים קכ) אל יי בצרתה לי קראתי ויענני.

138. ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה. זוהי הדרגה שעשו שריו בה, שהיא שפת השקר [מה הוא]. שפת שקר, בשעה שהביא אותו הנחש קללות על העולם, ובהתחממות ובעקמומת הביא קללות, שהתקלל העולם.

138. (שם) יי הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה, דא הוא דרגא דעשו שריא ביה, דאיהו שפת שקר (ס"א מה הוא). שפת שקר, בשעתא דאיתי ההוא זוויא לוטין על עלמא, ובזכמיו ובעקמו איתי לוטין, דאתלטיא עלמא.

139. בא ראה, בשעה שאמר יצחק לעשו, וצא השדה וצודה לי צידה, בה"א, ובארוה, ויצא עשו כדי שיתברך מיצחק, שאמר לו ואברכה לפני ה'. שאלו אמר ואברכה ולא יותר – יפה. בין שאמר לפני ה', באותה השעה הזדעזע פסא כבודו של הקדוש ברוך הוא. אמרה, ומה שיצא נחש מאותן הקללות וישאר יעקב.

139. תא זווי, בשעתא דאמר יצחק לעשו, (בראשית כז) וצא השדה וצודה לי צידה, בה"א, ואוקמוה. ונפק עשו בגין דיתברך מיצחק, דקאמר ליה, (בראשית כז) ואברכה לפני יי, דאלו אמר ואברכה ולא יתיר, יאות. בין דאמר לפני יי, בההיא שעתא אנדעזע כרסי יקרא דקודשא בריך הוא, אמרה, ומה דיפוק זוויא מאינון לוטין, וישתאר יעקב בהו.

140. בשעה ההיא הזדמן מיכאל, ובא לפני יעקב והשכינה עמו. וידע יצחק, וראה את גן עדן עם יעקב וברכו לפניו. וכשנכנס עשו, נכנס עמו גיהנם, ועל כן ויחרד יצחק וירדה גדלה עד מאד, שחשב שעשו לא היה בצד ההוא. פתח ואמר, ואברכהו גם ברוך יהיה.

140. בההיא שעתא, אנדמן מיכאל ואתא קמיה דיעקב, ושכינתא בהדיה, וידע יצחק, וזומא לן עדן בהדיה דיעקב, וברכיה קמיה. וכד עאל עשו, עאל בהדיה גיהנם. ועל דא (בראשית כז) ויחרד יצחק וירדה גדולה עד מאד, דחשב דלא הוה עשו בההוא סטרא, פתח ואמר, (בראשית כז) ואברכהו גם ברוך יהיה.

141. משום כך הזדמן יעקב בחכמה ובעקמומיות שהביא ברכות על יעקב, שהוא כמו אדם הראשון, וננטלו מאותו הנחש,

141. בגין כך, אנדמן יעקב בזכמתא ובעקמו דאיתי ברכאן עליה דיעקב דאיהו כזוויא דאדם הראשון, ואתנטלו מההוא זוויא דאיהו שפת שקר. דכמה

שהוא שפת שקר. שפמה שקר אמר, וכמה דברי שקר עשה כדי להטעות ולהביא קללות על העולם. משום כך בא יעקב ברכמה והטעה את אביו, כדי להביא ברכות על העולם ולטל ממנו מה שמנע מן העולם. ומדה כנגד מדה היתה, ועל כן פתוב (תהלים קט) ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו. עליו פתוב (בראשית ג) ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה. ונשאר בו לדורי דורות, ובא יעקב ונטל ממנו הברכות.

142. ומימי של אדם הראשון נועד יעקב לטל מהנחש שהוא את כל הברכות הללו, והוא נשאר עם קללות ולא יצא מהם. ודוד אמר ברוח הקדש, (תהלים קכ) מה יתן לך ומה יסיף לך לשון רמיה חצי גבור שנונים. מה אכפת לאותו הנחש הרע שהביא קללות על העולם, כמו שאמר, נחש נושף וממית, ואין לו ממנו הנאה.

143. לשון רמיה – שרמה את אדם ואשתו והביא רע עליו ועל העולם. אחר כך בא יעקב ונטל משלו את כל אותם הברכות. חצי גבור שנונים – זה עשו ששמר שנאה [שהפחיד] ליעקב על אותן הברכות, כמו שנאמר וישטם עשו את יעקב על הברכה וגו'. [בא ראה].

144. ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ – הנה מלמעלה וממטה בחבור אחד. ורב דגן ותירש – הנה פרשה, אבל בפתוב ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם. בא ראה, נער הייתי וגו', ובארוה – הפסוק הזה אמר אותו שרו של עולם וכו'. ומשום כך אמר ורב דגן ותירש.

145. יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים – בזמן ששלט שלמה המלך בירושלים, שפתוב וכל מלכי הארץ וגו' מביאים איש מנחתו וגו'. וישתחו לך לאמים – בזמן שיבא מלך המשיח, שפתוב וישתחו לו כל מלכים. רבי יהודה אמר, הכל בזמן שיבא המלך

שקרא אמר, וכמה מלי דשקרא עבד, בגין לאטעאה ולאיתאה לוטין על עלמא. בגין כה, אתא יעקב בזכמה ואטעי לאבוי, בגין לאיתאה ברכאן על עלמא, ולנטלא מניה מה דמנע מעלמא, ומדה לקבל מדה הוה. ועל דא פתיב, (תהלים קט) ויאהב קללה ותבואהו ולא זופין בברכה ותרוזק ממנו. עליה פתיב, (בראשית ג) ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה. ואשתאר ביה לדרי דרין, ואתא יעקב ונטל מניה ברכאן.

142. ומן יומי דאדם, אודמן יעקב לנטלא מההוא זיויא, כל הני ברכאן, ואשתאר איהו בלוטין ולא נפק מניה. ודוד אמר ברוח קודשא, (תהלים קכ) מה יתן לך ומה יסיף לך לשון רמיה וזעי גבור שנונים. מה איכפת ליה לההוא זיויא בישא, דאיתי לוטין על עלמא. כמה דאמר, נזעזע נזעזע וממית, ולית ליה הנאה מניה.

143. לשון רמיה, דרמי ליה לאדם ולאיתתיה, ואיתי בישא עליה ועל עלמא. לבתר אתא יעקב, ונטיל מדיכיה כל אינן ברכאן. וזעי גבור שנונים, דא עשו דגטר דבבו (נ"א דאגזים) ליעקב על אינן ברכאן, כמה דאת אמר, (בראשית כז) וישטם עשו את יעקב על הברכה וגו'. (ד"א ל"ג תא חזי)

144. ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ, הא מלעילא ומתתא בזבורא וזדא. ורוב דגן ותירוש, הא אוקמוה. אבל כדכתיב, (תהלים לז) ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם. תא זוזי, (שם) נער הייתי וגו' ואוקמוה, האי קרא שרו של עולם אמרו וכו'. ובגין כך אמר ורוב דגן ותירוש.

145. יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים, בזמנא דשליט שלמה מלכא בירושלם, דכתיב, (דברי הימים ב ט) וכל מלכי הארץ וגו' מביאים איש מנחתו וגו'. (בראשית כז) וישתחוו לך לאומים, בזמנא דייתי מלכא משיחא, דכתיב, (תהלים עב) וישתחוו לו כל מלכים. רבי יהודה אמר, כלא בזמנא דייתי מלכא

המשית, בכתוב (תהלים עב) וישתחוו לו כל מלכים כל גוים יעבדוהו.

146. הוה גביר לאחיה. הוה, ולא אמר היה או תהיה. אלא זה סוד עליון של האמונה, שהאותיות הללו הן סודות האמונה. ה' למעלה, וא"ו באמצע, ה' אחר כך. ומשום כך אמר הוה גביר לאחיה, לשלט עליהם ולרדות אותם בזמן שבא דוד המלך. רבי יוסי אמר, הכל הוא בזמן שבא מלך המשיח, שהרי משום שעברו ישראל על דברי התורה, אז ופרקת עלו מעל צוארה.

147. ויתן לה האלהים רבי יוסי אמר, כל הברכות הללו מצד של חלקו של יעקב היו ומשלו הוא נטל. והברכות האלו היה רוצה יצחק לברך את עשו, ומשום כך עשה הקדוש ברוך הוא, וגרם ליעקב לטל משלו.

148. בא ראה, בשעה שאותו הנחש הביא קללות על העולם והאדמה התקללה – מה כתוב? (בראשית ג) ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך וגו', ארורה האדמה בעבורך וגו'. שלא תהיה עושה פרות וגדולים בראוי. כנגד זה ומשמני הארץ. בעצבון תאכלנה – כנגד זה מטל השמים. וקוץ ודרדר תצמיח לך – כנגד זה ורב דגן ותירש. בזעת אפך תאכל לחם – כנגד זה יעבדוך עמים וישתחוו לך לאמים, שהם יעבדו את הארץ ויעבדו בשדה, כמו שנאמר (ישעיה סא) ובני נכר אכריכם וכרמיכם. והכל נטל יעקב זה כנגד זה, ומשלו נטל. והקדוש ברוך הוא גרם ליעקב שישל את הברכות הללו להדבק במקומו וחלקו, ועשו שידבק במקומו וחלקו.

149. אמר רבי חזקיה, והנה ראינו שמשמני הארץ ומטל השמים, אותן ברכות נטל עשו אחר כך, כמו שנאמר הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל.

משיחוהו, כדכתיב וישתחוו לו כל מלכים כל גוים יעבדוהו.

146. הוה גביר לאחיה, הוה, ולא אמר היה, או תהיה. אלא דא רזא עלאה דמהימנותא, דאלין אתון אנן רזי דמהימנותא. ה' לעילא, וא"ו באמצעיתא, ה' לבתרא. ובגין כך אמר, הוה גביר לאחיה, לשלטאה עליהו ולרדאה לון, בזמנא דאתא דוד מלכא. רבי יוסי אמר, כלא איהו בזמנא דייתי מלכא משיחוהו, דהא בגין דעברו ישראל על פתגמי אורייתא, כדן (בראשית כז) ופרקת עלו מעל צוארה.

147. ויתן לה האלהים רבי יוסי אמר, כל הנני (דף קמג ע"ב) ברכאן מסטרא דזוולקיה דיעקב הוה ומדיליה נטל, ואלין ברכאן הוה קא בעי יצחק לברכא ליה לעשו, ובגין כך עבד קודשא בריך הוא, וגרם ליה ליעקב לנטלא מדיליה.

148. תא וזוי, בשעתא דההוא נזיש אייתי לוטין על עלמא ואתלטני ארעא, מה כתיב, (בראשית ג) ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך וגו', ארורה האדמה בעבורך וגו', דלא תהא עבדא פירין ואיבין כדקא יאות. לקבל דא, ומשמני הארץ. (שם) בעצבון תאכלנה, לקבל דא מטל השמים. (שם) וקוץ ודרדר תצמיח לך, לקבל דא, ורוב דגן ותירוש. (שם) בזעת אפך תאכל לחם, לקבל דא, (בראשית כז) יעבדוך עמים וישתחוו לה לאומים, דאינון יעבדון ארעא ויפלוזון בזוקלא, כמה דאת אמר, (ישעיה סא) ובני נכר אכריכם וכרמיכם. וכלא נטל יעקב, דא לקבל דא, ומדיליה נטל. וקודשא בריך הוא גרם ליה ליעקב דיטול הנני ברכאן, לאתדבקה באתריה וזוולקיה, ועשו לאתדבקה באתריה וזוולקיה.

149. אמר רבי חזקיה, והא זמנין דמשמני הארץ ומטל השמים, אינון ברכאן נטל עשו לבתרא, כמה דאת אמר, הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל.

150. אמר רבי שמעון, לא זה כזה ולא זה כזה, כמה נפרדות הדרגות. ביעקב כתוב ויתן לך האלהים – ובוה כתוב יהיה. ביעקב כתוב מטל השמים ומשמני הארץ – בעשו כתוב משמני הארץ וטל השמים, שהנה זה אינו כזה.

151. והדרגות נפרדות כמה וכמה, משום שבזה של יעקב כתוב בו, ויתן לך האלהים מטל השמים – זה הטל העליון ששופע מעתיק הימים, שנקרא טל השמים, השמים של מעלה, הטל ששופע בדרגת השמים, ומשם לשדה התפוחים הקדושים. ומשמני הארץ – [זו הארץ שלמעלה, ארץ החיים. בעשו כתוב ומשמני הארץ, ביעקב משמני הארץ זו ארץ החיים שלמעלה, ויורש אותה בארץ שלמעלה ובשמים של מעלה, ובעשו בארץ של פאן למטה, ובשמים של פאן למטה. יעקב למעלה למעלה, ועשו למטה למטה.

152. עוד, יעקב למעלה ולמטה, ועשו למטה. ואף על גב שכתוב והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך – מזה של פאן למטה, אבל למעלה לא כלום, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. בא ראה, בשעה שהתחילו לטל את ברכותיהם יעקב ועשו, יעקב נטל חלקו שלמעלה, ועשו נטל חלקו שלמטה.

153. רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא אמר לרבי אלעזר, כלום שמעת מאביר, אמאי לא אתקיימו ברכאן דברכיה יצחק ליעקב, ואינון ברכאן דבריה יצחק לעשו אתקיימו כלהו.

154. אמר ליה, כל אינון ברכאן מתקיימי, וברכאן אורגין דברכיה קודשא בריך הוא ליעקב. אבל מיד, יעקב נטל לעילא, ועשו נטל לתתא. לבתר כד יקום מלכא משייזא, יטול יעקב לעילא ותתא ויתאבד עשו מכלא, ולא יהא ליה זולקא ואזסנא ודוכרנא בעלמא, כמה דאת אמר, (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו

150. אמר רבי שמעון, לאו האי כהאי ולא דא כדא, כמה אתפרשין דרגין. ביעקב כתיב, ויתן לך האלהים, ובדא כתיב יהיה. ביעקב כתיב, מטל השמים ומשמני הארץ, בעשו כתיב משמני הארץ וטל השמים, דהא לאו דא איהו כדא.

151. ודרגין אתפרשין כמה וכמה. בגין דבדא דיעקב כתיב ביה, ויתן לך האלהים מטל השמים, דא טל עלאה דנגיד מעתיק יומין דאקרי טל השמים, השמים דלעילא, טל דנגיד בדרגא דשמים, ומתמן לזקל תפוזין קדישין. ומשמני הארץ, הארץ, (דא ארץ דלעילא ארץ החיים) בעשו כתיב ומשמני הארץ, ביעקב משמני הארץ דא ארץ החיים דלעילא, וירית לה בארעא דלעילא ובשמים דלעילא. ולעשו בארעא דהכא לתתא, ובשמים דהכא לתתא. יעקב לעילא לעילא. עשו לתתא לתתא.

152. תו, יעקב לעילא ותתא, ועשו לעילא על גב דכתיב (בראשית כז) והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך. מהאי דהכא לתתא, אבל לעילא לא כלום, דכתיב, (תהלים לב) כי זולק יי עמו יעקב וזבל נזולתו. תא זוזי, בשעתא דשירו לנטלא ברכאן דלהון, יעקב ועשו. יעקב נטל זולקיה דלעילא, ועשו נטל זולקיה לתתא.

153. רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא אמר לרבי אלעזר, כלום שמעת מאביר, אמאי לא אתקיימו ברכאן דברכיה יצחק ליעקב, ואינון ברכאן דבריה יצחק לעשו אתקיימו כלהו.

154. אמר ליה, כל אינון ברכאן מתקיימי, וברכאן אורגין דברכיה קודשא בריך הוא ליעקב. אבל מיד, יעקב נטל לעילא, ועשו נטל לתתא. לבתר כד יקום מלכא משייזא, יטול יעקב לעילא ותתא ויתאבד עשו מכלא, ולא יהא ליה זולקא ואזסנא ודוכרנא בעלמא, כמה דאת אמר, (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו

159. בא ראה, בשעה שנכנס עשו – נכנס עמו גיהנם. הודיעו יצחק ויחזקאל, שבתוב ויחזקאל יצחק חרדה גדלה עד מאד. בין שבתוב ויחזקאל יצחק חרדה גדלה – די. מה זה [גדלה] עד מאד? אלא שלא היתה יראה ואימה גדולה שנפלה על יצחק מיום שנברא. ואפלו בשעה ההיא שנעקד יצחק על גבי המזבח וראה [שכינה] סבין עליו, לא הודיעו בשעה ההיא שנכנס עשו וראה גיהנם שנכנס עמו. אז אמר, בטרים תבא ואברכהו גם ברוך יהיה, משום [שראתה] שראיתי שכינה שמודה על אותן הברכות.

160. דבר אחר, יצחק אמר ואברכהו, יצא קול ואמר גם ברוך יהיה. רצה יצחק לקלל את יעקב, אמר לו הקדוש ברוך הוא: יצחק, את עצמך אתה מקלל, שהרי כבר אמרת לו ארריך ארור ומברכך ברוך.

161. בא ראה, כלם הודו על אותן הברכות, עליונים ותחתונים, ואפלו חלק גורלו של עשו הודה עליהם, והוא ברוך אותה, והודה על אותן הברכות, והעלהו על ראשו למעלה.

162. מנין לנו? שבתוב ויאמר שלחני בי עלה השחר ויאמר לא אשלחך בי אם ברכתני. ויאמר שלחני – משום שהחזיק בו יעקב. וכי איך יכול אדם, שהוא גוף ובשר, להחזיק במלאך שהוא רוח ממש, שבתוב (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט?

163. אלא, מכאן שמלאכים שלוחי הקדוש ברוך הוא, בשירדים לעולם הזה, גלומים ומתגלמים, ומתלבשים בגוף כמו של העולם הזה, משום שכל ראויה שלא לשנות ממנהג אותו המקום שהולכים לשם.

164. והנה נאמר, שבאשר עלה משה למעלה מה כתוב? (שמות לד) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה, משום המנהג, שלא לשנות מהמקום שהוא שהלך לשם. ואותם

159. תא וזוי, בשעתא דעאל עשו, עאל עמיה גיהנם, אודיעו יצחק, ודיויל. דכתיב, (בראשית כז) ויזרד יצחק וזרדה גדולה עד מאד. בין דכתיב ויזרד יצחק וזרדה גדולה, די. מהו (גדולה) עד מאד. אלא, דלא הוה דיוילו ואימתא. דנפל עליה דיצחק, רבתא, מיומי דאתברי. ואפילו בההיא שעתא, דאתעקד יצחק על גבי מדבזא וזמא (שכינתא) סבינא עליה, לא אודיעו. כההיא שעתא דעאל עשו, וזמא גיהנם דעאל עמיה, כדין אמר, בטרים תבא (שם) ואברכהו גם ברוך יהיה, בגין (דחמאת) דזמית שכינתא דאודי על אינון ברכאן.

160. דבר אחר, יצחק אמר ואברכהו, נפק קלא ואמר, גם ברוך יהיה, בעא יצחק למילט ליה ליעקב, אמר ליה קודשא בריך הוא, יצחק, גרמך אנא (אנת) לייט, דהא כבר אמרת ליה, (שם) אנריך ארור ומברכך ברוך.

161. תא וזוי כלא אודו על אינון ברכאן, עלאי ותתאי, ואפילו איהו וזולק עד ביה דעשו, אודי עלייהו וברכיה איהו, ואודי על אינון ברכאן וסלקיה על רישיה לעילא.

162. מנא, דכתיב, (בראשית לז) ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך בי אם ברכתני. ויאמר שלחני, בגין דאתקף ביה יעקב. וכי הוה יכול בר נשי דאיהו גופא ובשרא, לאתתקפא ביה במלאכא דאיהו רון ממש, דכתיב, (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט.

163. אלא, מכאן דמלאכי שלחני דקודשא בריך הוא, כד אינון נזותין להאי עלמא גלימין, ואתגלימו ומתלבשין (ק"א ע"א) בגופא כגופא דהאי עלמא, בגין דהכי אתווי, דלא להשנאה במנהגא דההוא אתר דאזיל תמן.

164. והא אתמר, דמשה כד סליק לעילא, מה כתיב, (שמות לה) ויהי שם עם יי ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה, בגין מנהגא, דלא להשנאה מההוא אתר דאזיל לתמן, ואינון מלאכין כד

המלאכים, בשירדו למטה, כתוב (בראשית יח) והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו. וכן באן, בשירד למטה המלאך הזה, לא נאבק עם יעקב אלא מתוך שהיה מלבש בגוף כמו של העולם הזה, ועל כן נאבק עמו כל אותו הלילה.

165. בא ראה, משום שהשלטון של אלו אינו אלא בלילה ודאי, ומשום כך השליטה של עשו אינה אלא בגלות, שהיא הלילה, ועל כן בלילה התחזק עם יעקב ונאבק עמו. וכשבא הבקר, נחלש כחו ולא יכול, ואז התגבר יעקב, משום ששלטונו של יעקב ביום.

166. ומשום כך כתוב, (ישעיה כא) משא דומה אלי קרא משעיר שמר מה מלילה שמר מה מליל. שהרי אז השלטון הוא של עשו, שהוא שעיר, הוא בלילה. ומשום כך נחלש כשבא הבקר, ואז ויאמר שלחני כי עלה השחר.

167. ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. כי אם ברכתני? כי אם תברכני היה צריך להיותו מה זה כי אם ברכתני? אם תודה על אותן הברכות שברך אותי אבא ולא תהיה מקטרג עלי בגללם. מה כתוב? ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל וגו'. למה ישראל? אמר לו, בעל ברחי יש לי לשמש אותך, שהרי אתה התעשרת בכחך למעלה בדרגה עליונה, ודאי ישראל יהיה שמך.

168. כי שרית עם אלהים, מאי עם אלהים? וכי תעלה על הדעת שעליו היה אומר? אלא אמר לו, שרית להתחבר ולהזדוג עם אלהים בחבור, בזוג של השמש עם הלבנה. ועל כן לא כתוב על [את] אלהים, אלא עם אלהים, בחבור וזוג אחד.

169. דבר אחר ויאמר, כמו שנאמר (שמות טו) ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך. אף באן, ויאמר לא יאמר עוד שמך יעקב כי אם ישראל. ואז התעשר יעקב בדרגתו

נזותו לתתא כתיב, (בראשית יח) והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו. וכן הכא, האי מלאכא כד נזות לתתא, לא אתאבק עמיה דיעקב, אלא מוזה דהיה אתלכש בגופא כזוונא דהאי עכמא. ועל דא אתאבק יעקב בהדיה כל ההוא ליליא.

165. תא זוני, בגין דשלטנותא דהני, לאו איהו אלא בליליא ודאי. ובגין כך, שלטנותא דעשו לאו איהו אלא בגלותא, דאיהו לילה. ועל דא בליליא אתתקף עמיה דיעקב, ואתאבק עמיה. וכד אתא צפרא, אתוולש זיליה, ולא יכול, וכדין אתתקף יעקב, בגין דיעקב, שלטנותיה ביממא.

166. ובגין כך, כתיב, (ישעיה כא) משא דומה אלי קרא משעיר שמר מה מלילה שמר מה מליל. דהא כדין שולטנותיה דידיה דעשו, דאיהו שעיר בלילה איהו, ובגין כך אתוולש כד אתא צפרא, וכדין (בראשית לב) ויאמר שלחני כי עלה השחר.

167. ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. כי אם (דף קמד ע"ב) ברכתני, כי אם תברכני מבועי ליה, מאי כי אם ברכתני. אם אודית על אינן ברכאן דברכני אבא ולא תהא מקטרגא לי בגינייהו, מה כתיב, (בראשית לז) ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל וגו'. אמאי ישראל, אמר ליה, בעל כרוזין אית לך לשמשא כה, דהא אנך אתעטרת בזיכך לעילא בדרגא עלאה, ישראל יהיה שמך ודאי.

168. כי שרית עם אלהים, מאי עם אלהים, סלקא דעתך דעליה הוה אמר. אלא אמר ליה, שרית לאתחברא ולאודוונא עם אלהים בזובורא, בזוונא דשמשא וסיהרא, ועל דא לא כתיב על (o"א את) אלהים, אלא עם אלהים, בזובורא וזוונא וזדא.

169. דבר אזור, ויאמר, כמה דאת אמר, (שמות טו) ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך, אוף הכא, (בראשית לב) ויאמר לא יאמר עוד שמך יעקב כי אם ישראל, כדין אתעטר יעקב בדרגיה, למהוי כללא

להיות הכלל של האבות. מה כתוב? ויברך אתו שם. מה זה ויברך אתו שם? שהודה לו על כל הברכות שברך אותו אביו.

170. רבי שמעון פתח ואמר, (משלי טז) ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלם אתו בא ראה כמה יש לאדם שיתקן את שביטיו עם הקדוש ברוך הוא כדי לעשות את מצוות התורה, שהרי פשוטה, שודאי שני מלאכים שליחים יש לאדם מלמעלה להודיע עמו, אחד לימין ואחד לשמאל, והם מעידים על האדם בכל מה שהוא עושה, הם נמצאים שם, וקוראים להם יצר טוב ויצר רע.

171. בא האדם להטהר ולהשתדל במצוות התורה – אותו יצר הטוב שהודיע עמו, כבר התגבר על אותו יצר הרע והשלים עמו והתהפך לו לעבד. וכשאדם הולך להטמא, אותו יצר הרע מתחזק ומתגבר על אותו יצר טוב, והרי בארנו, ודאי כשאדם האדם בא לטהר, בכמה כח התחזק האדם כשהתגבר אותו יצר טוב, אז אויביו ישלם אתו, שאותו יצר הרע נכנע לפני היצר הטוב. ועל זה אמר שלמה, (משלי יב) טוב נקלה ועבד לו. מה זה ועבד לו? זה יצר הרע. ואז כשאדם הולך במצוות התורה, אז גם אויביו ישלם אתו, זה יצר הרע ומה שבא מצדו.

172. בא ראה, משום שיעקב בטח בקב"ה וכל דרכיו היו לשמו, על בן אויביו ישלם אתו. וזה [זה] סמא"ל, הכח והחזק של עשו, שהשלים עם יעקב. ומשום שהשלים עם יעקב והודה לו על אותן הברכות, אזי השלים עמו עשו. [אז הודה לו עשו, שכתוב יש לי רב אחי יהי לי אֶשֶׁר לך, שברך הודה לו על אותן הברכות שלו בחרב] ועד שלא השלים יעקב עם אותו הממנה שנתמנה עליו, לא השלים עמו עשו. משום כך, בכל מקום הכח של משה תלוי בכח של מעלה.

דאבהו. מה כתיב, (שם) ויברך אתו שם. מאי ויברך אתו שם, דאודי ליה על כלהו ברכאן, דברכיה אביו.

170. רבי שמעון פתח ואמר, (משלי טז) ברצות יי דרכי איש גם אויביו ישלם אתו. תא וזוי, כמה אית ליה לבר נש, לאתתקנא שביטוי ביה בקודשא בריה הוא, בגין למעבד פקודי דאורייתא. דהא אוקמוה, דודאי (שמות ק"ו ע"ב, קס"ב ע"ב) תרין מלאכין שליוון אית לבר נש מלעילא לאודווגא בהדיה, ווד לימנא ווד לשמאלא, ואינון סהדין ביה בבר נש בכל מה דאיהו עבד, אינון משתכחין תמן וקרינן לון יצר טוב ויצר רע.

171. אתי בר נש לאתדכא ולשתדל בפקודי דאורייתא, והוא יצר טוב דאודווג ביה, כבר איהו אתתקף על ההוא יצר הרע ואשתלים בהדיה ואתתקף ליה לעבדא. וכד בר נש אזיל לאסתאבא, ההוא יצר הרע אתתקף ואתגבר על ההוא יצר טוב, והא אוקימנא. ודאי כד ההוא בר נש אתי לאתדכא, כמה תקיפו אתתקף בר נש, כד אתגברא ההוא יצר טוב כדין (משלי טז) אויביו ישלם אתו, דההוא יצר הרע אתתקף קמיה דיצר טוב. ועל דא אמר שלמה, (משלי יב) טוב נקלה ועבד לו, מאי ועבד לו, דא יצר הרע. וכדין כד אזיל בר נש בפקודי אורייתא, כדין גם אויביו ישלם אתו, דא יצר הרע, ודאתא מסטרוי.

172. תא וזוי, בגין דיעקב, אכטוז ביה בקודשא בריה הוא, וכל ארזוי הוו לשמיה, על דא אויביו ישלם אתו. ודא (ד"א דא) סמאל, וזילא ותוקפא דעשו דאשלים עמיה דיעקב, ובגין דאשלים עמיה דיעקב, ואודי ליה על אינון ברכאן, כדין אשלים עמיה עשו, (נ"א כדין אודי ליה עשו דכתיב יש לי רב אחי יהי לי אֶשֶׁר לך, דהא אודי ליה על אינון ברכאן דיליה בחרב) ועד דלא אשתלים עמיה יעקב לגבי ההוא ממנא דאתפקד עליה, לא אשלים עמיה עשו, בגין כך, בכל אתר תוקפא דלתתא תליא בתוקפא דלעילא.

173. וַיִּזְרַד יִצְחָק וְזָרְדָה גְדֻלָּה עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי אִיפֹה, מִי אִיפֹה, מִי הוּא זֶה מְבַעֵי לִיָּהּ. אֲלֵא מִי אִיפֹה, דְּקִיּוּמָא שְׂכִינְתָּא תַּמָּן, כִּד בְּרִיךְ לִיָּהּ יִצְחָק לִיעֲקֹב, וְעַל דָּא אָמַר, מִי אִיפֹה. מֵאֵן הוּא דְּקָאִים הָכָא, וְאוּדֵי עַל אֵינֹן בְּרַכָּאן דְּבִרְכִית לִיָּהּ, וְדֹאֵי (בראשית כז) גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסִתְכֶם בְּאֵינֹן בְּרַכָּאן.

174. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּגִין הֵיאָה וְזָרְדָה דְּאִזְרִיד יַעֲקֹב לִיִּצְחָק אָבִיו, אֲתַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב בְּעוֹנֵשָׁא דְיוֹסֵף, דְּזוּרַד וְזָרְדָה כְּהֵאֵי, בְּשִׁעְתָּא דְּאָמְרוּ לִיָּהּ, (בראשית לז) זֹאת מִצְאָנוּ. יִצְחָק אָמַר מִי אִיפֹה. בְּאִיפֹה אֲתַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב, דְּכִתִּיב, (בראשית לז) אִיפֹה הֵם רוּעִים, וְתַמָּן יוֹסֵף אֲתַאֲבִיד וְאֲתַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב. וְאָף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסִתְכֶם עַל יְדֵי בְּרַכָּאן, אִיהוּ אֲתַעֲנֵשׁ בְּאִיפֹה, דְּכִתִּיב אִיפֹה הֵם רוּעִים. וּבְתַמָּן אֲתַאֲבִיד מִנִּיהּ וְאֲתַעֲנֵשׁ כָּל הָהוּא עוֹנֵשָׁא.

175. וַיִּזְרַד יִצְחָק וְזָרְדָה גְדֻלָּה. מֵה זֶה גְדֻלָּה? כְּתוּב כָּאן גְדֻלָּה, וְכְתוּב שָׁם (דברים יח) וְאֵת הָאֵשׁ הַגְדֻלָּה הַזֹּאת וְגו', שְׁנַכְנַס עִמּוֹ גִּיהֶנֶם. עַד מְאֹד – מֵה זֶה עַד מְאֹד? כְּתוּב כָּאן מְאֹד, וְכְתוּב שָׁם (בראשית א) וְהָיָה טוֹב מְאֹד. זֶה מְלֵאךְ הַמּוֹת. אֲזִי אָמַר מִי אִיפֹה.

176. כְּשִׁמְעַ עֲשׂוֹ אֵת דְּבָרֵי אָבִיו וְגו'. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּמָה רְעוּת עֲשׂוֹ אוֹתָן דְּמַעוֹת שְׂבָכָה וְהוֹצִיא עֲשׂוֹ לִפְנֵי אָבִיו כְּדִי שִׁיתַּבְרַךְ מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שֶׁהָיָה מְחַשֵּׁב דְּבַר אָבִיו יוֹתֵר. הָכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. [וּבְאַרְוָה] הָכִי קָרָא שְׁמוֹ – קָרָא שְׁמוֹ אוֹתוֹ שְׁקָרָא לוֹ. הוֹצִיא הַשְׁמַעַת קוֹל שֶׁל רֶק בְּשִׁבִּיל קָלוֹן. לֹא כְּתוּב הָכִי נִקְרָא שְׁמוֹ, אֲלֵא קָרָא שְׁמוֹ.

177. וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעָמִים. זֶה – מֵה הוּא זֶה? [אַלֵּא] וַיַּעֲקֹבֵנִי פְּעָמִים הָיָה צְרִיף לְהִיוֹתוֹ אֲלֵא דְּבַר אֶחָד הָיָה פְּעָמִים – בְּכִרְתִּי, הַחֲזִיר לוֹ פֶּעַם אַחֲרֵת בְּרַכְתִּי. זֶהוּ פְּעָמִים. כְּמוֹ כֵּן (בראשית מג) כִּי עָתָה שָׁכְנִי זֶה פְּעָמִים. דְּבַר אֶחָד פְּעָמִים. אֶחָד שֶׁהָיָה הַחֲזִירִי לוֹ,

173. וַיִּזְרַד יִצְחָק וְזָרְדָה גְדֻלָּה עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי אִיפֹה. מִי אִיפֹה, מִי הוּא זֶה מְבַעֵי לִיָּהּ. אֲלֵא מִי אִיפֹה, דְּקִיּוּמָא שְׂכִינְתָּא תַּמָּן, כִּד בְּרִיךְ לִיָּהּ יִצְחָק לִיעֲקֹב, וְעַל דָּא אָמַר, מִי אִיפֹה. מֵאֵן הוּא דְּקָאִים הָכָא, וְאוּדֵי עַל אֵינֹן בְּרַכָּאן דְּבִרְכִית לִיָּהּ, וְדֹאֵי (בראשית כז) גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסִתְכֶם בְּאֵינֹן בְּרַכָּאן.

174. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּגִין הֵיאָה וְזָרְדָה דְּאִזְרִיד יַעֲקֹב לִיִּצְחָק אָבִיו, אֲתַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב בְּעוֹנֵשָׁא דְיוֹסֵף, דְּזוּרַד וְזָרְדָה כְּהֵאֵי, בְּשִׁעְתָּא דְּאָמְרוּ לִיָּהּ, (בראשית לז) זֹאת מִצְאָנוּ. יִצְחָק אָמַר מִי אִיפֹה. בְּאִיפֹה אֲתַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב, דְּכִתִּיב, (בראשית לז) אִיפֹה הֵם רוּעִים, וְתַמָּן יוֹסֵף אֲתַאֲבִיד וְאֲתַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב. וְאָף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסִתְכֶם עַל יְדֵי בְּרַכָּאן, אִיהוּ אֲתַעֲנֵשׁ בְּאִיפֹה, דְּכִתִּיב אִיפֹה הֵם רוּעִים. וּבְתַמָּן אֲתַאֲבִיד מִנִּיהּ וְאֲתַעֲנֵשׁ כָּל הָהוּא עוֹנֵשָׁא.

175. (בראשית כז) וַיִּזְרַד יִצְחָק וְזָרְדָה גְדֻלָּה, מִי גְדֻלָּה, כְּתִיב הָכָא גְדֻלָּה, וְכְתִיב הָתֵם (דברים יח) וְאֵת הָאֵשׁ הַגְדֻלָּה הַזֹּאת וְגו', דְּעֹאֵל עֲמִיָּה גִּיהֶנֶם. עַד מְאֹד. מִי עַד מְאֹד. כְּתִיב הָכָא מְאֹד, וְכְתִיב הָתֵם (בראשית א) וְהָיָה טוֹב מְאֹד, דָּא מְלֵאךְ הַמּוֹת, כְּדִין אָמַר מִי אִיפֹה.

176. (דף קמה ע"א) (בראשית כז) כְּשִׁמְעַ עֲשׂוֹ אֵת דְּבָרֵי אָבִיו וְגו'. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּמָה בִּישִׁין עֲבָדוּ אֵינֹן דְּמַעֲוִין דְּבָכָה וְאִפִּיק עֲשׂוֹ קָמִי אָבִיו, בְּגִין דִּיתַבְרַךְ מִנִּיהּ, בְּגִין דְּהוּא זֹשִׁיב מִלָּה דְּאָבִיו יִתִּיר. הָכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. (ד"א ל"ג ואוקמוה) הָכִי קָרָא שְׁמוֹ, קָרָא שְׁמוֹ הֵהוּא דְּקָרָא לִיָּהּ, אִפִּיק צִיצָא דְּרוּקָא בְּגִין קִלְגָּא. הָכִי נִקְרָא שְׁמוֹ לֹא כְּתִיב, אֲלֵא קָרָא שְׁמוֹ.

177. (בראשית כז) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעָמִים. זֶה. מֵהוּ זֶה, (אלא) וַיַּעֲקֹבֵנִי פְּעָמִים מְבַעֵי לִיָּהּ. אֲלֵא, מִלָּה זֹדֵר הוּי תְּרִי זְמַנִּי, בְּכִרְתִּי, (ק"ס ע"א, שמות קי"א ע"א) אֲהַדְרִי לִיָּהּ זְמַנָּא אֲזוּרָא בְּרַכְתִּי, זֶה הוּא תְּרִי זְמַנִּין. כְּנֻוּזָא דָּא, (בראשית מג) כִּי עָתָה שָׁכְנִי זֶה פְּעָמִים, מִלָּה זֹדֵר,

ולא נהיה בבושה לפני אותו אדם. שבנו – בשנו. אנו בבושה ממנו, וכבר החזרנו.

178. כמו זה אמר איוב, (איוב יג) ותחשבני לאיוב לך. חזר איוב – איוב. ופרשה שכתוב אשר בשערה ישופני וגו'. אמר לפניו: רבנו של עולם, שמא רוח סערה עברה לפניך? וכאן בכתתי לקח, והנה עתה חזר הדבר ונטל ברכתי.

179. הן גביר שמתי לך וגו', ולך אפוא מה אעשה בני. ולך אפוא – אין עומד פה מי שישכים עליך. מה אעשה בני. אז ברח אותו בעולם הזה, והסתכל בדרךגתו ואמר ועל חרבך תחיה, שהרי כך ראוי לך לשפך דמים ולעשות קרבות, ועל כן אמר מה אעשה בני.

180. רבי אלעזר אמר, ולך אפוא מה אעשה – כיון שאמר את זה, למה בני? אלא אמר לו, ולך אפוא מה אעשה שאתה בדין ובחרב ובדם אני רואה אותך, ואת אחיך בדרך שלמה. אלא בני, בני ודאי. אני גרמתי לך משום שאתה בני, ועל כן ועל חרבך תחיה ואת אחיך תעבד. ועדין לא התקיים, שהרי לא עבד עשו את יעקב, משום שיעקב לא רצה אותו עכשיו, והוא חזר וקרא לו אדוני במה פעמים, משום שהסתכל למרחוק והעלה אותו לסוף הימים, כמו שאמרנו.

181. רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. בעודם הולכים ראו את רבי יוסי הזקן שהיה הולך אחריהם. ישבו עד שהגיע אליהם. כיון שהגיע אליהם, אמרו, עכשיו הדרך מתקנת לפנינו. הלכו. אמר רבי חייא, עת לעשות לה'. פתח רבי יוסי ואמר, (משלי לא) פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה. פיה פתחה בחכמה – זו כנסת ישראל. ותורת חסד על לשונה – אלו הם ישראל, שהם לשון התורה שמדברים בה ימים ולילות.

תרין ומנין. וזו דהא אהדרנא ליה ולא נהוי בכסופא קמיה דההוא בר גש. שבנו, בשנו. אנו בכסופא מניה, וכבר אהדרנא.

178. כוונת דא, אמר איוב, (איוב יג) ותחשבני לאיוב לך, אהדר איוב, איוב. ואוקמוה דכתיב, (איוב ט) אשר בסערה ישופני וגו'. אמר לפניו, רבנו של עולם, שמא רוח סערה עברה לפניך. והכא בכתתי לקח והנה עתה אהדר מלה ונטיל ברכתי.

179. (בראשית כז) הן גביר שמתי לך וגו', ולך איפה מה אעשה בני. ולך איפה. לית קיימא הכא מאן דמסתכסם ערך. מה אעשה בני. כדין, ברכיה בהאי עלמא ואסתכל בדרךגתו, ואמר (בראשית כז) ועל זרעך תזוניה, דהא הכי אתווי לך לאושדא דמין ולמעבד קרבין, ועל דא אמר מה אעשה בני.

180. רבי אלעזר אמר, ולך איפה מה אעשה, כיון דאמר האי, אמאי בני. אלא אמר ליה, ולך איפה מה אעשה, דאנת בדינא ובחורבא ובדמא וזוניה לך, ולאזויה בארוז שלים. אלא בני, בני ודאי, אנה גרימנא לך, בגין דאנת בני. ועל דא על זרעך תזוניה ואת אזויה תעבד. ועדין לא אתקיים, דהא לא פלזו ליה עשו ליעקב. בגין דיעקב לא בעא ליה השתא, ואיהו אהדר וקרא ליה אדני כמה ומנין, בגין דאסתכל למרוזוק, וסליק ליה לסוף יומיא, בדקאמרן.

181. רבי זוויא ורבי יוסי היו אולי בארזא. עד דהיו אולי, זמנו ליה לרבי יוסי סבא דהיה אולי בתרייהו. יתבו עד דמטא לגבייהו. כיון דמטא לגבייהו, אמרו השתא ארזא מתתקנא קמין, אולי. אמר רבי זוויא (תהלים קיט) עת לעשות לי. פתחו רבי יוסי ואמר, (משלי לא) פיה פתחה בזכמה ותורת זוסד על לשונה. פיה פתחה בזכמה, דא כנסת ישראל, ותורת זוסד על לשונה אלן אינון ישראל, דאינון לישנא דאורייתא דמישתעי בה יומי ולילי.

182. פיה פתחה בחכמה – זו ב' של בראשית, ופרשנה. ותורת חסד על לשונה – זה אברהם, שבו ברא את העולם ובו מדבר תמיד. ב' סתומה מצד זה, ופתחה מצד זה. סתומה מצד זה, כמו שנאמר וראית את אחרי. פתחה מצד זה כדי להאיר [לסדר] פניה כלפי מעלה, ופתחה מצד זה כדי לקבל מלמעלה, והיא אכסדרה לקבל. ומשום כך עומדת בראש התורה ומתמלאת אחר כך. פיה פתחה בחכמה, בחכמה ודאי, שכתוב בראשית ברא אלהים, בתרגומו. ותורת חסד על לשונה – שהרי אחר כך מספר ואומר, ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור.

183. פיה פתחה בחכמה – זו ה' [הראשונה] של השם הקדוש שהכל בה, והיא סתומה וגלויה, כלולה ממעלה ומטה, הסוד של מעלה ומטה. פיה פתחה בחכמה – משום שהיא סתומה שאין נודעת כלל, שכתוב ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה. וכשמתחילה להתפשט בחכמה שנדבקה בה, והיא בתוכה, [והיא] מוציאה קול, שהיא תורת חסד.

184. פיה פתחה בחכמה – זו ה"א האחרונה שהיא דבור, והדבור תלוי בחכמה. ותורת חסד על לשונה – זה הקול שעומד על הדבור להנהיגו. ותורת חסד – זה יעקב, שהוא על לשונה, להנהיג הדבר ולאחוז אותו, שהרי אין דבור בלי קול, ובארוה.

185. פתח רבי חייא אחריו ואמר, (משלי ח) אני חכמה שכנתי ערמה ודעת מזמות אמצא. אני חכמה – זו בנסת ישראל. שכנתי ערמה – זה יעקב שהוא חכם. ודעת מזמות אמצא – זה יצחק, שהיתה לו דעת מזמות לברך את עשו. ומשום שחכמה השתתפה עם יעקב, שהוא ערמה – ודעת מזמות אמצא, שהתברך יעקב מאביו, ושרו עליו כל

182. (משלי לא) פיה פתחה בזכמה דא ב' דבראשית, ואוקמוה. ותורת חסד על לשונה דא אברהם, דביה ברא עלמא, וביה משתעי תדיר. ב' סתים מיהאי גיסא, ופתיוזא מיהאי גיסא. סתימא מיהאי גיסא, כמיה דאת אמר, (שמות לג) וראית את אזורי. פתיוזא מיהאי גיסא, בגין לאנהרא (נ"א להדרא) אנפיה לגבי עילא, ופתיוזא מיהאי גיסא, בגין לקבלא מלעילא, ואיהי אכסדרה לקבלא. ובגין כך קיימא ברישא דאורייתא ואתמוליא לבתר, פיה פתחה בזכמה, בזכמה ודאי, דכתיב בראשית ברא אלהים, כתרזובו. ותורת חסד על לשונה, דהא לבתר משתעי ואמר (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. פיה פתחה בזכמה, דא ה' (קדמאה) דשכמא קדישא דכלא בה, ואיהי סתים וגלילא, כלילא דעילא ותתא, רזא דעילא ותתא.

183. (משלי לא) פיה פתחה בזכמה, בגין דאיהי סתימא דלא אתיידע כלל, דכתיב, (איוב כח) ונעלמה מעיני כל זוי ומעוף השמים נסתרה. וכד שארי לאתפשטא בזכמה דאתדבק בה, ואיהי בגויה, (ואיהי) אפיקת קלא, דאיהי תורת חסד.

184. פיה פתחה בזכמה, דא ה"א בתראה דאיהו (דאיהי) דבור, ומלה תליא בזכמה. ותורת חסד על לשונה. דא קול דקיימא על דבור לאנהגא ליה. ותורת חסד, דא יעקב, (דף קמה ע"ב) דאיהו על לשונה, לאנהגא מלה ולאחזא לה, דהא לית דבור בלא קול, ואוקמוה.

185. פתח רבי חייא אבתריה ואמר, (משלי ח) אני חכמה שכנתי ערמה ודעת מזמות אמצא. אני חכמה, דא בנסת ישראל. שכנתי ערמה, דא יעקב דאיהו חכם, ודעת מזמות אמצא דא יצחק, דהיה ליה דעת מזמות לברכא ליה לעשו. ובגין דזכמה אשתתף בהדיה דיעקב דאיהו ערמה, ודעת מזמות אמצא,

הברכות, והתקינו בו ובבניו לעולם ולעולמי עולמים.

186. מהן התקינו בעולם הזה, וכלן יתקינו לזמן מלך המשיח, שאז יהיו ישראל גוי אחד בארץ ועם אחד לקדוש-ברוך-הוא. זהו שכתוב ועשיתי אתם לגוי אחד בארץ. וישלטו למעלה ולמטה, שכתוב (דניאל ז) והנה עם ענני השמים כבן אדם בא. זה מלך המשיח, שכתוב (שם ב) ובימיהם של אלו המלכים יעמיד אלהי השמים מלכות. ועל כן רצה יעקב שיעברו בברכותיו לאותו עתיד לבא, ולא נטל אותם לאלתר.

187. פתח רבי ייסא אחריו ואמר, (ירמיה ל) ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל וגו'. הפסוק הזה בארוהו. אבל בשעה ההיא שיצא יעקב מלפני אביו עם אותן הברכות, הסתכל בעצמו ואמר: הנה הברכות הללו אני רוצה להעבירן לאחר קדי, לארץ הימים. והיה ירא ופחד. יצא קול ואמר: ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' כי אתך אני. לא אעזב אותך בעולם הזה. כי הנני מושיעך מרחוק, לאותו הזמן שאתה מעביר אותך, את אותן הברכות.

188. ואת זרעך מארץ שבבים, שאף על גב שעבדו נטל עשו ברכותיו וישתעבדו בבניה, אני אוציא אותם מידיו, אז בניה ישתעבדו בו. ושב יעקב, לאותן הברכות. ושב יעקב – זו השכינה [שהיא עם יעקב]. ושב יעקב ודאי. ושקט ושאנן, כמו שבארנו, מאותן מלכיות: מבבל, ומדי, ומצון, ומאדום. שהם היו שהשתעבדו בישראל. ואין מחריד – לעולם ולעולמי עולמים.

189. הלכו. בעודם הולכים אמר רבי יוסי, ודאי כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא בארץ, הכל היה בסוד החכמה, והכל כדי להראות את החכמה העליונה לבני האדם כדי שילמדו מהמעשה ההוא את סודות החכמה, והכל הם פראוי, וכל מעשיו דרכי התורה, משום שדרכי התורה הם דרכי

דאתברך יעקב מאביו, ושרו עליה כל אינון ברכאן, ואתקיימו ביה ובבניו לעולם ולעולמי עולמים.

186. מאינון אתקיימו בהאי עלמא, וכלהו יתקיימו לזמנא דמלכא משיחא, דכדין יהון ישראל גוי אחד בארץ ועם אחד לקדושא בריך הוא, הדא הוא דכתיב, (יחזקאל לו) ועשיתי אתם לגוי אחד בארץ. וישלטון לעילא ותתא, דכתיב, (דניאל ז) וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתה, דא מלכא משיחא, דכתיב, (דניאל יב) וביומיהון די מלכיא אנון יקים אלה שמיא מלכו וגו'. ועל דא בעא יעקב, דיסתלקון ברכוי ליהוא זמנא דאתי, ולא נטל לון לאלתר.

187. פתח רבי ייסא אבתריה ואמר, ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל וגו'. האי קרא אוקמוה. אבל בההיא שעתא דנפק יעקב מקמי אביו, באינון ברכאן, אסתכל בנפשיה. אמר, הא אליו ברכאן, בעינא לסלקא לון לבתר לאריכו יומיו, והנה דיוזיל ומסתפי, נפק קלא ואמר, (ירמיה מו) ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' כי אתך אני, לא אשבוך לך בהאי עלמא. (ירמיה מו) כי הנני מושיעך מרחוק, ליהוא זמנא דאתי סליק לון לאינון ברכאן.

188. (ירמיה מו) ואת זרעך מארץ שבבים, דאף על גב דהשתא נטיל ברכוי עשו וישתעבדון בבנה, אנא אפיק לון מידיו, וכדין ישעבדון בניה ביה. ושב יעקב, לאינון ברכאן, ושב יעקב, דא שכינתא (נ"א דהיא עמיה דיעקב). ושב יעקב ודאי. ושהקט ושאנן, כמה דאוקמוה. מאינון מלכוון, מבבל ממדי ומצון, ומאדום. דאינהו היו דאשתעבדו בהו בישראל. (שם) ואין מוזריר, לעולם ולעולמי עולמא.

189. אזלו, עד דהו אזלי, אמר רבי יוסי, ודאי כל מה דעביר קודשא בריך הוא בארעא, כלא הוה ברוא דזכמתא, וכלא בגין לאוזזאה זכמתא עלאה להו לבני נשא, בגין דילפון מההוא עובדא רזין דזכמתא, וכלא אינון כדקא יאות, ועובדוי כלהו אורזוי דאורייתא, בגין דאורזוי דאורייתא, אינון ארזוי

הקדוש ברוך הוא, ואין דבר קטן שאין בו כמה דרכים ושכלים וסודות של חכמה עליונה.

190. בא ראה, שהרי רבי יוחנן בן זכאי היה אומר שלש מאות הלכות פסוקות בסוד החכמה העליונה בפסוק ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב, ולא גלה אותם אלא לרבי אליעזר שהיה עמו, כדי לדעת שכמה סודות עליונים הם בכל מעשה ומעשה, שהוא בתורה, ובכל דבר ודבר, היא חכמה ותורת אמת. משום כך דברי התורה הם דברים קדושים להראות ממנה נפלאות, כמו שנאמר גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

191. בא ראה, בשעה שעקם הנחש ההוא את אדם ואת אשתו, שקרב לאשה והטיל בה זרע, והתפתה בו אדם, אז נטמא העולם, והתקללה בשבילו האדמה, וגרם מות לכל העולם, ועמד העולם להפרע ממנו, עד שבא עץ החיים וכפה [וכפר] על אדם, והכניע אותו הנחש שלא ישלט לעולמים על זרעו של יעקב.

192. שהרי בזמן שהקריבו ישראל שעיר, היה נכנע אותו הנחש והתהפך לעבד, כמו שנאמר, ועל בן הקריב יעקב לאביו שני שעירים. אחד להכניע את עשו, שהוא שעיר, ואחד בשביל הדרגה שהיתה תלויה בעשו ונדבק בו ונתבאר.

193. ומשום כך עמד העולם עד שתבא אשה כמו חוה, ובן אדם כמו אדם, ויעקמו ויחכימו את אותו הנחש הרע ואותו שרובב עליו, והכל נתבאר.

194. פתח ואמר, והי עשו איש ידע ציד איש שדה, והרי נאמר ויעקב איש תם יושב אהלים. איש תם – גבר שלם, בתרגומו. יושב אהלים – למה הוא תם? משום שהוא יושב אהלים, שאוחז את שני הצדדים, את אברהם ואת יצחק. ועל בן יעקב בצדו של

דקדושה בריה הוא, ולית מלה ועירא דלית בה כמה אורזין ושכלין, ורזין דזכמתא עלאה.

190. תא זוזי, דהא רבי יוחנן בן זכאי הוה אומר תלת מאה הלכות פסוקות, ברזא דזכמתא עלאה, בפסוק (בראשית לו) ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב, ולא גלי לון, אלא לרבי אליעזר דהוה עמיה, בגין למנדע דכמה רזין עלאין אינן בכל עובדא ועובדא דאיהי באורייתא, ובכל מלה ומלה זכמתא איהי, ואורייתא דקשוט, בגין כך אינן מלין דאורייתא, מלין קדישין אינן, לאחזאה מינה נפלאות, כמה דאת אמר, (תהלים קיט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

191. תא זוזי, בשעתא דעקים ההוא זוזיא לאדם ולאשתיה, דאקריב לאתתא ואטיל בה זרעמא, ואתפתא ביה אדם כדון אסתאב עלמא ואתלטיא ארעא בגיניה, וגרים מותא לכל עלמא, וקיימא עלמא לאתפרעא מניה. עד דאתא איכנא דזוזי, וכפי (וכפר) על אדם, וכפייא ליה לההוא זוזי דלא ישלוט לעלמין על זרעא דיעקב.

192. דהא בזמנא דאקריבו ישראל שעיר, הוה אתכפיא ההוא זוזי ואתהפך לעבדא, (קמ"ד ע"ב) כמה דאתמר. ועל דא אקריב יעקב לאביו תרין שעירין. וזד, לאכפיא לעשו דאיהו שעיר. וזד, בגין דרגא דהוה תלי ביה עשו ואתדבק ביה (קמ"ב ע"ב) ואתמר.

193. ובגין כך קיימא עלמא, עד דתיתי אתתא כזוזא דזוזיה, ובר זש כזוזא דאדם, ויעקימו ויזכימו (דף קמו ע"א) ליה לההוא זוזיא בישא וההוא דרכיב עליה וכלא אתמר.

194. פתח ואמר, (בראשית כה) והי עשו איש יודע ציד איש שדה, והא אתמר ויעקב איש תם יושב אהלים. איש תם, גבר שלם, בתרגומו. יושב אהלים, איהו תם, בגין דאיהו יושב אהלים, דאחזיד (קל"ט ע"ב) לתרין סטריין, לאברהם וליצחק. ועל דא, יעקב

יִצְחָק בָּא אֶל עֶשָׂו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שְׂכֵתוֹב עִם חֲסִיד תַּתְּחַסֵּד וְעִם עֶקֶשׁ תַּתְּפֹּתָל. וְכִשְׁבָּא עִם בְּרִכּוֹת – עִם סִייעַ שְׁלִמְעֵלָה הוּא בָּא, עִם סִייעַ שֶׁל אַבְרָהָם וְיִצְחָק, וּמִשּׁוּם כִּף זֶה הָיָה בְּחֻכְמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאָר.

בְּסִטְרָא דִּיצְזוֹק אַתָּא לְגַבִּיהַ דְּעֶשָׂו, כְּמָה דְּאִתְמַר. דְּכֵתִיב, (שְׁמוּאֵל ב' כה) עִם זֹסִיד תַּתְּחַסֵּד וְעִם עֶקֶשׁ תַּתְּפֹּל. וְכֵד אַתָּא עִם בְּרִכָּאן, בְּסִייעַא דְּלֵעִילָא קָא אַתָּא, בְּסִייעַא דְּאַבְרָהָם וְיִצְזוֹק, וּבְגִין כִּף בְּזֻכְמָתָא הָוָה, כְּמָה דְּאִתְמַר.

195. תָּא זֹזִי, בָּא רָאָה, בְּשִׁיעָקָב הַתְעוֹרֵר אֶל סְמַא"ל, דְּרָגָתוֹ שֶׁל עֶשָׂו, וְקָבֵל עָלָיו אֶת יַעֲקֹב, וְיַעֲקֹב נָצַח אוֹתוֹ בְּכֻמָּה צְדָדִים – נָצַח אֶת הַנֶּחֱשׁ בְּחֻכְמָה וְעִקְמוּמִיּוּת, וְלֹא נָצַח, רַק מִהֲשָׁעִיר. וְאַף עַל גֵּב שֶׁהִפֵּל אַחֵר, נָצַח כְּמוֹ כֵּן אֶת סְמַא"ל בְּנִצְחוֹן אַחֵר וְנָצַח אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ.

195. תָּא זֹזִי, כֵּד יַעֲקֹב אֶתְעַר לְגַבִּי סְמַאֵל, דְּרָגָא דְּעֶשָׂו, וְקָבֵל עָלֵיהּ לִיעֲקֹב, וְיַעֲקֹב נָצַח לֵיהּ בְּכֻמָּה סְטְרִין, נָצַח לְזוּזִיא בְּזֻכְמָתָא וּבְעִקְמוּ, וְלֹא אֶתְנָצַח, בְּרִשְׁעִיר. וְאַף עַל גֵּב דְּכֻלָּא זֹד, נָצַח כְּמוֹ כֵּן לְסְמַאֵל בְּנִצְחוֹנָא אַזְרָא, וְנִצְחוּתָהּ, הִדָּא הוּא דְּכֵתִיב (בְּרַאשִׁית לז) וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ.

196. בָּא רָאָה כְּמָה הָיְתָה זְכוּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בָּא וְרָצָה לְהַעֲבִירוֹ מִן הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ הִלְיָלָה הָיָה הִלְיָלָה שֶׁנִּבְרָאָה בּוֹ הַלְבָּנָה, וְיַעֲקֹב נִשְׁאָר לְבָדוּ, שְׁלֹא הָיָה מִישְׁחָו אַחֵר עִמּוֹ. שְׁשֻׁנִּי, אֵל יֵצֵא אָדָם יַחֲדִי בְּלִילָה, וְכָל שָׁכֵן בְּלִילָה שֶׁנִּבְרָאוּ בּוֹ הַמְּאוֹרוֹת, שְׁהָרִי הַלְבָּנָה חֲסֵרָה, שְׂכֵתוֹב יְהִי מֵאֲרִ"ת חֲסֵר. וְאוֹתוֹ הִלְיָלָה נִשְׁאָר לְבָדוּ, מִשּׁוּם שֶׁבְּאֲשֶׁר הַלְבָּנָה בְּחֲסֵרוֹנָהּ, הַנֶּחֱשׁ הָרַע מִתְגַּבֵּר וְשׁוֹלֵט, וְאִזּוּ בָּא סְמַא"ל וְקִטְרַג עָלָיו, וְרָצָה לְהַאֲבִידוֹ מִן הָעוֹלָם.

196. תָּא זֹזִי, זְכוּתִיהּ דִּיעֲקֹב כְּמָה הָוָה, דְּאִיהוּ אַתָּא וּבְעָא לְאֶעֱבָרָא לֵיהּ מַעֲלָמָא. וְהָהוּא לִילָא, הָוָה לִילָא דְּאִתְבְּרִי בֵּיהּ סִיְהָרָא, וְיַעֲקֹב אֶשְׁתָּאָר בְּלִזְוֹדוּי. דְּלֹא הָוָה עֲמִיּוּת אַזְרָא, דְּהִתְנָן לֹא יִפּוֹק בְּרִשְׁ יִזְוִידָא בְּלִילָא, וְכָל שָׁכֵן (קס"ט ע"ב) בְּלִילָא דְּאִתְבְּרִיאוּ בֵּיהּ זְהוּרִין, דְּהָא סִיְהָרָא אִיהִי זֹסֶרָא, דְּכֵתִיב, (בְּרַאשִׁית א) יְהִי מֵאֲרִ"ת זֹסֶר. וְהָהוּא לִילָא, אֶשְׁתָּאָר בְּלִזְוֹדוּי, בְּגִין דְּכֵד סִיְהָרָא (ק"ד ע"ב) זֹסֶרָא, זֹוּזִיא בִּישְׁא אֶתְתַּקֵּף וְשִׁלְטָא, וְכֵדִין אַתָּא סְמַאֵל, וְקִטְרִיג לֵיהּ, וּבְעָא לְאוּבְדָא לֵיהּ מַעֲלָמָא.

197. וְיַעֲקֹב הָיָה חֲזָק בְּכָל הַצְּדָדִים, בְּצֵד שֶׁל יִצְחָק וּבְצֵד שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁהֵם הִיוּ חֲזָקוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. בָּא לִימִין, וַיֵּרָא אֶת אַבְרָהָם חֲזָק בְּחֲזָק הַיּוֹם, בְּצֵד הַיָּמִין שֶׁל הַחֲסֵד. בָּא לְשִׁמְאֵל, רָאָה אֶת יִצְחָק חֲזָק בְּדִין הַקֶּשֶׁה. בָּא לְגוֹף, רָאָה אֶת יַעֲקֹב חֲזָק מִשְׁנֵי הַצְּדָדִים הַלְלוּ שְׁמִקְיָפִים אוֹתוֹ אַחֵר מִכָּאן וְאַחֵר מִכָּאן. אַזִּי, וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיַּעַב בְּכַף יָרְכוֹ, שֶׁהוּא מְקוֹם מַחוּץ לְגוֹף, וְהוּא עֲמוּד אַחֵר שֶׁל הַגּוֹף. אַזִּי, וַתִּקַּע כִּף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבִקוֹ עִמּוֹ וְגו'.

197. וְיַעֲקֹב הָוָה תַּקִּיף בְּכָל סְטְרִין, בְּסִטְרָא דִּיצְזוֹק וּבְסִטְרָא דְּאַבְרָהָם, דְּאִינוּן הָווּ תַּקִּיפּוֹ דִּיעֲקֹב. אַתָּא לִימִינָא זֹמָא לְאַבְרָהָם תַּקִּיף בְּתַקִּיפּוֹ דִּיזְמָא, בְּסִטְרָא דִּימִינָא דְּזֹסֶד. אַתָּא לְשִׁמְאֵל, זֹמָא לִיצְזוֹק תַּקִּיף בְּדִינָא קִשְׁיָא. אַתָּא לְגוֹפָא, זֹמָא לִיעֲקֹב, תַּקִּיף מִתְרִין סְטְרִין אֵלִין דְּסִזְוֹרָן לֵיהּ, זֹד מִכָּאן, וְזֹד מִכָּאן. כְּדִין, (בְּרַאשִׁית לב) וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיַּעַב בְּכַף יָרְכוֹ, דְּאִיהוּ אַתָּר לְבָר מְגוֹפָא, וְאִיהוּ זֹד עֲמוּדָא דְּגוֹפָא, כְּדִין וַתִּקַּע כִּף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבִקוֹ עִמּוֹ וְגו'.

198. כִּיּוֹן דְּאִתְעַר צְפָרָא וְעֵבֶר לִילָא, אֶתְתַּקֵּף יַעֲקֹב, וְאֶתְזוּלְשׁ זִילִיָּה דְּסְמַאֵל, כְּדִין אִמַּר שְׁלֹזְנִי, דְּמִטָּא זְמָנָא לְזִמְרָא שִׁירְתָּא דְּצְפָרָא. וּבְעִי לְמִיּוֹל, וְאוּדִי לֵיהּ עַל

198. כִּיּוֹן דְּאִתְעַר צְפָרָא וְעֵבֶר לִילָא, אֶתְתַּקֵּף יַעֲקֹב, וְאֶתְזוּלְשׁ זִילִיָּה דְּסְמַאֵל, כְּדִין אִמַּר שְׁלֹזְנִי, דְּמִטָּא זְמָנָא לְזִמְרָא שִׁירְתָּא דְּצְפָרָא. וּבְעִי לְמִיּוֹל, וְאוּדִי לֵיהּ עַל

הבקר. ורצה ללכת, והודה לו על אותן הברכות, והוסיף לו ברכה אחרת, שכתוב ויברך אתו שם.

199. בא ראה כמה ברכות התברך יעקב: אחת של אביו באותה התעקמות, והרויח את כל אותן הברכות. ואחת של השכינה, שברך אותו הקדוש ברוך הוא בשהיה בא מלבן, שכתוב ויברך אלהים את יעקב. ואחת שברך אותו המלאך ההוא, הממנה של עשו. ואחת ברכה אחרת שברך אותו אביו בשלח לפדן ארם, שכתוב ואל שדי יברך אתך וגו'.

200. בזמן שהוא שראה יעקב את עצמו בכל הברכות הללו, אמר, באיזו ברכה מהם אשתמש בעת? אמר, בעת אשתמש בחלשה שבה, ומי היא? זו האחרונה, שברך אותו אביו. ואף על גב שהיה חזקה, אמר, אינה חזקה בשלטון העולם הזה כראשונה.

201. אמר יעקב, אטל עכשו את זו ואשתמש בה, ואעביר את כל אותן האחרות לזמן שאצטרך לי ולבני אחרי, מתי? בזמן שיתכנסו כל העמים להאביד את בני מן העולם, שכתוב כל גוים סבבני בשם ה' בי אמילם. סבבני גם סבבני וגו'. סבבני כדברים וגו'. הנה כאן שלשה, כלפי שלשה שנשארו. אחת – אותן הברכות הראשונות של אביו. שתי – אותן ברכות שברך אותו הקדוש ברוך הוא. שלש – אותן הברכות שברך אותו המלאך ההוא.

202. אמר יעקב, לשם צריך אותן, אל המלכים וכל העמים של כל העולם, ואעביר אותן לשם, וכעת כלפי עשו די לי בזה. למלך שהיו לו כמה לגיונות חזקים, כמה בעלי לוחמי קרבות להלחם בקרבות, שמזמנים כלפי מלכים חזקים להלחם בהם קרבות. בינתיים שמע על שווד אחד רוצח. אמר, בני השערים הללו ילכו לשם. אמרו לו, מכל לגיונות שלך אינך שולח לשם אלא אלו? אמר, כלפי אותו השווד די באלו, שהרי כל לגיונותי ובעלי הקרב

אינן ברכאן, ואוסיף ליה ברכתא אזורא, דכתיב (בראשית לב) ויברך אתו שם.

199. תא זוזי, כמה ברכאן אתברך יעקב, זוד דאבוי, בזהו עקימו, ורויז כל אינן ברכאן. וזוד דשכינתא דבריה ליה קודשא בריה הוא, כד הוה אתי מלבן, דכתיב, (בראשית לה) ויברך אלהים את יעקב. וזוד, דברכיה ליה ההוא מלאכא ממנה דעשו. וזוד, ברכה אזורא, דברכיה ליה אבוי, כד הוה אזיל לפדן ארם, דכתיב (בראשית כח) ואל שדי יברך אתך וגו'.

200. בזהו זמנא דזמנא יעקב גרמיה בכל הני ברכאן, אמר, במאן ברכתא דמנייהו אשתמש השתא. אמר, בזולשא מנייהו אשתמש השתא, ומאן איהו, דא בתרייתא, דברכיה אבוי, ואף על גב דאיהי תקיפא, אמר, לאו איהי תקיפא בשלטנותא דהאי עלמא כקדמאה.

201. אמר יעקב, אטול השתא דא ואשתמש בה, (קס"ו ע"ב, קע"ב ע"ב) ואסלק כל אינן אזורין לזמנא דאצטרך לי ולבנאי בתראי. אימתי, בזמנא דיתכנסון כל עמומי לאבדא בני מעלמא, דכתיב, (תהלים קיח) כל גוים סבבני בשם יי כי אמילם. סבבני גם סבבני וגו'. סבבני כדבורים וגו'. הא הכא תלתא, לגבי תלתא דאשתארו. זוד, אינן ברכאן קדמאי דאבוי. תרי, אינן ברכאן דברכיה קודשא בריה הוא. תלת, אינן ברכאן דברכיה ההוא מלאכא.

202. אמר יעקב, להתם אצטריכו, לגבי מלכין וכל עמין דכל עלמא, ואסליק לון להתם. והשתא לגבי דעשו, די לי בהאי. למלכא, דהוה ליה כמה לגיונין תקיפין, כמה מארי מגיוני קרבא לאזורא קרבין, דזמנין לגבי מלכין תקיפין (דף קמו ע"ב) לאזורא בהו קרבא. אדהכי שמע על לסטים זוד קפוזא, אמר, הני בני תרעי יהכון תמן. אמר ליה, מכל לגיונין דילך, לית אנת משידר התם אלא אלין. אמר, לגבי ההוא לסטים, די באלין. דהא כל לגיונותי ומארי קרבא, אסתלק לגבי

איננו מלכין תקיפין, ביומא דקרבא, דאצטריכו לי, ליהו.

אעביר אותם לאותם המלכים החזקים. ביום הקרב בשיצטרכו לי, יהיו.

203. אף כן יעקב אמר כלפי עשו, די לי באתן ברכאן. אבל להווא זמנא, דאצטריכו לבני לגבי כל מלכין ושלטינן דכל עכמא, אסלק לון.

203. אף כן יעקב אמר כלפי עשו, די לי באתן ברכאן. אבל להווא זמנא, דאצטריכו לבני לגבי כל מלכין ושלטינן דכל עכמא, אסלק לון.

204. כד ימטיי ההוא זמנא, יתערון איננו ברכאן מכל סטריין, ויתקיים עלמא על קיובייה כדקא יאות, ומההוא יומא ולהלאה, יקום מלכותא דא על כל שאר מלכו אזורא, כמה דאוקמוה, דכתיב, (דניאל ב) תדק ותסף כל אלן מלכותא והיא תקום לעלמא. והיינו ההיא אבנא, דאתגזרת מן טורא די לא בידן, כמה דאת אמר (בראשית מט) משם רועה אבן ישראל, מאן אבן דא. דא כנסת ישראל, כמה דאת אמר, (בראשית כח) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה וגו'.

204. כד ימטיי ההוא זמנא, יתערון איננו ברכאן מכל סטריין, ויתקיים עלמא על קיובייה כדקא יאות, ומההוא יומא ולהלאה, יקום מלכותא דא על כל שאר מלכו אזורא, כמה דאוקמוה, דכתיב, (דניאל ב) תדק ותסף כל אלן מלכותא והיא תקום לעלמא. והיינו ההיא אבנא, דאתגזרת מן טורא די לא בידן, כמה דאת אמר (בראשית מט) משם רועה אבן ישראל, מאן אבן דא. דא כנסת ישראל, כמה דאת אמר, (בראשית כח) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה וגו'.

205. רבי זיאי אמר, מהכא (ישעיה י) שאר ישוב שאר יעקב, אלן ברכאן אזורין דאשתארו, וכתיב, (מיכה ה) והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים (אלן ברכאן אחרנין כתיב, (מיכה ה) והיה שארית יעקב בגוים בלהו, ולא בעשו בלזוזדיה, וכתיב והיה שארית וגו', כטל מאת ה'.

205. רבי זיאי אמר, מהכא (ישעיה י) שאר ישוב שאר יעקב, אלן ברכאן אזורין דאשתארו, וכתיב, (מיכה ה) והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים. [אלו ברכות אחרות. כתוב והיה שארית יעקב בגוים בלם, ולא רק בעשו. וכתוב והיה שארית וגו' כטל מאת ה'.

206. פתח רבי ייסא ואמר (מלאכי א) בן יכבד אב ועבד אדוניו, בן, דא עשו. דלא הוה בר נש בעלמא דיוקיר לאבוי, כמה דאוקיר עשו לאבוי. וההוא יקירו דאוקיר ליה אשליט ליה בהאי עלמא.

206. פתח רבי ייסא ואמר (מלאכי א) בן יכבד אב ועבד אדוניו, בן, דא עשו. דלא הוה בר נש בעלמא דיוקיר לאבוי, כמה דאוקיר עשו לאבוי. וההוא יקירו דאוקיר ליה אשליט ליה בהאי עלמא.

207. (שם) ועבד אדוניו, דא אליעזר עבד אברהם (פ"ז ע"א) ואוקמוה, דהא בר נש דהוה אתי לזון, בכמה עותרא, וכמה מתנן וגבזין, וגמלין טעין. דלא אמר לבתואל ולבן, דאיהו רזימוי דאברהם, או בר נש אזורא דאתי בפיוסא דאברהם, אלא עד לא יוכל מלוי, מה כתיב, (בראשית כד) ויאמר עבד אברהם אנכי, ולבתר אדני אדני, בגין דיוקיר ליה לאברהם ההוא יקרא וההוא טיבו, אוריה ליה לכמה זמנין.

207. (שם) ועבד אדוניו, דא אליעזר עבד אברהם (פ"ז ע"א) ואוקמוה, דהא בר נש דהוה אתי לזון, בכמה עותרא, וכמה מתנן וגבזין, וגמלין טעין. דלא אמר לבתואל ולבן, דאיהו רזימוי דאברהם, או בר נש אזורא דאתי בפיוסא דאברהם, אלא עד לא יוכל מלוי, מה כתיב, (בראשית כד) ויאמר עבד אברהם אנכי, ולבתר אדני אדני, בגין דיוקיר ליה לאברהם ההוא יקרא וההוא טיבו, אוריה ליה לכמה זמנין.

208. כָּךְ עָשׂוּ, הָהוּא יִקְרָא דְאִוְקִיר לִיה לְאָבוּי, אִוְרִיף
הָאִרִיף לוֹ כָּל הַפְּעָמִים הָלָלוּ שְׁיִשְׁלֹט בְּעוֹלָם
הַזֶּה, וְאוֹתָן הַדְּמָעוֹת הוֹרִידוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
לְשַׁעְבֹּדוֹ עַד שֶׁיָּשׁוּבוּ יִשְׂרָאֵל לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא בְּבִכְיָה וּבְדָמָעוֹת, שְׁכָתוּב (יִרְמִיָּה
לא) בְּבִכְיָי יָבֹאוּ וְגו', וְאִזְ כְּתוּב (עוֹבַדְיָה
א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהָר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָר
עָשׂוּ וְהִיָּתָה לָהּ הַמְּלוּכָה.

208. כָּךְ עָשׂוּ, הָהוּא יִקְרָא דְאִוְקִיר לִיה לְאָבוּי, אִוְרִיף
לִיה כָּל הַנִּי זְמַנִּין דִּישְׁלֹט בְּעוֹלָמָא דָּא. וְאִינֹן דְּמַעִין,
אִוְרִידוּ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעְבֹּדָא דִּילִיה, עַד דִּיתוּבוּן
יִשְׂרָאֵל לְקוֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא, בְּבִכְיָה וּבְדָמָעִין. דְּכָתִיב
בְּבִכְיָי יָבֹאוּ וְגו', וְכִדִּין כְּתִיב, וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהָר צִיּוֹן
לְשַׁפֵּט אֶת הָר עָשׂוּ וְהִיָּתָה לָהּ הַמְּלוּכָה.

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמִלּוּךָ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

